

TUTKIMUS

Signe Jauhiainen
Janne Huovari

Kuntarakenne ja alueiden elinvoima

Kuntarakenne ja alueiden elinvoima

Signe Jauhiainen
Janne Huovari

Kuntarakenne ja alueiden elinvoima

– laskelmia väestöstä, työpaikoista
ja kuntataloudesta

KAKS – KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

Kunnallissalan kehittämissäätiön
Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 72
© Pole-Kuntatieto Oy ja kirjoittajat

Vammalan Kirjapaino Oy, Sastamala 2013
ISBN 978-952-5801-75-0 (nid)
ISBN 978-952-5801-76-7 (pdf)
ISSN 1235-6956

Sisällys

ESIPUHE	7
TIIVISTELMÄ	9
1 JOHDANTO	12
2 TAUSTAA	14
2.1 Mitä on alueen elinvoima?	14
2.2 Suomen alueiden väestökehitys	15
2.3 Kuntarakenne ja kuntatalous	17
3 LASKELMIA VÄESTÖSTÄ JA TYÖLLISYYDESTÄ	20
3.1 Laskelmien lähtökohtia	20
3.2 Huoltosuhte	23
3.3 Työikäinen väestö ja työpaikat	27
3.4 Laskelmien arviointia	31
4 LASKELMIA KUNTIEN TALOUDEN KESTÄVYYDESTÄ	33
4.1 Laskelmien lähtökohtia	33
4.2 Väestörakenteen muutos ja talouden kestävyys ..	36
4.3 Kuntarakenne ja talouden kestävyys	40
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
LÄHTEET	47
LIITETAULUKOT	49

Esipuhe

Hallitus linjasi ohjelmassaan keväällä 2011 toteuttavansa koko maan kattavan kuntauudistuksen. Siitä lähtien kuntauudistuksesta on käyty vilkasta yhteiskunnallista keskustelua. Uudistus on tarpeen, koska väestön ikärakenne muuttuu ja julkisen talouden tuleva tila näyttää synkältä. Kuntauudistuksen tavoitteena on saada aikaan elinvoimaisia peruskuntia, jotka pystyvät tarjoamaan kansalaisille peruspalvelut.

Tässä tutkimuksessa arvioidaan, minkälaisilla aluejaoilla muodostuisi elinvoimaisia kuntia. Laskelmat väestöstä ja kuntataloudesta ulottuvat vuoteen 2030 ja työpaikoista vuoteen 2020. Raportin näkökulmana on alueiden elinvoima. Laskelmien avulla kuvataan, mitä mahdollisilla kuntaliitoksilla saavutettaisiin. Tutkimus antaa kuntia, kuntauudistusta ja kuntataloutta koskevaa taustatietoa yhteiskunnallisen keskustelun tueksi.

Laskelmien perusteella voidaan todeta, että kuntia yhdistämällä voidaan vaikuttaa alueiden elinvoimaan vain vähän. Jos kunnan huoltosuhte nousee yli sadan, kunnan tilanne paranisi kuntaliitoksen seurauksena huoltosuhteen osalta. Kuntatalouden laskelmat osoittavat, että taloudeltaan kestäviä kuntia syntyisi suurten kaupunkien ympärille. Maakuntavaihtoehdossa muodostuisi taloudeltaan kestäviä kuntia koko maahan.

Tämä tutkimushanke käynnistyi Pellervon taloustutkimuksessa alkuvuodesta 2012. Tutkimuksen laskelmia on raportoitu hankkeen kuluessa, jotta

ne olisivat käytettävissä, kun kuntauudistuksesta keskustellaan. Tekijät kiittävät Kunnallisalan kehittämissäätiötä rahoituksesta sekä säätiön asiamiestä Antti Mykkästä ja tutkimusasiamies Veli Pelkosta hyvästä yhteistyöstä.

Pasi Holm

Toimitusjohtaja

Pellervon taloustutkimus PTT

Tiivistelmä

Tämän tutkimuksen tavoitteena on antaa kuntia, kuntauudistusta ja kuntataloutta koskevaa taustatietoa yhteiskunnallisen keskustelun tueksi. Raportin näkökulmana on alueiden elinvoima. Raportissa arvioidaan, muodostuisiko kuntauudistuksessa elinvoimaisia kuntia ja miten eri aluejaot muuttavat kokonais kuvaa. Elinvoimaa tarkastellaan väestön, työpaikkojen ja kuntatalouden tulevan kehityksen perusteella.

Laskelmien avulla kuvataan, mitä mahdollisilla kuntaliitoksilla saavutettaisiin. Laskelmat väestöstä ja kuntataloudesta ulottuvat vuoteen 2030 ja työpaikoista vuoteen 2020 asti. Tarkastelussa käytetään kolmea eri aluejakoa: maakunnat (19 aluetta), kuntajakoselvitysalueet (66 aluetta) ja kunnat (336 aluetta).

Kunnat, joiden huoltosuhte nousee yli sadan, hyötyisivät eniten liitoksista

Kaikkien maakuntien väestöllinen huoltosuhte on vuonna 2020 alle 85 ja vuonna 2030 alle sata. Ehdotettujen kuntajakoselvitysalueiden ja nykyisten kuntien huoltosuhteet ovat korkeampia kuin maakuntien huoltosuhteet. Useimmat hyvin heikon huoltosuhteen (huoltosuhte yli 100) kunnat hyö-

tyisivät, jos kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan kunnat liittyisivät yhteen.

Isommassa kunnassa väestön ikärakenne olisi monipuolisempi ja huoltosuhte parempi. Erot maakuntien välillä ovat pienemmät kuin kuntien tai kuntajakoselvitysalueiden välillä.

Työikäisten määrä vähenee suurimmassa osassa maata

Väestöennusteen mukaan työikäisen väestön määrä kasvaa vain harvoilla alueilla, mutta näillä alueilla asuu noin 40 prosenttia väestöstä. Alueelliset erot ovat merkittäviä. Erot säilyvät, kun verrataan kuntia ja kuntajakoselvitysalueita, mutta erot maakuntien välillä ovat pienemmät. Tulevan väestökehityksen ja työpaikkaennusteen perusteella voidaan todeta, että kaupunkiseudut ovat elinvoimaisia.

Taloudeltaan kestäviä kuntia syntyisi suurten kaupunkien ympärille

Väestön ikääntyminen vaikuttaa julkiseen talouteen kahdella tavalla: menot kasvavat ja verotulot vähenevät. Ikäihmisten määrän kasvu johtaa hyvinvointipalvelujen kysynnän kasvuun. Työikäisten osuus vähenee, joten hyvinvointipalveluja on rahoittamassa aiempaa vähemmän ihmisiä.

Kuntatalouden laskelmat osoittavat, että taloudeltaan kestäviä kuntia syntyisi suurten kaupunkien ympärille. Pienten ja taloudeltaan heikkojen kuntien tilanne riippuu siitä, minkä kunnan kanssa nämä yhdistyisivät. Maakuntien tunnusluvut ovat selvästi parempia kuin kuntien tai kuntajakoselvitysalueiden luvut. Maakuntavaihtoehdossa muodostuisi taloudeltaan kestäviä kuntia koko maahan.

Haasteet erilaisia – tarvitaanko erilaisia ratkaisuja?

Laskelmien perusteella voidaan todeta, että kuntia yhdistämällä voidaan vaikuttaa alueiden elinvoimaan vain vähän. Kuntia yhdistämällä voidaan parantaa tilannetta erityisesti kunnissa, jotka kohtaavat yksin huoltosuh-

teen merkittävän heikkenemisen. Jotta alue pystyisi tulevaisuudessa kasvaamaan ja kehittymään, tarvitaan myös työvoimaa ja kasvavia yrityksiä.

Alueilla, joissa väestö vähenee ja vanhenee, joudutaan miettimään, miten palvelut voidaan turvata. Suurempia kuntia on tarjottu yhdeksi ratkaisuksi. Osa ehdotetuista kuntajakoselvitysalueista ei olisi elinvoimaisia. Neljäsosa kuntajakoselvitysalueista sijoittuu heikoimpaan ryhmään, kun mittareina ovat huoltosuhde, työikäiset, työpaikat ja talous.

Elinvoimaisia kuntia ei synny yhdistämällä kuntia, joiden väestö- ja työpaikkakehitys ovat heikkoja. Tarvitaanko siis näillä heikomman kehityksen alueilla kuntaliitosten lisäksi muita toimenpiteitä tai palvelurakenteita, jotta peruspalvelut voidaan turvata?

Kaupunkiseutujen osalta on kyse siitä, voidaanko suuremmassa kunnassa saada entistä paremmin aikaan elinvoimaa kehittämällä esimerkiksi yhdyskuntarakennetta ja aluetta kokonaisvaltaisesti. Uudistuksen perusteet ja muutostarpeet vaihtelevat alueittain. Voisivatko myös ratkaisut olla erilaisia?

1 Johdanto

Kunnat ovat tärkeitä sekä kansalaisten tarvitsemien palveluiden että julkisen talouden kestävyuden kannalta. Kunnat vastaavat merkittävästä osasta hyvinvointipalveluja. Kuntien menot ovat noin 40 prosenttia julkisen sektorin kokonaismenoista. Joulukuun 2012 työmarkkinatutkimuksen mukaan kunnat työllistivät 508 000 henkilöä, joka on noin 20 prosenttia kaikista työllisistä. Väestön ikärakenteen muuttuessa kunnat joutuvat tasapainoilemaan kasvavien palveluntarpeiden ja kiristyvän talouden välillä.

Suomen hallitus on linjannut ohjelmassaan toteuttavansa kuntauudistuksen (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011). Uudistuksen tavoitteena on saada aikaan vahvoja työssäkäyntialueista muodostuvia peruskuntia, jotka kykenevät huolehtimaan peruspalveluista ja kehittämistyöstä.

Kuntauudistus on edennyt vaiheittain. Alkuvuodesta 2012 Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä julkaisi selvityksen kuntien elinvoimasta ja taloudesta sekä ehdotti kuntajakoselvitysalueita (Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä 2012a; 2012b). Kesällä 2012 hallitus esitteli kriteerit, joiden perusteella kunnat ovat velvollisia selvittämään kuntaliitosta. Kriteerit käsittelevät väestöpohjaa, alueen työssäkäyntiä ja kunnan taloutta. Luonnos

kuntarakennelaksi valmistui syksyllä 2012 (Kuntarakennelaki – lakiluonnos 2012).

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä linjattiin tammikuussa 2013. Perusterveydenhuollon ja merkittäviltä osin erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaisivat kunnat tai sosiaali- ja terveydenhuolto alueet, joiden väestöpohja olisi vähintään 50 000–100 000 henkilöä (Palvelurakennetyöryhmän loppuraportti 2012).

Kuntaudistusta perustellaan väestön ikääntymisellä ja julkisen talouden haasteilla. Väestön ikääntyminen vaikuttaa julkiseen talouteen kahdella tavalla: menot kasvavat ja verotulot vähenevät. Ikäihmisten määrän kasvu johtaa hyvinvointipalvelujen kysynnän kasvuun. Työikäisten osuus vähenee, joten hyvinvointipalveluja on rahoittamassa pienempi määrä ihmisiä.

Kuntaudistuksella on useita tavoitteita: yhdenvertaisten peruspalvelujen turvaaminen koko maassa, kuntatalouden vahvistaminen ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen. Taloudelliset hyödyt syntyvät osaltaan palvelurakenteiden uudistamisen ja uusien toimintatapojen avulla. Tavoitteena on myös kunnallisen itsehallinnon ja paikallisen demokratian vahvistaminen.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tarjota taustatietoa yhteiskunnalliseen keskusteluun kunnista, kuntauudistuksesta ja kuntataloudesta. Raportissa arvioidaan, muodostuisiko kuntauudistuksessa elinvoimaisia kuntia ja miten eri aluejaot vaikuttavat kokonaiskuvaan. Raportin näkökulmana on alueiden elinvoima. Elinvoimaa tarkastellaan väestön, työpaikkojen ja kuntatalouden näkökulmista. Raportissa ei käsitellä kunnan päätöksentekoa eikä hallinnon rakenteita.

Tässä raportissa kuvataan laskelmien avulla, mitä mahdollisilla kuntaliitoksilla saavutettaisiin, sekä vertaillaan kolmea eri aluejakoa. Laskelmat väestöstä ja kuntataloudesta ulottuvat vuoteen 2030 ja työpaikoista vuoteen 2020 asti. Tarkastelussa käytetään kolmea eri aluejakoa: maakunnat (19 aluetta), kuntajakoselvitysalueet (66 aluetta) ja kunnat (336 aluetta).

Raportti etenee siten, että seuraavassa luvussa luodaan katsaus alueiden elinvoimaan, Suomen alueiden kehitykseen ja kuntalouteen liittyvään tutkimuskirjallisuuteen. Luvussa 3 esitellään väestö- ja työpaikkalaskelmia. Luku 4 sisältää laskelmat kuntatalouden kestävydestä. Luvussa 5 kootaan yhteen tutkimuksen tulokset ja tehdään johtopäätökset.

2 Taustaa

2.1 Mitä on alueen elinvoima?

Kuntauudistuksessa tavoitteena on saada aikaan vahvoja ja elinvoimaisia peruskuntia. Aluetaloustieteen tutkimuskirjallisuudessa tarkastellaan elinvoiman sijaan enemminkin alueiden kasvua ja kehitystä. Alueiden kasvua ja kehitystä on mitattu esimerkiksi väestömäärän ja työllisyyden muutoksilla.

Monet eri tekijät ovat historian kuluessa vaikuttaneet alueiden kasvuun ja kehitykseen. Esimerkiksi luonnonvarat ja teollistumisen alkuvaiheen sijaintipäätökset ovat vuosien kuluessa vaikuttaneet eri alueilla. Myöhemmin yliopistoista on tullut merkittäviä alueen elinvoimaan vaikuttavia tekijöitä.

Aluetaloustieteen kirjallisuudessa on laaja konsensus tekijöistä, jotka vaikuttavat alueiden kasvuun ja kehitykseen. Näitä tekijöitä ovat muun muassa etäisyys keskukselta, liikenneyhteydet, markkinoiden läheisyys, inhimillinen pääoma ja sosiaalinen pääoma (Partridge 2009; Polèse & Shearmur 2006). Uudemman tutkimuskirjallisuuden mukaan myös yrittäjyys (Glaser ym. 2012) ja avoimuus erilaisuudelle lisäävät alueiden elinvoimaa (Florida ym. 2008). Kuntarajat eivät ole tärkeimpiä tekijöitä taloudellisten prosessien, esimerkiksi muuttoliikkeen ja yritysten sijaintipäätösten, taustalla.

Kun alueella on inhimillistä pääomaa eli koulutettua työvoimaa, alue kasvaa. Inhimillinen pääoma lisää alueella kaikkien tuottavuutta, kun ihmiset

oppivat toisiltaan. Näin nämä alueet houkuttelevat entistä enemmän asukkaita. Työpaikkojen määrä kasvaa, ja palkat ja asuntojen hinnat nousevat muita alueita nopeammin. (Glaeser 2008.)

Uuden talousmaantieteen teorian mukaan kasvavat skaalatuotot johtavat tuotannon keskittymiseen. Myös kuljetuskustannukset ja markkinoiden koko vaikuttavat alueiden kasvuun ja kehitykseen. Näiden voimien seurauksena syntyy itseään vahvistava kehä, jossa osa alueista kasvaa ja osa taantuu. (Krugman 1991.)

Alueiden kasvua ja kehitystä tutkitaan usein vertailemalla metropoli-alueiden kehitystä. Väkiluvultaan pienempien alueiden elinvoimaa on tutkittu vähemmän. Polèse ja Shearmur (2006) ovat tutkineet Kanadan alueita ja arvioineet, mitkä tekijät vaikuttavat pienten ja syrjäisten alueiden elinvoimaan. Taantumisen uhkaa alueita, jotka sijaitsevat kaukana keskuksista eivätkä sijaitse merkittäväällä kulkuväylällä. Taantuvilla alueilla talous nojaa usein luonnonvaroihin, yksinkertaiseen tuotantoon tai pääomaintensiiviseen teollisuuteen. Nämä tekijät eivät kuitenkaan tarkoita, että alue katoaa kartalta, vaan esimerkiksi teollisten työpaikkojen vähenemisen jälkeen alue voi löytää uuden suunnan, ehkäpä hieman pienemmällä väestömäärällä.

Yhteenveto: Alueen elinvoima

- Sijainti, etäisyys keskuksista ja läheisen keskuksen koko vaikuttavat alueen elinvoimaan.
- Inhimillinen pääoma nostaa alueella työntekijöiden tuottavuutta yleisesti ja houkuttelee alueelle uusia työntekijöitä.
- Myös sosiaalinen pääoma, avoimuus erilaisuudelle ja yrittäjyys lisäävät alueen elinvoimaa.
- Taantumisen uhkaa alueita, joiden talous nojaa pääomaintensiiviseen teollisuuteen ja luonnonvaroihin.

2.2 Suomen alueiden väestökehitys

Suomi oli pitkään maatalousvaltainen maa. Maaseudun tilatonta väestöä alkoi muuttaa vähitellen keskuksiin 1800-luvulla. Muuttovirrat etelän keskuksiin voimistuivat vuosisadan lopulla, mutta muuttajien määrät pysyivät

maltillisina. Maassamuutto voimistui 1900-luvulla. Erityisesti työpaikkojen heikko tarjonta johti siihen, että väestö muutti maalta kaupunkiin. Suuret ikäluokat syntyivät suurelta osin maaseudulla mutta muuttivat työikään päästyään kaupunkiin. Tämä on vaikuttanut 1960- ja 1970-lukujen suuriin muuttovirtoihin. Siirtolaisuus Ruotsiin oli myös voimakasta näillä vuosikymmenillä. (Pitkänen 2007.)

1990-luvun laman jälkeen muuttoliike vilkastui ja kasvukeskukset erotuivat muista alueista. Kasvukeskusten kehitys jatkui 2000-luvun puolella, jolloin erityisesti kehyskuntien kasvu kiihtyi kaupunkiseuduilla. Pienemmät teolliset keskukset ovat vähitellen menettäneet väestöään. (Nivalainen & Haapanen 2002; Pitkänen 2007.)

Tervo (2009; 2010) on tutkinut Suomen alueiden väkiluvun kehitystä pidemmällä aikavälillä. Vuodesta 1880 vuoteen 2004 ulottunut tarkastelu jakaa Suomen aluekehityksen kahteen ajanjaksoon. Vuosina 1880–1940 keskukset ja periferiat kasvoivat samaa tahtia. Sotien jälkeen 1950-luvulta alkaen alueiden väestökehitys on ollut epätasapainoista. Teollisuuden kehitys on osaltaan lisännyt väestön keskittymistä. Maakuntien kehitys vuosina 1970–2004 osoitti, että nopeasti kasvaneet keskukset ovat kasvaneet osin maakunnan kustannuksella. Kun kasvukeskus on hyötynyt, maakunnan reuna-alueet ovat tyhjentyneet. Vaikutukset vaihtelevat maakunnittain. (Tervo 2009; Tervo 2010.)

Alueiden välisiä eroja on tutkittu Suomessa runsaasti. Loikkasen ja Nivalaisen (2010) mukaan alueiden väliset erot ovat kasvaneet 1990-luvun laman jälkeen. Vuodesta 1975 tuotanto Etelä-Suomen NUTS2-alueella on kasvanut selvästi enemmän kuin muilla alueilla. Mikäli tulonsiirrot laskeetaan mukaan, alueiden väliset tuloerot eivät juuri ole kasvaneet.

Vuoden 2011 kuntajaon mukaan tarkasteltuna väkiluku kasvoi 108 kunnassa ja väki väheni 228 kunnassa vuosina 1990–2010. Selvästi eniten väkiluku kasvoi Limingassa, jossa oli noin 4 800 asukasta vuonna 1990 ja noin 9 000 asukasta vuonna 2010. Väkiluvun kasvu oli merkittävää myös Kempeleessä, Pornaisissa, Kiimingissä ja Pirkkalassa. Eniten väestöä menettivät Rautavaara, Pelkosenniemi, Puolanka, Salla ja Savukoski. Suurista kaupungeista kahden vuosikymmenen aikana kasvoi eniten Espoo. Kymmenen suurimman kaupungin joukosta Kouvola oli ainoa kaupunki, jonka väkiluku väheni. (SVT: Väestörakenne.)

2.3 Kuntarakenne ja kuntatalous

Suomen kuntakartta on muuttunut vuosikymmenien saatossa verkkaisesti. Vuonna 1950 Suomessa oli 547 kuntaa, ja vuonna 2013 kuntia on 320. Yli 200 kuntaa on hävinnyt kartalta kuuden vuosikymmenen aikana. 1960-luvulla tehtiin 25 kuntaliitosta ja 1970-luvulla 41 kuntaliitosta. Näiden kuntaliitosten syntymiseen vaikuttivat muun muassa kuntien lisääntyneet tehtävät, joista pienten kuntien oli vaikea vastata. 1970-luvun jälkeen kuntaliitokset vähenivät. 1980-luvulla kuntaliitoksia oli neljä ja 1990-luvulla kahdeksan. Vuonna 2004 kuntia oli 444. (Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä 2012a; Moisio & Uusitalo 2003.)

Kuntaliitokset lisääntyivät merkittävästi 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä Paras-hankkeen myötä. Kuntaliitoksia toteutettiin vuosina 2005–2012 yhteensä 68. Vuonna 2005 kuntia oli 423 ja vuoden 2013 alussa 320. Aiempina vuosina liitokset olivat usein kahden kunnan liitoksia, mutta 2000-luvulla on tehty runsaasti monikuntaliitoksia. (Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä 2012a; Moisio & Uusitalo 2003.)

Väestön ikääntyminen vaikuttaa kuntiin toisaalta verotuloja vähentävästi ja toisaalta palveluntarvetta lisäävästi. Kuntarakenteen uudistamisella tavoitellaan säästöjä, menojen kasvun hillintää ja leveämpiä hartioita palveluiden tarjoamiseen. Suuremmilla kunnilla pyritään mittakaavaetuihin: korkeat kiinteät kustannukset jaetaan suuremman joukon kesken, jolloin yksikkökustannuksista saadaan pienempiä. Suuremmassa yksikössä myös palveluiden valikoima on laajempi kuin pienissä kunnissa ja erikoistuminen on työntekijöiden kesken mahdollista, mikä syventää asiantuntemusta. (Dollery ym. 2007; Slack & Bird 2012; Vakkuri ym. 2010.)

Tutkimustulokset kuntakoon ja kuntatalouden yhteydestä eivät kuitenkaan ole yksiselitteisiä. Kunnat ovat tuotantofunktioltaan erilaisia, eli niiden välillä on koosta riippumattomia tehokkuuseroja. Kuntien toimintaympäristöissä on myös eroja. Kunnan koon lisäksi erityisesti tuotantoyksiköiden koko vaikuttaa palveluiden kustannuksiin. (Vakkuri ym. 2010.)

Moisio ja Uusitalo (2003) tutkivat kuntaliitosten vaikutusta kuntien talouteen. Kuntaliitokset vuodesta 1970 vuoteen 1997 olivat tutkimuksen kohteena. Näissä liitoksissa oli mukana yhteensä 119 kuntaa. Tarkasteltava ajanjakso on pitkä, joten liitokset jaettiin kahteen ryhmään. Tutkimuksessa muodostettiin kaltaistettujen parien menetelmällä (propensity score match-

ing) liitoskunnille vastinparit kunnista, joissa ei toteutettu kuntaliitosta. (Moisio & Uusitalo 2003.)

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että 1970-luvulla kuntaliitokset eivät pienentäneet kuntien kokonaiskäyttömenoja, vaan menot kasvoivat liitoskunnissa nopeammin kuin vertailuryhmässä. Yleishallinnon menot pienenevät jonkin verran. Menojen kehitystä seurattiin 10 vuoden ajanjaksolla liitoksen jälkeen. 1990-luvulla toteutettujen kuntaliitosten osalta tutkimustulokset ovat epävarmempia kuin tulokset aiemmista liitoksista, koska aineistoa on vähemmän ja tarkastelujakso on lyhyempi. Tuloksista voidaan kuitenkin havaita, että liitoskuntien käyttömenot ovat kasvaneet vertailukuntia hitaammin. Liitoskunnissa menot olivat varsin korkeita ennen liitosta, mutta liitoksen jälkeen menot laskivat samalle tasolle vertailuryhmän kanssa. (Moisio & Uusitalo 2003.)

Kallio ym. (2011) tutkivat osana ARTTU-tutkimushanketta kunta- ja palvelurakennemuutosten taloudellisia vaikutuksia. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, minkälaisia muutoksia kuntien taloudessa on tapahtunut ja ovatko rakenneuudistukset auttaneet kuntia pitämään taloutensa tasapainossa. Tutkimuksessa tarkasteltiin erikseen menojen ja tulojen kehitystä. Tutkimuksessa oli mukana vuoden 2010 kuntajaon mukaan 40 tutkimuskuntaa, jotka olivat tarkastelujakson alussa 77 kuntaa. Näiden kuntien talouden kehitystä seurattiin vuodesta 2000 vuoteen 2010. Tutkimuskunnat jaettiin kolmeen ryhmään: liitoskunnat, syvenevän yhteistyön kunnat ja muut kunnat.

Tutkimuksessa havaittiin, että alijäämäisten kuntien määrä on vähentynyt. Kuntaliitokset ovat osaltaan vaikuttaneet määrän vähenemiseen, kun alijäämäisiä kuntia on ollut mukana kuntaliitoksissa. Talouden tasapainottaminen ei kuitenkaan ollut kehittynyt erityisen hyvin. Sosiaali- ja terveydenhuollon nettomenot ovat kasvaneet tasaisesti kaikissa kuntaryhmissä. Perusterveydenhuollon menot kasvoivat maltillisemmin kuin erikoissairaanhoidon menot. Tutkimuksessa todetaankin, että muutokset palvelurakenteissa eivät saa näin lyhyellä aikavälillä aikaan hyötyjä. Kustannukset voivat liitoskunnissa kasvaa jo ennen varsinaista kuntaliitosta. (Kallio ym. 2011.)

Kallion ym. (2011) tutkimuksessa ei ole käytetty tilastollisia menetelmiä vertailuryhmien valinnassa, joten kuntaryhmät muodostuvat keskenään

hyvin erilaisista kunnista. Esimerkiksi suurten kuntien luvut vaikuttavat ryhmille laskettuihin asukasluvulla painotettuihin keskiarvoihin selvästi. Tutkimuksen perusteella voidaan siis tehdä vain varovaisia johtopäätöksiä. Moision ja Uusitalon (2003) tutkimuksessa on tilastollisin menetelmin pyritty löytämään mahdollisimman hyvät vertailuparit liitoskunnille, jotta voidaan arvioida nimenomaan liitoksen vaikutuksia.

Loikkanen ja Nivalainen (2010) ovat laskeneet, miten väestön ikääntymisen vaikuttaa palveluista aiheutuviin kustannuksiin. Jos oletetaan, että palvelujen käyttö ja hinta pysyvät vuoden 2003 tasolla, terveys- ja sosiaalipalvelujen kustannukset kohoavat vuoteen 2045 asti, jonka jälkeen menojen kasvu tasaantuu. Jos oletetaan, että BKT ei kasva, terveyspalvelut ja sosiaalipalvelut kumpikin ovat noin 8,5 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2060. Aiempina vuosikymmeninä hyvinvointipalvelujen kysyntä on kasvanut tulojen kasvaessa. On siis todennäköistä, että palvelujen kysyntä jatkaa kasvuaan. Tulevat innovaatiot voivat lisätä palvelujen laatua ja valikoida, mutta innovaatioilla voidaan myös vähentää kustannuksia.

Edellä esitellyt tutkimukset kertovat kunnan menoista. Kuntaliitoksia perustellaan myös mahdollisuudella kasvattaa kunnan verotuloja. Kuntaliitosten vaikutusta alueen väestökehitykseen ja väestön tulojen kehitykseen on tutkittu Ruotsissa (Hanes & Wikström 2008). Kyseisen tutkimuksen aiheena on Ruotsin vuoden 1952 kuntauudistus, jossa kuntien määrä väheni 2 498 kunnasta 1 037 kuntaan. Vaikutuksia seurattiin ajanjaksolla 1953–1959. Tutkimuksessa havaittiin, että kuntaliitoksilla on tilastollisesti merkitsevä vaikutus alle 2 000 asukkaan kuntien väestökehitykseen. Tutkijat toteavat, että liitoskunnissa väestön väheneminen oli pienten kuntien ryhmässä hieman hitaampaa kuin kunnissa, joissa ei toteutettu liitosta. Kunnan asukkaiden tulojen kasvuun liitoksilla ei ollut vaikutusta. Tuloksia arvioitiin myös kuntien erilaisuuden mukaan ja havaittiin, että erikokoisten kuntien yhdistäminen johti väestökehityksen näkökulmasta parempiin tuloksiin.

3 Laskelmia väestöstä ja työllisyydestä

3.1 Laskelmien lähtökohtia

Laskelmien avulla kuvataan alueiden elinvoimaa tulevan väestökehityksen ja työpaikkakehityksen näkökulmista ja arvioidaan, mitä mahdollisilla kuntaliitoksilla saavutettaisiin. Laskelmat väestöstä ulottuvat vuoteen 2020 ja työpaikoista vuoteen 2030 asti.

Laskelmat huoltosuhteesta ja työikäisen väestön määrästä perustuvat Tilastokeskuksen vuoden 2012 väestöennusteeseen. Väestöennusteessa oletetaan, että viime vuosien syntyvyys, kuolleisuus, maan sisäinen muuttoliike ja siirtolaisuus säilyvät entisellään tulevaisuudessa. Väestöennuste perustuu vuosien 2007–2011 syntyvyyteen ja muuttoliikkeeseen ja vuosien 2005–2011 kuolleisuuteen. Väestöennuste kertoo, mitä tapahtuisi, jos väestömuutokset toteutuisivat samalla tavoin kuin ne ovat kehittyneet viime vuosina. Väestöennusteessa ei oteta huomioon esimerkiksi poliittisia toimenpiteitä tai tulevaa työpaikkakehitystä. (SVT: Väestöennuste.)

Työikäisen väestön määrän lisäksi arvioidaan työpaikkojen määrän muutosta vuodesta 2010 vuoteen 2020. Työpaikkalaskelma toteutetaan siten, että ensin lasketaan vuosien 2005–2007 työssäkäyntitilaston perusteella toimialan työpaikkojen jakautuminen alueittain. Kuntien, alueiden ja maakuntien työpaikkojen määrä 2020 lasketaan toimialojen työpaikkaennusteen avulla. Toimialan työpaikkojen määrä tulevaisuudessa perus-

tuu VATT:n toimialaennusteen lukuihin (Toimiala Online/VATT:n ennuste).

Työpaikkalaskelmassa oletetaan, että toimialan työpaikkojen alueellinen jakautuminen pysyy vuosien 2005–2007 tilanteessa. Laskemassa ei tehdä arvioita työpaikkojen siirtymisestä alueelta toiselle, esimerkiksi työpaikkojen keskittymisestä. Paikalliset muutokset, kuten kaivosten avaaminen tai paperitehtaan lakkauttaminen, eivät myöskään sisälly laskelmaan.

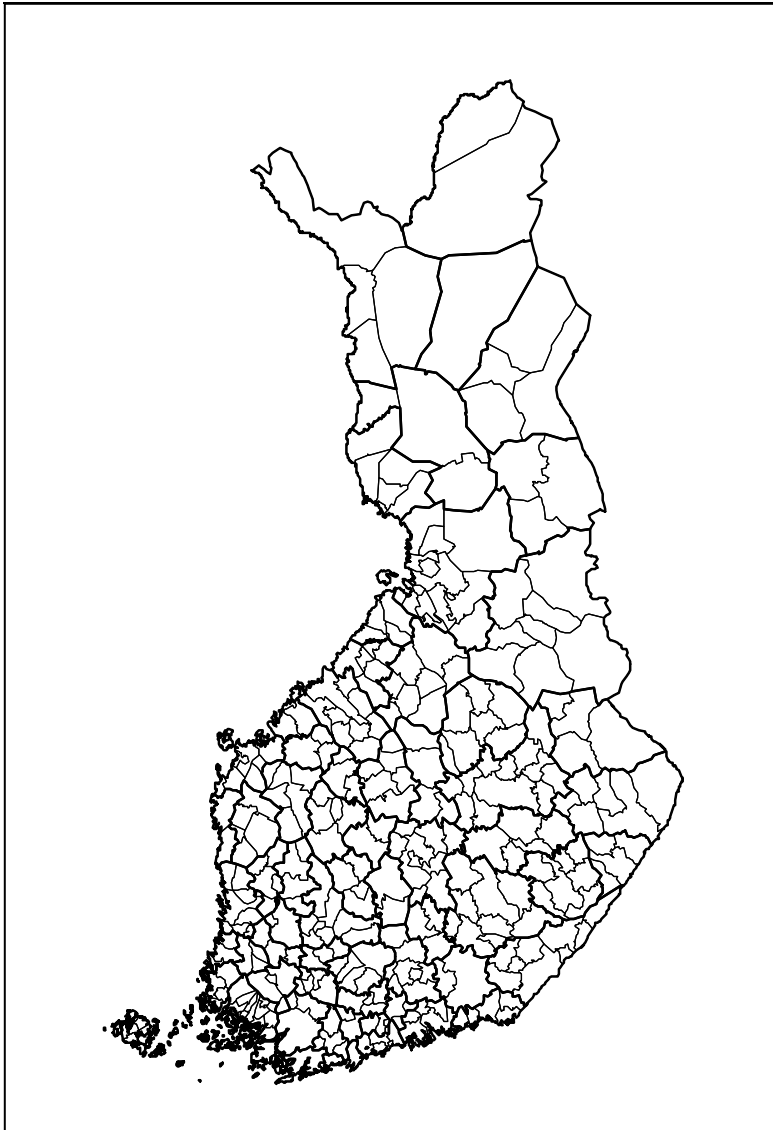
Laskelmat huoltosuhteesta, työikäisestä väestöstä ja työpaikoista on tehty kolmella eri alueella. Aluejaot ovat kunnat vuoden 2012 kuntarakenteen mukaan (336 kuntaa), ehdotetut kuntajakoselvitysalueet (66 aluetta) ja maakunnat (19 maakuntaa). Ahvenanmaan kunnat ovat mukana osassa laskelmia vertailun vuoksi, vaikka kuntauudistus kohdistuu vain Manner-Suomen kuntiin.

Kuntauudistuksessa otettiin lähtökohdaksi työssäkäyntialueisiin perustuvat kunnat. Tilastokeskus on jakanut kunnat työssäkäyntialueiksi, jotka muodostuvat keskuskunnasta ja ympäryskunnista. Ympäryskunnista vähintään 10 prosenttia työvoimasta käy työssä keskuskunnassa. Keskuskunnan työvoimasta enintään 25 prosenttia käy töissä muissa kunnissa, eikä missään yksittäisessä toisessa kunnan käy töissä yli 10 prosenttia keskuskunnan työvoimasta.

Vuonna 2009 Tilastokeskuksen luokittelemia työssäkäyntialueita oli 43, joihin kuului 213 kuntaa. 135 kuntaa ei kuulunut mihinkään työssäkäyntialueeseen. Vuoden 2011 kuntarakenteen mukaan päivitetystä luokituksessa on 38 työssäkäyntialuetta.

Kuntajakoselvitysalueet seuraavat tässä tutkimuksessa virkamiestyöryhmän esitystä (Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä 2012b). Esitys sisältää jonkin verran vaihtoehtoisia ratkaisuja, mutta tässä tutkimuksessa on pyritty noudattamaan ensisijaiseksi vaihtoehdoksi ehdotettua jakoa. Ensisijaisesta ehdotuksesta poiketaan Kainuun osalta siten, että laskelmissa Kainuun maakunta on yksi kuntajakoselvitysalue. Sodankylä on käytetyssä aluejaossa ainoa yhdestä kunnasta muodostuva kuntajakoselvitysalue. Osakuntaliitoksia ei ole otettu mukaan, koska tutkimuksen aineistona käytetään kuntajakoon perustuvia tilastoja. Loppuvuodesta 2012 ilmestyneessä metropolialueen selvityksessä ehdotettuja vaihtoehtoja ei ole käytetty näissä laskelmissa. Kuntajakoselvitysalueista on kartta kuviossa 1.

Kolme aluejako on valittu, koska ne ovat riittävän erilaiset vaihtoehdot vertailua varten. Työryhmän ehdottamat kuntajakoselvitysalueet ovat yksi vaihtoehtoinen aluejako, joka on ollut viimeisen vuoden aikana esillä keskustelussa. Kuntajakoselvitysalueet ovat hyvin lähellä myös työssäkäyntialueita ja seutukuntia. Maakuntajakoa käytetään yleisesti tilastoissa, tutkimuksessa ja alueiden kehittämisessä.

Kuvio 1. Kartta kunnista ja kuntajakoselvitysalueista.

3.2 Huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde kertoo, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja yli 64-vuotiasta on sataa 15–64-vuotiasta kohden. Huoltosuhteen heikkeneminen tarkoittaa lasten ja vanhusten määrän kasvua suhteessa työikäisten määrään, joten suurempi luku tarkoittaa heikompa huoltosuhdetta.

Väestön ikääntymisen seurauksena huoltosuhde heikkenee koko maassa. Vuonna 2011 koko maan huoltosuhde oli 53. Väestöennusteen mukaan huoltosuhde on 71 vuonna 2030 ja 77 vuonna 2060. Huoltosuhde on nostettu erääksi keskeiseksi mittariksi, jolla arvioidaan eri alueiden mahdollisuuksia selviytyä tulevista haasteista.

Huoltosuhde on laskettu kolmelle aluejaoille väestötietojen perusteella vuodelle 2010 ja väestöennusteen tietojen perusteella vuosille 2020 ja 2030. Huoltosuhdelaskelmat on raportoitu taulukossa 1. Maakunnat, kuntajakoselvitysalueet ja kunnat on jaettu kolmeen ryhmään huoltosuhteen perusteella. Taulukon väestöosuudet kuvaavat vuoden 2010 väestön jakautumista. Vuonna 2010 kaikissa maakunnissa ja kaikilla kuntajakoselvitysalueilla huoltosuhde oli alle 75. Huoltosuhde oli kuitenkin yli 75 kymmenessä kunnassa, joiden alueella asui prosentti väestöstä.

Kun katsotaan edemmäksi tulevaisuuteen, havaitaan, että huoltosuhde heikkenee koko maassa. Kaikkien maakuntien huoltosuhde on alle 85 vuonna 2020, mutta vuonna 2030 kolmen maakunnan huoltosuhde on yli 85. Heikoimman huoltosuhteen ryhmään (huoltosuhde yli 85) kuuluu 35 kuntajakoselvitysalueita ja 211 kuntaa vuonna 2030.

Kun verrataan väestöosuuksia vuonna 2030 eri aluejakojen mukaan, kunnissa ja kuntajakoselvitysalueissa ei ole merkittävää eroa. Yli puolet väestöstä asuu kunnissa ja kuntajakoselvitysalueilla, joiden huoltosuhde jää alle 75:n vuonna 2030. Vähän yli 20 prosenttia väestöstä asuu kunnissa ja alueilla, joissa huoltosuhde on yli 85 vuonna 2030. Väestöosuudet eivät siis juuri poikkea näiden kahden aluejaon välillä. Muutos on selvempi, kun verrataan maakuntajakoon. Maakuntajaossa vain 8 prosenttia väestöstä asuu maakunnissa, joissa huoltosuhde nousee yli 85:n vuonna 2030.

Huoltosuhdelaskelman avulla voidaan verrata nykyisten kuntien tilannetta tulevaisuudessa eri vaihtoehtoisissa ja arvioida, paranisiko kunnan huoltosuhde, jos kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan kunnat liittyisivät yhteen. Kuviossa 2 on esitetty jokaisen kunnan (mustat pisteet) ja kunta-

Taulukko 1.

Maakuntien, kuntajakoselvitysalueiden ja kuntien huoltosuhteet 2010, 2020, 2030.

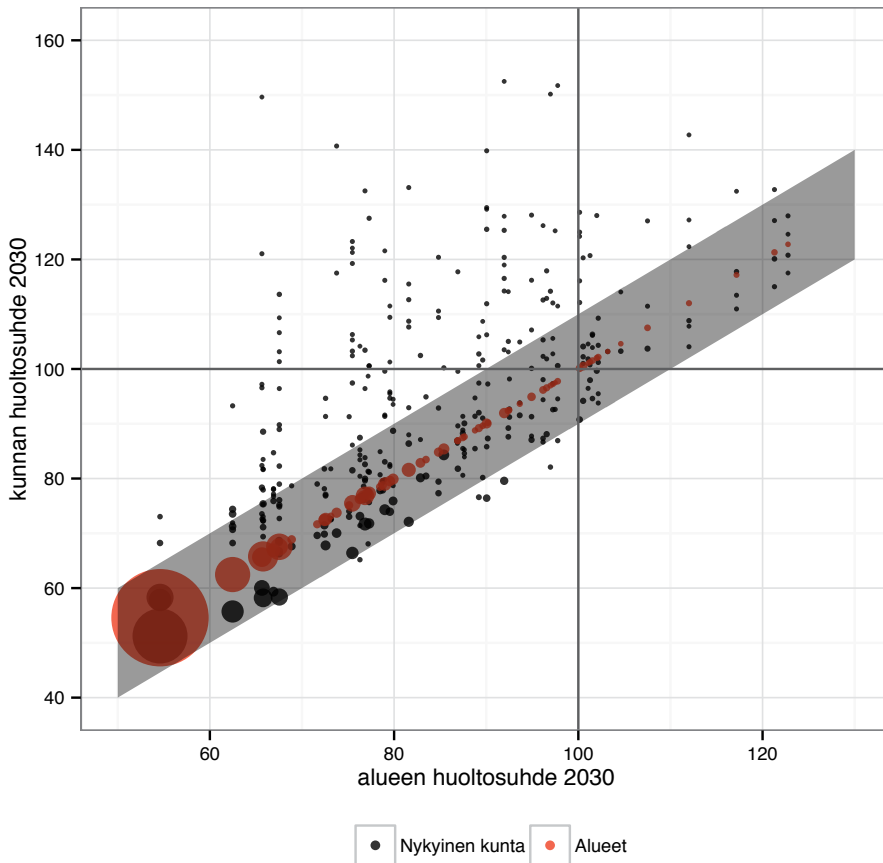
<i>huoltosuhte</i>	2010		2020		2030	
maakunnat (19)	maakuntaa	väestöstä	maakuntaa	väestöstä	maakuntaa	väestöstä
alle 75	19	100 %	17	96 %	7	63 %
75–85			2	4 %	9	30 %
yli 85					3	8 %
alueet (66)	aluetta	väestöstä	aluetta	väestöstä	aluetta	väestöstä
alle 75	66	100 %	30	79 %	14	52 %
75–85			25	17 %	17	26 %
yli 85			11	5 %	35	22 %
kunnat (336)	kuntaa	väestöstä	kuntaa	väestöstä	kuntaa	väestöstä
alle 75	326	99 %	112	75 %	54	57 %
75–85	9	1 %	96	15 %	71	20 %
yli 85	1	0 %	128	10 %	211	24 %

jakoselvitysalueen (punaiset pisteet) huoltosuhteet vuonna 2030. Kuviossa 3 on kuntien (mustat pisteet) ja maakuntien (punaiset pisteet) huoltosuhteet.

Kuvioista voidaan verrata, olisiko kunnan huoltosuhte yksin parempi kuin kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan. Suurella osalla kunnista erot ovat pieniä. Nämä kunnat ovat kuvioissa harmaalla pohjalla. Kuvioissa ylhäällä ovat kunnat, joiden huoltosuhte on heikompi kuin kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan huoltosuhte. Nämä kunnat hyötyisivät eniten kuntaliitoksista. Vastaavasti alhaalla olevien kuntien huoltosuhte on parempi kuin kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan.

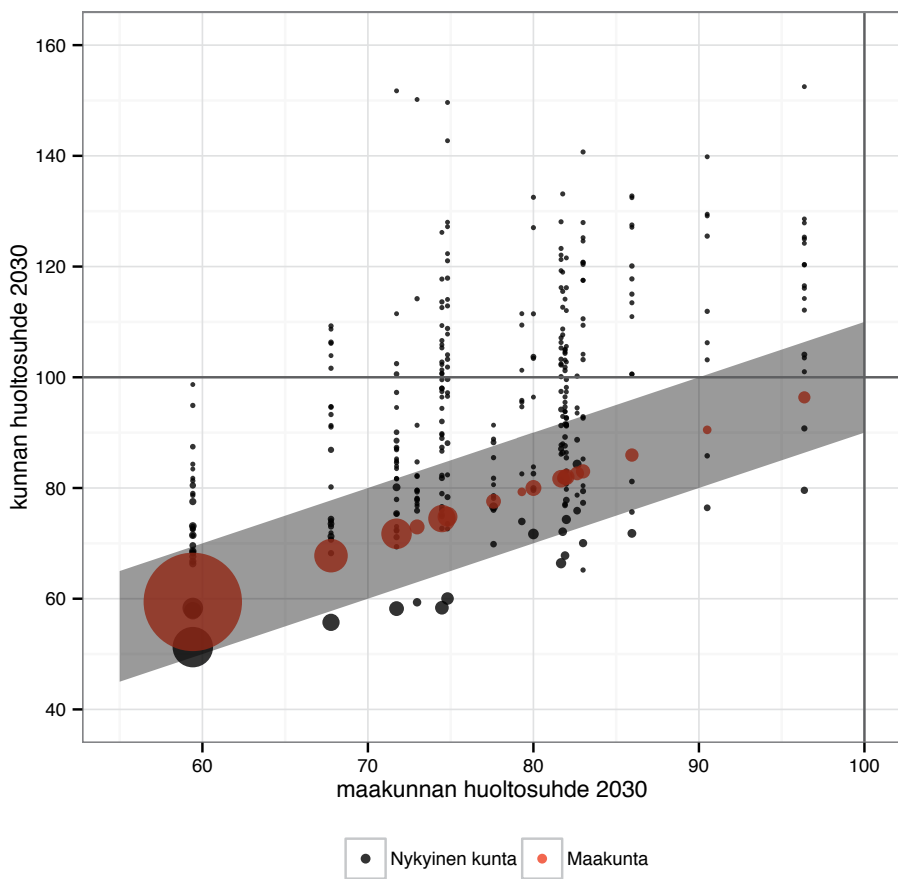
Kuviossa 2 verrataan kuntien ja kuntajakoselvitysalueiden huoltosuhteita. Viiden kunnan huoltosuhte olisi merkittävästi parempi kuin kuntajakoselvitysalueen huoltosuhte. Heikon huoltosuhteen kuntia on runsaasti, ja näiden kuntien tilanne paranisi liitoksen myötä. Kun sen sijaan verrataan kuntien ja maakuntien huoltosuhteita (kuvio 3), havaitaan, että erot ovat suuremmat. Maakuntakeskusten huoltosuhteet olisivat yksin selvästi parempi kuin maakuntien huoltosuhteet.

Vuonna 2030 kaikkien alueiden ja maakuntien huoltosuhde on alle sata. Vuonna 2030 huoltosuhde on yli sata 14 kuntajakoselvitysalueella, jotka muodostuvat 52 nykyisestä kunnasta. Nykyisellä kuntajaolla 22 kunnan huoltosuhde on yli sata jo vuonna 2020. Kuntia, joiden huoltosuhde on yli sata vuonna 2030, on 129. Hyvin heikon huoltosuhteen kuntien tilanne on parempi, jos uusi kunta olisi kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan kokoinen.

Kuvio 2. Kunnan ja kuntajakoselvitysalueen huoltosuhde 2030. Harmaa alue = huoltosuhteen muutos +/-10.

Kuvio 3. Kunnan ja maakunnan huoltosuhte 2030. Harmaa alue = huoltosuhteen muutos +/-10.

Jotta uuden alueen huoltosuhte olisi parempi kuin yksittäisen kunnan, on liitettävä yhteen väestön ikärakenteelta erilaisia kuntia. Tästä syystä heikon huoltosuhteen kunnat hyötyvät liitoksista, jos näiden on mahdollista liittyä suurempaan ja väestörakenteeltaan nuorempaan kuntaan. Vastaavasti hyvän huoltosuhteen kunnat menettävät hieman, koska niiden huoltosuhte vuonna 2020 olisi parempi yksin kuin yhdessä naapuriensa kanssa. Esimerkiksi suurten kaupunkien huoltosuhte olisi parempi yksin kuin laajemmassa kunnassa, mutta heikennys on pieni, koska kaupungin väestö on suurempi uudessa kunnassa.

Heikkoja maakuntia on vähemmän kuin kuntajakoselvitysalueita. Tämä johtuu siitä, että jokaisessa maakunnassa on keskus, jossa väestön ikäraken-

ne on muita kuntia monipuolisempi. Kaikilla kuntajakoselvitysalueilla ei ole vastaavaa keskusta, joten joidenkin alueiden huoltosuhde jäisi edelleen heikoksi.

Yhteenveto: Huoltosuhde

- Kaikkien maakuntien huoltosuhde on vuonna 2020 alle 85 ja vuonna 2030 alle sata. Ehdotettujen kuntajakoselvitysalueiden ja nykyisten kuntien huoltosuhteet ovat korkeampia.
- Heikoimman ryhmän (huoltosuhde yli 85) väestöosuudessa ei tapahdu muutosta, jos kunnat liittyisivät yhteen kuntajakoselvitysalueiden mukaisesti.
- Useimmat hyvin heikon huoltosuhteen (huoltosuhde yli 100) kunnat hyötyisivät, jos maakunnan tai kuntajakoselvitysalueen kunnat liittyisivät yhteen.
- Maakunnan kunnat ovat ikärakenteeltaan vähemmän samanlaisia kuin kuntajakoselvitysalueen kunnat.

3.3 Työikäinen väestö ja työpaikat

Työikäisen (15–64-vuotiaat) väestön määrän muutos kertoo alueen veto-voimasta ja kyvystä kehittyä eteenpäin. Työikäisen väestön määrä muutos perustuu väestöennusteen tietoihin.

Taulukossa 2 kunnat, kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat on jaettu kolmeen ryhmään työikäisen väestön määrän muutoksen perusteella. Työikäisen väestön määrän muutos on laskettu vuodesta 2010 vuoteen 2020 sekä vuodesta 2010 vuoteen 2030. Taulukossa on esitetty, kuinka suuri osuus väestöstä asuu kasvavilla alueilla.

Työikäisen väestön määrän kehitystä tarkasteltaessa havaitaan, että noin 40 prosenttia väestöstä asuu alueilla, joilla työikäisen väestön määrä kasvaa tulevina vuosikymmeninä. Näiden alueiden väestöosuus on samalla tasolla, noin 40 prosentissa, kaikissa kolmessa aluejaossa. Tämä johtuu siitä, että ehdotetut kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat muodostuvat keskenään samanlaisista kunnista.

Taulukko 2.

Työikäisen väestön määrän muutos 2010–2020 ja 2010–2030.

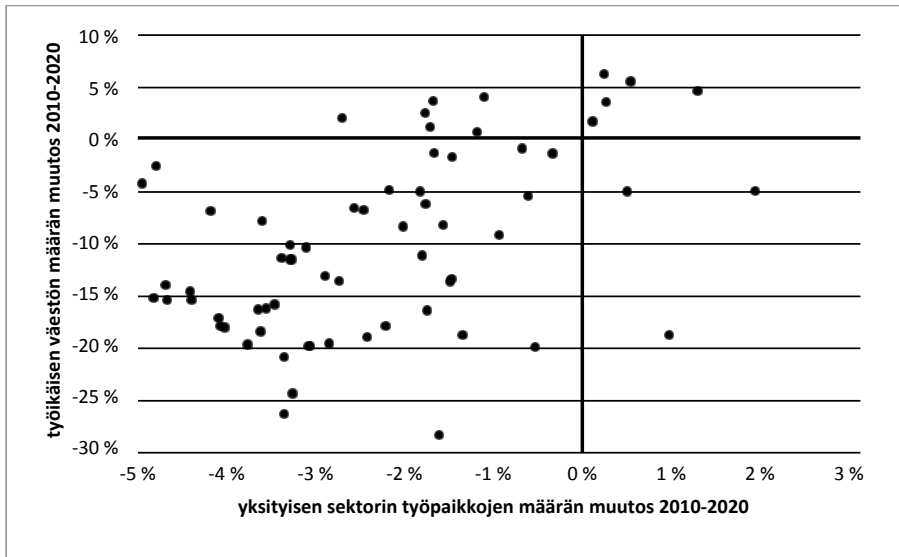
	<i>muutos 2010–2020</i>		<i>muutos 2010–2030</i>	
maakunnat (19)		väestöstä		väestöstä
väestö +	3	38 %	4	41 %
väestö –	9	41 %	6	30 %
väestö – –	7	21 %	9	29 %
alueet (66)				
väestö +	11	43 %	11	44 %
väestö –	19	32 %	13	23 %
väestö – –	36	25 %	42	33 %
kunnat (336)				
väestö +	58	43 %	70	46 %
väestö –	74	31 %	45	24 %
väestö – –	204	26 %	221	30 %

+ kasvaa, – vähenee 0–10 %, – – vähenee yli 10 %

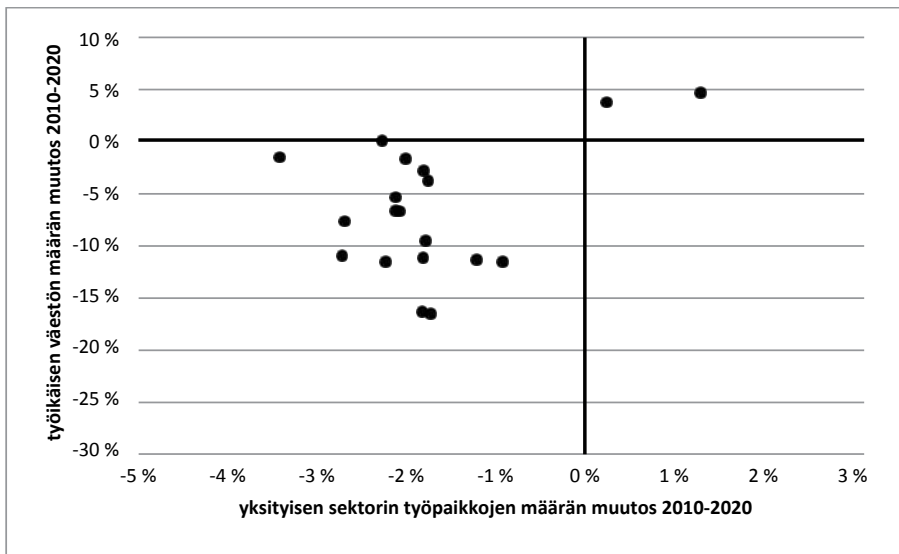
On myös syytä kiinnittää huomiota siihen, että yli 20 prosenttia väestöstä asuu maakunnissa, kuntajakoselvitysalueilla tai kunnissa, joissa työikäinen väestö vähenee yli 10 prosenttia vuodesta 2010 vuoteen 2020. Kun muutosta tarkastellaan pidemmällä aikavälillä eli vuodesta 2010 vuoteen 2030, heikomman ryhmän väestöosuus kasvaa.

Kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat on sijoitettu työpaikkojen ja työikäisen väestön määrän muutoksen mukaan kuvioihin 4 ja 5. Kuvioissa oikealla ylhäällä ovat elinvoimaisimmat alueet, joissa työikäisten työpaikkojen määrä kasvaa. Maakunnista Uusimaa ja Ahvenanmaa sijoittuvat parhaaseen ryhmään. Pirkanmaalla työikäisen väestön määrä kasvaa hieman, mutta työpaikkakehitys on heikompaa.

Kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat, joiden elinvoima on heikko, ovat kuvioissa vasemmalla alhaalla. Tässä ryhmässä työikäinen väestö ja työpaikat vähenevät eniten. Kuvioista voidaan havaita, että erot maakuntien välillä ovat pienempiä kuin kuntajakoselvitysalueiden välillä.

Kuvio 4. Työkäisen väestön (15–64-vuotiaat) ja työpaikkojen määrän muutos 2010–2020 kunta-jakoselvitysalueilla.

Kuvio 5. Työkäisen väestön (15–64-vuotiaat) ja työpaikkojen määrän muutos 2010–2020 maakunnissa.

Kunnat, kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat on jaettu ensin kolmeen ryhmään työikäisen väestön määrän muutoksen perusteella ja lisäksi vielä kolmeen ryhmään yksityisen sektorin työpaikkojen määrän muutoksen perusteella. Tästä muodostuu yhdeksän ryhmää elinvoiman arviointia varten. Taulukossa 3 on kuvattu, kuinka suuri osuus vuoden 2010 väestöstä asuu ryhmään kuuluvilla alueilla. Uudenmaan kunnat ovat vahvasti edustettuna ryhmässä, jossa sekä työikäisten määrä että työpaikkojen määrä kasvavat.

Heikoimpaan ryhmään kuuluvissa kunnissa asuu 12 prosenttia väestöstä ja kuntajakoselvitysalueilla 13 prosenttia. Yksikään maakunta ei sijoitu tähän heikoimpaan ryhmään. Työpaikkaennusteen mukaan teollisuuden työpaikat vähenevät, heikoimmassa ryhmässä on teollisuuspaikkakuntia. Kunnat ja kuntajakoselvitysalueet, joissa teollisuudella on suuri osuus, menettävät tämän laskelman mukaan työpaikkoja.

Työpaikkojen määrässä tapahtuneet muutokset ovat pieniä, koska laskelmissa oletetaan, että toimialan työpaikkojen kehitys on sama eri puolilla maata. Erot tulevassa työpaikkakehityksessä kuvaavat siis eroja kuntien nykyisessä toimialarakenteessa. Työpaikkalaskelmassa maakuntien väliset erot ovat pienet, koska maakunnan toimialarakenne on monipuolisempi kuin yksittäisen kunnan tai kuntajakoselvitysalueen. Uusimaa erottuu joukosta selvästi, koska siellä työpaikkojen määrä kasvaa eniten.

Taulukon 3 perusteella voidaan havaita, että elinvoimaryhmien väestöosuudet ovat hyvin lähellä toisiaan kuntajaossa ja aluejaossa. Kuntien yhdistäminen kuntajakoselvitysalueiksi ei parantaisi tämän laskelman perusteella elinvoimaa. Elinvoima ei lisäänny heikon väestökehityksen ja työpaikkakehityksen kuntia yhdistelemällä, vaan kuntajakoselvitysalueet luokitellaan edelleen heikon elinvoiman ryhmään. Suurimmat kaupunkiseudut ovat elinvoimaisimpia.

Yhteenveto: Työikäinen väestö ja työpaikat

- Kolme eri aluejakoa eivät juuri muuta kokonaiskuvaa työikäisen väestön ja työpaikkojen määrän kasvusta.
- Noin 40 prosenttia väestöstä asuu alueilla, joissa työikäisen väestön määrä kasvaa vuodesta 2010 vuoteen 2020.

Taulukko 3.

15–64-vuotiaan väestön määrän muutos ja yksityisen sektorin työpaikkojen määrän muutos 2010–2020, osuus väestöstä.

	<i>työpaikat --</i>	<i>työpaikat -</i>	<i>työpaikat +</i>
maakunnat (19)			
väestö +	0 %	9 %	29 %
väestö -	3 %	38 %	0 %
väestö --	0 %	21 %	0 %
alueet (66)			
väestö +	0 %	19 %	24 %
väestö -	3 %	27 %	2 %
väestö --	13 %	12 %	0 %
kunnat (336)			
väestö +	2 %	17 %	23 %
väestö -	7 %	21 %	4 %
väestö --	12 %	13 %	1 %

väestö: + kasvaa, - vähenee 0–10 %, -- vähenee yli 10 %
työpaikat: + kasvaa, - vähenee 0–3 %, -- vähenee yli 3 %

- Alueelliset erot ovat merkittäviä. Erot säilyvät, kun verrataan kuntia ja kuntajakoselvitysalueita, mutta erot maakuntien välillä ovat pienemmät.
- Kaikki ehdotetut kuntajakoselvitysalueet eivät välttämättä olisi elinvoimaisia.

3.4 Laskelmien arviointia

Laskelmat antavat yksinkertaistetun kuvan eri alueiden elinvoimasta. Nämä laskelmat eivät kerro tarkkoja lukuja alueen tulevasta kehityksestä, mutta ne kuvaavat jossain määrin muutoksen suuntaa.

Huoltosuhde on tunnusluku, joka kuvaa väestön ikääntymisen myötä kasvavaa vastuuta. Elinvoiman kuvaamiseen huoltosuhde on kuitenkin varsin yksipuolinen mittari. Työikäisen väestön määrän kehitys antaa alueiden elinvoimasta ja kuntaliitosten mahdollisuudesta parantaa tilannetta synkemmän kuvan kuin huoltosuhteen muutokset.

Useimmilla alueilla työikäinen väestö ja työpaikat näyttäisivät kehittyvän samaan suuntaan, joten eri alueiden elinvoimasta voidaan tehdä maltillisia johtopäätöksiä. Alueelliset erot ovat merkittäviä, joten kaikki ehdotetut kuntajakoselvitysalueet eivät välttämättä olisi elinvoimaisia.

Laskelmissa on käytetty kolmea aluejakoa: kuntia, kuntajakoselvitys-alueita ja maakuntia. Laskelmien perusteella voidaan havaita, että kunnat ja kuntajakoselvitysalueet ovat huoltosuhteen ja elinvoiman kannalta lähempänä toisiaan kuin maakunnat ja kuntajakoselvitysalueet. Tämä johtuu siitä, että maakunnat muodostuvat ikärakenteeltaan erilaisista kunnista.

Erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa sekä maakuntien reuna-alueilla kuntien yhdistäminen ei johda elinvoimaisempiin kuntiin. Sen sijaan muualla maassa kuntien muodostuminen kuntajakoselvitysalueiden perusteella voisi jo parantaa tilannetta. Tämän perusteella voidaan todeta, että kuntakoon suurentamisen vaikutukset vaihtelevat eri puolilla maata.

4 Laskelmia kuntien talouden kestävyydestä

4.1 Laskelmien lähtökohtia

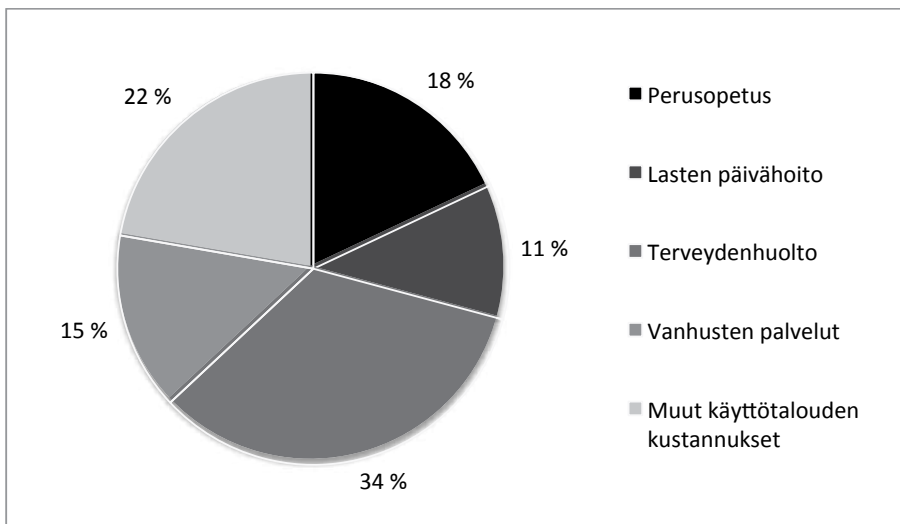
Kuntatalouden kestävyttä arvioivissa laskelmissa käytetään tunnuslukuna kuntien nettokustannuksia suhteessa ansiotuloihin. Tunnusluku kuvaa kunnan mahdollisuutta kattaa menonsa keräämillään kunnallisverotuloilla. Jos nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin nousevat kovin korkealle, kunnan palvelujen rahoittamisesta verotuloilla tulee mahdotonta. Tunnusluvun avulla voidaan arvioida, miten väestön ikärakenteen muutos vaikuttaa kunnan talouden kestävyteen ja miten kokonaiskuva muuttuu eri aluejakovaihtoehtoissa.

Laskelman pääpiirteet:

- Vuoden 2030 väestö on Tilastokeskuksen väestöennusteen mukainen.
- Ansiotuloina käytetään kuntakohtaisia tietoja keskimääräisistä ansiotuloista ja eläketuloista vuodelta 2010.
- Tulevat eläketulot ennustetaan yli 64-vuotiaan väestön määrän perusteella. Muut ansiotulot lasketaan 20–59-vuotiaan väestön määrän perusteella. Laskelmassa oletetaan, että keskieläkkeiden suhde palkkoihin on vuonna 2010 samalla tasolla kuin vuonna 2030 (ks. Risku ym. 2011).

- Kuntien nettokustannuksista käytetään vuoden 2010 tietoja. Nettokustannukset olivat yhteensä 24 mrd. euroa vuonna 2010. Kustannusten jakautuminen eri tehtäviin on esitetty kuviossa 6.
- Vanhusten palveluiden menojen kehitystä ennustetaan yli 74-vuotiaiden määrän avulla. Terveyspalvelujen menoja ennustetaan yli 64-vuotiaan väestön ja alle 65-vuotiaan väestön perusteella, koska kunnan väestön ikärakenne vaikuttaa myös terveydenhuollon kustannuksiin. Päivähoidon kustannusten kehitystä ennustetaan 0–6-vuotiaiden määrän perusteella ja perusopetuksen menoja ennustetaan 7–15-vuotiaiden määrän perusteella. Muita menoja ennustetaan kunnan väestömäärän perusteella.

Kuvio 6. Kuntien yhteenlaskettujen nettokustannusten jakautuminen palveluihin.

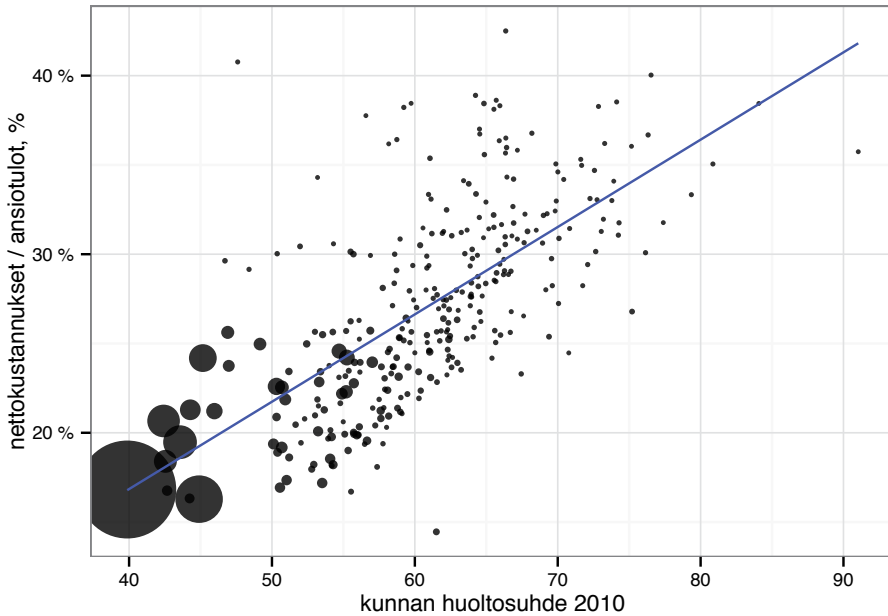
Laskelmassa kuntalaisten keskimääräiset ansiotulot ja kunnan eri tehtävien nettokustannukset kiinnitetään vuoden 2010 tasolle. Kunnan väestö muuttuu Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisesti vuoteen 2030. Vuoden 2030 ansiotulot ja nettokustannukset lasketaan vuoden 2010 ansiotulojen ja nettokustannusten sekä vuoden 2030 väestön perusteella. Näin voi-

daan tarkastella väestön ikärakenteen muutoksen vaikutuksia ja vertailla kolmea eri aluejakoa. Laskelma todennäköisesti aliarvioi kustannusten muutosta ainakin erikoissairaanhoidon osalta, koska erikoissairaanhoidon menot ovat kasvaneet muita menoja nopeammin viime vuosina.

Laskelmissa on käytetty palvelujen nettokustannuksia. Useat kunnat toteuttavat palveluita yhteistoiminnassa, joten kustannuksista on vähennetty saadut tulot, esimerkiksi muiden kuntien maksamat osuudet. Asiakasmaksuja ei kuitenkaan ole vähennetty, koska näitä on vaikea erottaa kunnittain yhteistoiminta-alueilla. Kokonaiskuva muutoksen suunnasta ja aluejakojen eroista ei muutu, jos laskelmassa käytetään toimintamenoja nettokustannusten sijaan.

Laskelmassa ovat mukana Manner-Suomen kunnat ilman Kainuuta. Palvelut on järjestetty Kainuussa viime vuosina ns. Kainuun mallilla, joten kuntakohtaisia kustannustietoja ei ole saatavilla. Kun Ahvenanmaa ja Kainuu jäävät laskelmien ulkopuolelle, mukana on 311 kuntaa, 64 ehdotettua kuntajakoselvitysalueita ja 17 maakuntaa.

Kuviossa 7 on kuvattu kuntien tilanne vuonna 2010. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin ovat pystyakselilla ja huoltosuhte on vaaka-akselilla. Huoltosuhte on selvästi yhteydessä kuntien taloudelliseen kykyyn vastata palveluntuotannosta. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin ovat tyypillisesti korkeat heikon huoltosuhteen kunnissa (Kuvio 7). Iäkkäämmät kuntalaiset tarvitsevat palveluita enemmän kuin työikäiset, mikä lisää kustannuksia. Myös ansiotulot ovat heikon huoltosuhteen kunnissa pienemmät kuin hyvän huoltosuhteen kunnissa, koska eläkeikäisten ansiot ovat keskimäärin työikäisten ansioita pienempiä.

Kuvio 7. Kuntien huoltosuhte ja nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin vuonna 2010. Pallon koko kuvaa kunnan väkilukua.

4.2 Väestörakenteen muutos ja talouden kestävyys

Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin vuosina 2010 ja 2030 on esitetty taulukossa 4. Kunnat on jaettu neljään ryhmään tunnusluvun perusteella. Taulukosta voidaan havaita, että kuntien mahdollisuudet rahoittaa palveluita verotuloilla heikkenevät. Nettokustannukset ovat alle 30 prosenttia ansiotuloista 212 kunnassa vuonna 2010 ja 146 kunnassa vuonna 2030. Koko maassa nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin kasvavat noin 2,3 prosenttiyksikköä vuodesta 2010 vuoteen 2030.

Kuvioissa 8, 9 ja 10 on esitetty, miten nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin muuttuvat vuodesta 2010 vuoteen 2030. Pystyakselilla on muutos tunnusluvussa prosenttiyksikköinä. Ikärakenteen muutos toisaalta nostaa kustannuksia ja toisaalta pienentää ansiotuloja. Vaaka-akselilla on väkiluku, jonka mukaan kunnat (kuvio 8), kuntajakoselvitysalueet (kuvio 9) ja maakunnat (kuvio 10) on järjestetty.

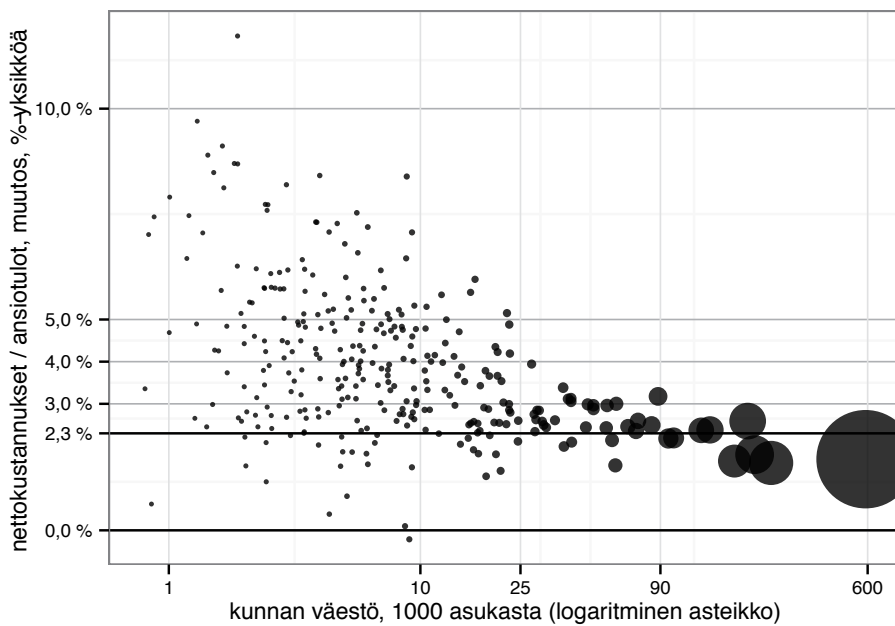
Taulukko 4.

Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin kunnissa vuonna 2010 ja 2030

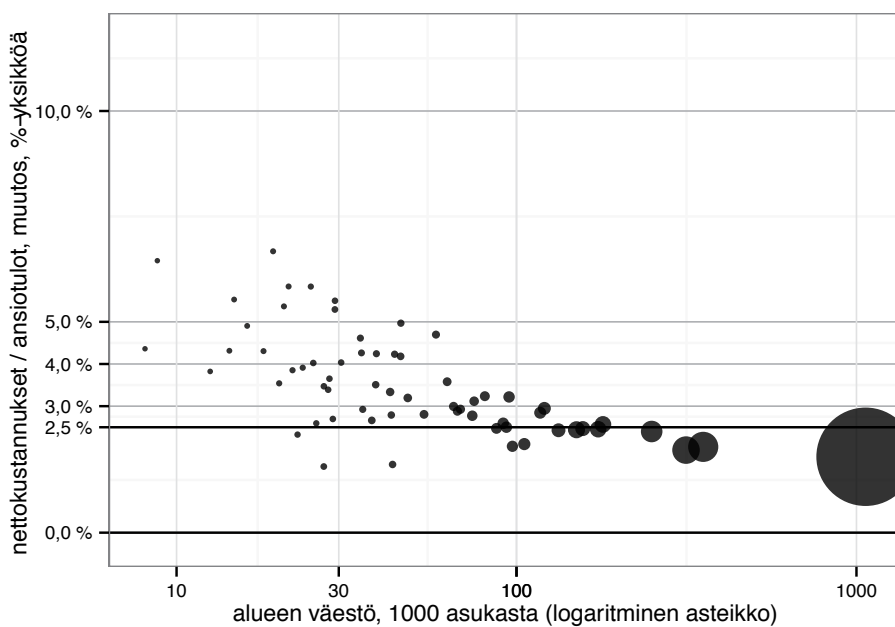
<i>prosenttia</i>	<i>2010</i>		<i>2030</i>	
	<i>kuntaa</i>	<i>väestöstä</i>	<i>kuntaa</i>	<i>väestöstä</i>
alle 20	32	35 %	8	19 %
20–30	180	57 %	138	65 %
30–40	96	8 %	133	14 %
yli 40	3	0 %	32	2 %

Kuvio 8 osoittaa, että menot suhteessa veropohjaan kasvavat erityisesti pienissä kunnissa. Suurissa kunnissa muutokset ovat maltillisempia. Kaikissa yli 25 000 hengen kunnissa nousu on alle 5 prosenttiyksikköä, ja kaikissa yli 90 000 hengen kunnissa nousu on alle 3 prosenttiyksikköä. Pienten kuntien joukossa on kuitenkin merkittävää vaihtelua. Osalla alle 10 000 asukkaan kunnista on tulevaisuudessakin mahdollisuus rahoittaa palvelut keräämällään verotuloilla.

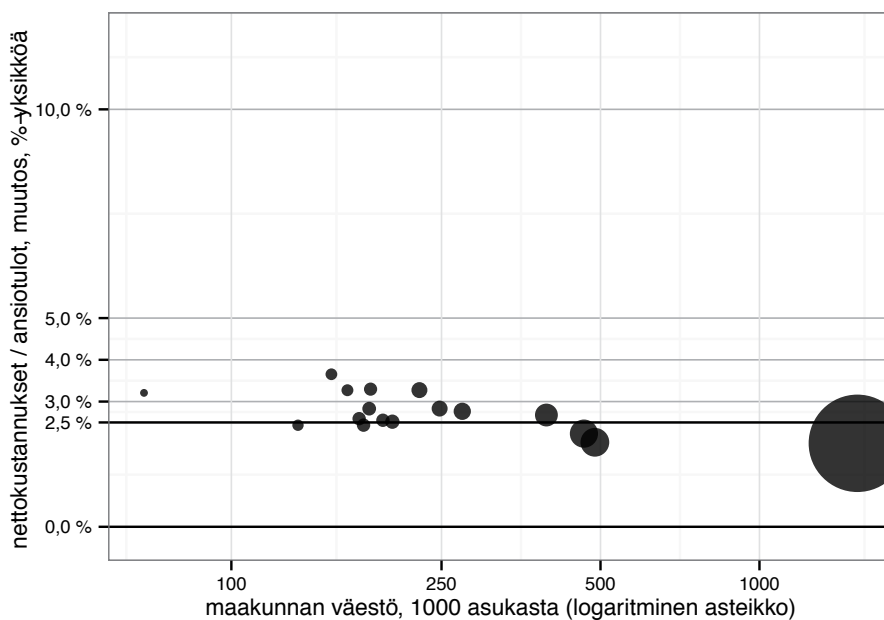
Kuviosta 9 voidaan havaita, että nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin nousevat yli 5 prosenttiyksikköä kahdeksalla kuntajakoselvitysalueella. Yhdenkään maakunnan nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin eivät nouse yli 4 prosenttiyksikköä (kuvio 10). Kuntien yhdistämisellä voitaisiin vähentää niiden kuntien määrää, joissa väestön ikärakenteen muutos nostaa nettokustannuksia suhteessa veropohjaan huolestuttavan paljon.

Kuvio 8. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin kunnissa (311), muutos 2010–2030, kunnan väestömäärän mukaan.

Kuvio 9. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin kuntajakoselvitysalueilla (64), muutos 2010–2030, kuntajakoselvitysalueen väestömäärän mukaan.

Kuvio 10. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin maakunnissa (19), muutos 2010–2030, maakunnan väestömäärän mukaan.

Taulukossa 5 on kuvattu kuntien, kuntajakoselvitysalueiden ja maakuntien jakautuminen muutoksen mukaan. Muutos vuodesta 2010 vuoteen 2030 on yli 5 prosenttiyksikköä 75 kunnassa. Näiden kuntien alueella asuu kuitenkin vain 7 prosenttia väestöstä. Muutos on yli 8 prosenttiyksikköä kahdeksalla kuntajakoselvitysalueella, mutta ei yhdessäkään maakunnassa.

Taulukko 5.

Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin, muutos 2010–2030.

muutos %-yks	kuntaa	väestöstä	aluetta	väestöstä	maakuntaa	väestöstä
alle 3	115	71 %	29	77 %	12	85 %
3–4	61	15 %	14	11 %	5	15 %
4–5	60	8 %	13	8 %	0	0 %
yli 5	75	7 %	8	3 %	0	0 %

4.3 Kuntarakenne ja talouden kestävyys

Kuntien nettokustannukset ovat nykyisin keskimäärin 21,7 prosenttia suhteessa ansiotuloihin ja vuonna 2030 väestörakenteen muutoksen seurauksena noin 24 prosenttia. Talouden kestävydessä ei ole kyse pelkästään muutoksesta, vaan myös tasosta. Kuinka suuri osa kunnista pystyy vastaamaan palveluiden rahoituksesta tulevaisuudessa?

Taulukossa 6 kunnat, kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat on jaettu ryhmiin vuoden 2030 talouden kestävyden mukaan. Vuonna 2030 nettokustannukset ovat yli 30 prosenttia ansiotuloista 165 kunnassa, 23 kuntajakoselvitysalueella ja 3 maakunnassa. Ryhmien väestöosuudet ovat lähes samalla tasolla kaikissa kolmessa aluejaossa. Maakuntajaossa parhaimman ryhmän (alle 20 prosenttia) väestöosuus on jonkin verran suurempi kuin kahdessa muussa aluejaossa.

Taulukko 6.

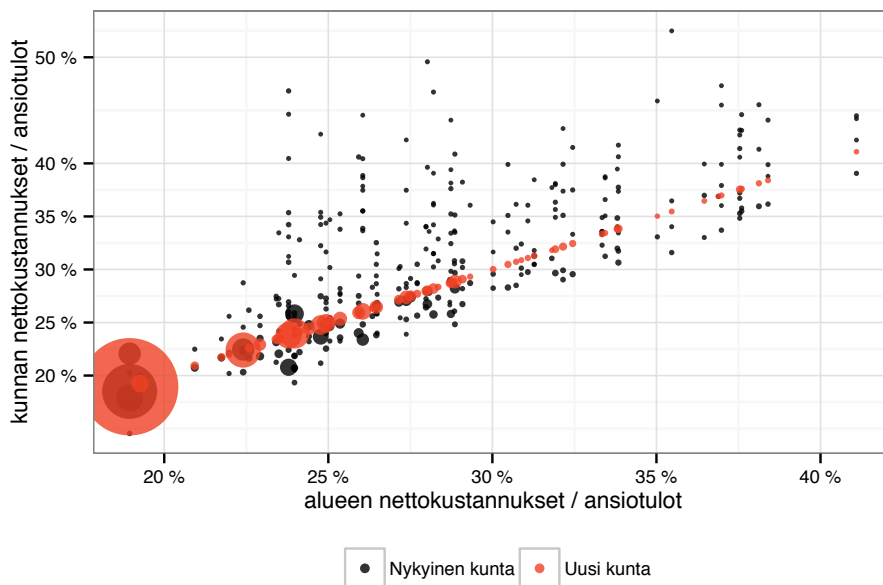
Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin vuonna 2030.

<i>prosenttia</i>	<i>kuntaa</i>	<i>väestöstä</i>	<i>aluetta</i>	<i>väestöstä</i>	<i>maakuntaa</i>	<i>väestöstä</i>
alle 20	8	19 %	2	23 %	1	29 %
20–30	138	65 %	38	65 %	13	61 %
yli 30	165	16 %	23	12 %	3	10 %

Kuvioissa 11 ja 12 on verrattu kunnan talouden tunnuslukua (musta piste) kuntajakoselvitysalueen tai maakunnan tunnuslukuun (punainen piste). Kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat on järjestetty kuvioissa väkiluvun mukaan.

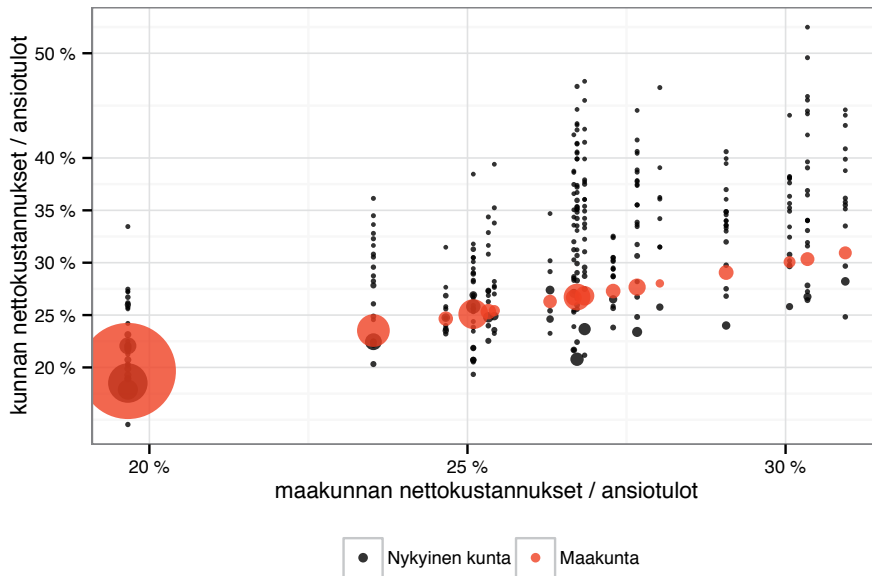
Kuntien yhdistäminen auttaa suuriin kaupunkeihin yhdistyviä pieniä ja heikon talouden kuntia (Kuvio 11). Kuvion oikeassa reunassa on pieniä kuntajakoselvitysalueita, joiden nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin jäisivät korkealle tasolle. Pienten heikon talouden kuntien yhdistäminen synnyttäisi luonnollisesti uusia heikon talouden kuntia.

Maakuntajaossa (Kuvio 12) tilanne näyttää hieman erilaiselta. Heikon ta-
louden kunnat jakautuvat eri maakuntiin. Maakuntien tunnusluvut ovat
selvästi parempia kuin kuntajakoselvitysalueiden. Nettokustannukset nou-
sevat hieman yli 30 prosenttiin ansiotuloista kolmessa maakunnassa. Muu-
tamilla kuntajakoselvitysalueilla nettokustannukset nousevat lähelle 40
prosenttia ansiotuloista ja yhdellä alueella yli 40 prosenttiin.

Kuvio 11. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin nykyisissä kunnissa ja kuntajakoselvitys-
alueilla.

Kuvio 12. Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin nykyisissä kunnissa ja maakunnissa.

Yhteenveto: Kunnan talouden kestävyys

- Nettokustannukset suhteessa ansiotuloihin nousevat keskimäärin enemmän pienissä kunnissa kuin suurissa kunnissa. Kaikki heikon talouden kunnat ovat pieniä.
- Kuntien yhdistämisellä kuntajakoselvitysalueiden mukaisesti saadaan vahvan talouden kuntia suurten kaupunkien ympärille. Pienten kuntien tilanne yhdistämisen jälkeen riippuu siitä, kuka niiden naapuri on.
- Maakuntien tunnusluvut ovat selvästi parempia kuin kuntien tai kuntajakoselvitysalueiden. Maakuntavaihtoehdossa muodostuu taloudeltaan kestävämpiä kuntia kuin kuntajakoselvitysaluevaihtoehdossa.

5 Johtopäätökset

Tässä raportissa on tehty laskelmia huoltosuhteesta, työikäisten määrästä, työpaikkojen määrästä ja kuntatalouden kestävydestä kolmella eri alueella vuoteen 2030 asti. Laskelmien perusteella voidaan todeta, että kuntia yhdistämällä voidaan vaikuttaa alueiden elinvoimaan vain vähän.

Jos kuntien huoltosuhte nousee yli sadan, kunnan tilanne paranisi huoltosuhteen osalta kuntaliitoksen seurauksena. Isommassa kunnassa väestön ikärakenne olisi monipuolisempi ja huoltosuhte parempi. Väestöennusteen mukaan työikäisen väestön määrä kasvaa vain harvoilla alueilla, mutta näillä alueilla asuu noin 40 % väestöstä kaikissa kolmessa aluejaoissa. Tulevan väestökehityksen ja työpaikkaennusteen perusteella voidaan todeta, että kaupunkiseudut ovat elinvoimaisia.

Kuntatalouden laskelmat osoittavat, että taloudeltaan kestäviä kuntia syntyisi suurten kaupunkien ympärille. Pienten ja taloudeltaan heikkojen kuntien tilanne riippuu siitä, minkä kunnan kanssa nämä yhdistyisivät. Väkiluvultaan pienten kuntien joukossa on taloudeltaan vahvoja kuntia ja heikkoja kuntia. Kaikki heikoimmat kunnat ovat kuitenkin asukasluvultaan pieniä. Maakuntien talouden kestävyys tunnusluvut ovat selvästi parempia kuin kuntien tai kuntajakoselvitysalueiden.

Taulukkoon 7 on yhdistetty työikäisestä väestöstä ja kunnan taloudesta tehtyjen laskelmien tulokset. Seitsemässä kunnassa työikäisen väestön määrä kasvaa ja talouden kestävyys on hyvä. Näissä kunnissa asuu 18 prosenttia väestöstä. Tilanne näyttää heikolta sekä työikäisen väestön määrän että talouden kestävyuden kannalta 153 kunnassa, joissa asuu 14 prosenttia väestöstä.

Taulukko 7.

Yhteenveto, työikäinen väestö ja kunnan talouden kestävyys kunnissa (311) vuonna 2030.

työikäinen väestö	talous hyvä		talous kohtalainen		talous heikko	
	kunnista	väestöstä	kunnista	väestöstä	kunnista	väestöstä
kasvaa	7	18 %	46	27 %	8	1 %
vähenee alle 10 %	1	1 %	38	23 %	4	1 %
vähenee yli 10 %	0	0 %	54	15 %	153	14 %

työikäinen väestö: muutos 2010–2030,
kasvaa, vähenee alle 10 %, vähenee yli 10 %
talous: nettokustannukset / ansiotulot 2030,
hyvä = alle 20 %, kohtalainen = 20–30 %, heikko = yli 30 %

Taulukossa 8 on arvioitu, miten eri mittareiden kokonaiskuva muuttuu, kun verrataan eri aluejakoja, kuntia ja kuntajakoselvitysalueita sekä kuntia ja maakuntia. Päätelmät perustuvat laskelmiin ja niiden perusteella muodostettujen luokkien väestöosuuksiin.

Jos kuntajakoselvitysalueiden kunnat yhdistyisivät, erityisesti heikon huoltosuhteen kuntien tilanne helpottuisi. Myös talouden kestävyuden kokonaiskuva paranisi hieman. Sen sijaan työpaikkojen määrän muutoksessa ei juuri ole eroja kuntien ja kuntajakoselvitysalueiden välillä. Jos maakunnan kunnat yhdistyisivät, huoltosuhteet ja talouden kestävyys paransivat. Työpaikkojen määrän muutos olisi jonkin verran parempi maakunnissa kuin kunnissa. Työikäisen väestön osalta kokonaiskuva säilyy samanlaisena kaikissa kolmessa aluejaossa.

Taulukko 8.

Yhteenveto, aluejakojen vertailua laskelmien tunnuslukujen perusteella.

	<i>huoltosuhde</i>	<i>työkäinen väestö</i>	<i>työpaikat</i>	<i>talouden kestävyys</i>
kunta → kuntajakoselvitysalue	parantaa jonkin verran	ei muutosta	ei muutosta	parantaa jonkin verran
kunta → maakunta	parantaa paljon	ei muutosta	parantaa jonkin verran	parantaa paljon

Erot maakuntien välillä ovat pienemmät kuin kuntien tai kuntajakoselvitysalueiden välillä. Yhden maakunnan sisälle mahtuu väestörakenteeltaan, työpaikkakehitykseltään ja taloudeltaan erilaisia kuntia, mikä tasoittaa eroja.

Maakuntien keskuskaupunkien tilanne säilyisi suurimmaksi osaksi ennallaan, jos uudet kunnat muodostuisivat maakuntajaon mukaan. Joidenkin maakuntakeskusten tilanne heikkenisi. Heikon väestökehityksen maakuntien keskukset saattaisivat joutua kantamaan suuren vastuun väestön ikärakenteen muutoksen aiheuttamista kustannuksista.

Elinvoima näyttää tarkoittavan eri alueilla eri asioita. Toisaalta on kyse peruspalvelujen turvaamisesta ja toisaalta kaupunkiseutujen kehittämisestä. Toisissa kunnissa yritetään selvittää kasvavista menoista ja toisissa kunnissa halutaan kasvattaa tuloja alueen taloutta kehittämällä.

Kuntia yhdistämällä voidaan parantaa tilannetta kunnissa, jotka kohtaavat yksin huoltosuhteen merkittävän heikkenemisen. Jotta alue pystyisi tulevaisuudessa kasvamaan ja kehittymään, tarvitaan myös työvoimaa ja kasvavia yrityksiä.

Alueilla, joissa väestö vähenee ja vanhenee, joudutaan miettimään, miten palvelut voidaan turvata. Suurempia kuntia on tarjottu yhdeksi ratkaisuksi. Kaikki ehdotetut kuntajakoselvitysalueet eivät olisi elinvoimaisia. Kun tarkastellaan kaikkia neljää mittaria ja jokaisen mittarin kolmea ryhmää, havaitaan, että 16 kuntajakoselvitysalueetta on luokiteltu heikoimpaan ryhmään kaikilla mittareilla.

Elinvoimaisia kuntia ei synny yhdistelemällä heikon väestökehityksen ja työpaikkakehityksen kuntia. Tarvitaanko näillä alueilla kuntaliitosten lisäksi

si muita toimenpiteitä tai palvelurakenteita, jotta peruspalvelut voidaan turvata?

Kaupunkiseuduilla liitoksia ei ole tarpeen perustella palvelujen turvaamisella. Kaupunkiseutujen osalta on enemmänkin kyse siitä, voidaanko suuremmassa kunnassa saada entistä paremmin aikaan elinvoimaa esimerkiksi yhdyskuntarakenteen ja alueen talouden kokonaisvaltaisella kehittämisellä. Uudistuksen perustelut ja muutostarpeet eri alueilla ovat erilaisia. Voisivatko myös ratkaisut olla erilaisia?

Tässä raportissa esitetyt laskelmat perustuvat yksinkertaisiin skenaarioihin, joissa nykyisen väestökehityksen, työpaikkakehityksen ja talouskehityksen oletetaan jatkuvan. Laskelmissa esitetyn tulevaisuudenkuvan toteutuminen sellaisenaan on epätodennäköistä. Laskelmien avulla voidaan kuitenkin arvioida, mihin suuntaan alueen elinvoima tulevaisuudessa kehittyy. Jos suunta ei ole oikea, alueella on mahdollisuus vaikuttaa itse omaan tulevaisuuteensa.

Lähteet

- Dollery, B., Byrnes, J. & Crase, L. (2007). Is bigger better? Local government amalgamation and the South Australian Rising the challenge inquiry. *Economic Analysis & Policy*, 37, 1–14.
- Florida, R., Mellander, C. & Stolarick, K. (2008). Inside the Black Box of Regional Development – Human Capital, the Creative Class and Tolerance. *Journal of Economic Geography* 8, 615–649.
- Glaeser, E. L. (2008). *Cities, Agglomeration and Spatial Equilibrium*. Oxford University Press.
- Glaeser, E. L., Pekkala Kerr, S. & Kerr, W. R. (2012). *Entrepreneurship and Urban Growth: An Empirical Assessment with Historical Mines*. NBER Working Paper No. 18333.
- Hanes, N. & Wikström, M. (2008). Does the Local Government Structure Affect Population and Income Growth? An Empirical Analysis of the 1952 Municipal Reform in Sweden, *Regional Studies*, 42:4, 593–604.
- Kallio, O., Meklin, P., Tammi, J. & Vakkuri, J. (2011). *Rakennemuutoksen taloushyötyjä odotellessa. Kunta- ja palvelurakennemuutos kuntatalouden näkökulmasta vuosina 2000–2010. Väliraportti. Paras-ARTTU-ohjelman tutkimuksia nro 17. Tampereen yliopisto ja Suomen Kuntaliitto*. Helsinki.
- Krugman, P. (1991). Increasing returns and economic geography. *Journal of Political Economy*, 99, 483–499.
- Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä. (2012a). *Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne, osa I: Selvitysosa*. Valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012.
- Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä. (2012b). *Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne, osa II: Alueellinen tarkastelu*. Valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012.

- Kuntarakennelaki – lakiluonnos perusteluineen. (2012). Valtiovarainministeriö. Saatavissa: https://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20121122Kuntar/Liite_1._KUNTARAKENNELAKI_lakiluonnos_perusteluineen.pdf
- Moisio, A. & Uusitalo, R. (2003). Kuntien yhdistymisten vaikutukset kuntien menoihin. Sisäasiainministeriö. Kuntaosaston julkaisu 4/2003.
- Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma. (2011). Valtioneuvoston kanslia. Saatavissa: <http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/fi.pdf>
- Nivalainen, S. & Haapanen, M. (2002). Ikääntyvä ja keskittyvä Suomi, Kaupunkien maaseudun ja vuorovaikutusalueiden väestökehitys 1975–2030. Aluekeskus- ja kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 1/2002.
- Palvelurakennetyöryhmän loppuraportti. (2012). Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:30.
- Partridge, M. D., Rickman, D. S., Ali, K. & Olfert, M. R. (2009). Do new economic geography agglomeration shadows underlie population dynamics across the urban hierarchy? *Papers in Regional Science* 88, 445–466.
- Pitkänen, K. (2007). Suomen väestön historialliset kehityslinjat. Teoksessa: Koskinen, S., Martelin, T., Notkola, I., Notkola, V., Pitkänen, K., Jalovaara, M., Mäenpää, E., Ruokolainen, A., Rynänen, M. & Söderling I. (toim.) Suomen väestö. Gaudeamus Helsinki University Press. 41–75.
- Polèse, M. & Shearmur, R. (2006). Why some regions will decline: A Canadian case study with thought on local development strategies. *Papers in Regional Science*, 85, 23–46.
- Risku, I., Elo, K., Klaavo, T., Lahti, S., Sihvonen, H. & Vaittinen, R. (2011). Lakisääteiset eläkkeet: pitkän aikavälin laskelmat 2011. Eläketurvakeskuksen raportteja 05/2011.
- Slack, E. & Bird, R. M. (2012). Merging municipalities: Is bigger better? Teoksessa: Moisio, A. (toim.) Rethinking local government: Essays on municipal reform. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. VATT Publications 61. 83–130.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste (verkkojulkaisu). Laatuseloste: Väestöennuste 2012–2060. Helsinki: Tilastokeskus. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_laa_001_fi.html.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne (verkkojulkaisu). Helsinki: Tilastokeskus. Saatavissa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>.
- Tervo, H. (2010). Cities, hinterlands and agglomeration shadows: Spatial developments in Finland during 1880–2004. *Explorations in Economic History*, 47, 476–486.
- Tervo, H. (2009). Centres and peripheries in Finland: Granger causality tests using panel data. *Spatial Economic Analysis*, 4, 377–390.
- Toimiala Online/VATT:n ennuste. Saatavissa: <http://www2.toimialaonline.fi/>
- Vakkuri, J., Kallio, O., Tammi, J., Meklin, P. & Helin H. (2010). Matkalla kohti suuruuden ekonomiaa? Kunta- ja paikallistalouden lähtökohdat Paras-hankkeessa. Paras-ARTTU-ohjelman tutkimuksia nro 3. Acta nro 218. Tampereen yliopisto ja Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Liitetaulukko 1.

Yhteenveto, kunnat, kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat luokiteltuina eri mittareiden mukaan.

4 mittaria, 3 luokkaa: 4 = paras, 12 = heikoin

Ahvenanmaan ja Kainuun kunnilla eri asteikko: 3 = paras, 9 = heikoin

<i>kuntanro</i>	<i>kunta</i>	<i>kuntajakoselvitysalue</i>	<i>maakunta</i>	<i>mittarit yhteensä, kunta</i>	<i>mittarit yhteensä, kuntajakoselvitysalue</i>	<i>mittarit yhteensä, maakunta</i>
5	Alajärvi	5	14	12	12	9
9	Alavieska	977	17	11	11	7
10	Alavus	10	14	12	11	9
16	Asikkala	398	7	11	8	8
18	Askola	638	1	6	8	4
19	Aura	853	2	7	7	7
20	Akaa	20	6	8	9	6
35	Brändö	478	21	7	3	3
43	Eckerö	478	21	3	3	3
46	Enonkoski	740	10	11	11	11
47	Enontekiö	261	19	10	8	10
49	Espoo	91	1	4	4	4
50	Eura	50	4	11	11	9
51	Eurajoki	684	4	10	10	9
52	Evijärvi	233	14	12	12	9
60	Finström	478	21	5	3	3
61	Forssa	61	5	11	11	8
62	Föglö	478	21	6	3	3
65	Geta	478	21	5	3	3
69	Haapajärvi	69	17	12	12	7
71	Haapavesi	69	17	12	12	7
72	Hailuoto	564	17	11	6	7
74	Halsua	272	16	12	8	8
75	Hamina	285	8	10	9	9
76	Hammarland	478	21	3	3	3
77	Hankasalmi	179	13	11	6	7
78	Hanko	710	1	11	9	4
79	Harjavalta	609	4	11	9	9
81	Hartola	111	7	12	11	8
82	Hattula	109	5	8	8	8

84	Haukipudas	564	17	7	6	7
86	Hausjärvi	106	5	8	7	8
90	Heinävesi	915	10	12	11	11
91	Helsinki	91	1	4	4	4
92	Vantaa	91	1	5	4	4
97	Hirvensalmi	491	10	12	10	11
98	Hollola	398	7	9	8	8
99	Honkajoki	214	4	12	12	9
102	Huittinen	102	4	10	12	9
103	Humppila	61	5	11	11	8
105	Hyrnsalmi	205	18	8	8	8
106	Hyvinkää	106	1	7	7	4
108	Hämeenkyrö	581	6	9	11	6
109	Hämeenlinna	109	5	8	8	8
111	Heinola	111	7	11	11	8
139	li	564	17	9	6	7
140	Iisalmi	140	11	11	12	9
142	Iitti	286	8	11	10	9
143	Ikaalinen	581	6	11	11	6
145	Ilmajoki	743	14	8	6	9
146	Ilomantsi	167	12	11	9	11
148	Inari	148	19	10	10	10
149	Inkoo	257	1	8	6	4
151	Isojoki	232	14	12	12	9
152	Isokyrö	743	15	10	6	7
153	Imatra	405	9	10	9	9
164	Jalasjärvi	743	14	12	6	9
165	Janakkala	109	5	8	8	8
167	Joensuu	167	12	7	9	11
169	Jokioinen	61	5	11	11	8
170	Jomala	478	21	3	3	3
171	Joroinen	915	10	12	11	11
172	Joutsa	179	13	11	6	7
174	Juankoski	297	11	12	8	9
176	Juuka	541	12	12	12	11
177	Juupajoki	508	6	11	12	6
178	Juva	491	10	11	10	11
179	Jyväskylä	179	13	6	6	7
181	Jämijärvi	214	4	11	12	9
182	Jämsä	182	13	11	11	7
186	Järvenpää	186	1	6	5	4
202	Kaarina	853	2	7	7	7
204	Kaavi	297	11	12	8	9
205	Kajaani	205	18	7	8	8
208	Kalajoki	977	17	9	11	7
211	Kangasala	837	6	6	6	6
213	Kangasniemi	491	10	11	10	11

214	Kankaanpää	214	4	11	12	9
216	Kannonkoski	729	13	12	12	7
217	Kannus	272	16	12	8	8
218	Karjajoki	232	14	12	12	9
223	Karjalohja	444	1	8	8	4
224	Karkkila	927	1	9	6	4
226	Karstula	729	13	12	12	7
230	Karvia	214	4	12	12	9
231	Kaskinen	287	15	11	12	7
232	Kauhajoki	232	14	12	12	9
233	Kauhava	233	14	11	12	9
235	Kauniainen	91	1	4	4	4
236	Kaustinen	272	16	11	8	8
239	Keitele	140	11	12	12	9
240	Kemi	240	19	9	10	10
241	Keminmaa	240	19	10	10	10
244	Kempele	564	17	7	6	7
245	Kerava	186	1	4	5	4
246	Kerimäki	740	10	11	11	11
248	Kesälahti	260	12	11	12	11
249	Keuruu	249	13	11	12	7
250	Kihniö	581	6	12	11	6
254	Kiikoinen	790	4	12	11	9
255	Kiminki	564	17	5	6	7
256	Kinnula	729	13	11	12	7
257	Kirkkonummi	257	1	5	6	4
260	Kitee	260	12	12	12	11
261	Kittilä	261	19	6	8	10
263	Kiuruvesi	140	11	12	12	9
265	Kivijärvi	729	13	11	12	7
271	Kokemäki	102	4	12	12	9
272	Kokkola	272	16	6	8	8
273	Kolari	261	19	10	8	10
275	Konnevesi	992	13	11	12	7
276	Kontiolahti	167	12	8	9	11
280	Korsnäs	905	15	8	7	7
283	Hämeenkoski	398	7	11	8	8
284	Koski Tl	734	2	11	10	7
285	Kotka	285	8	9	9	9
286	Kouvola	286	8	9	10	9
287	Kristiinankaupunki	287	15	11	12	7
288	Kruunupyö	272	15	11	8	7
290	Kuhmo	205	18	8	8	8
291	Kuhmoinen	182	13	11	11	7
295	Kumlinge	478	21	7	3	3
297	Kuopio	297	11	6	8	9
300	Kuortane	10	14	12	11	9

301	Kurikka	232	14	12	12	9
304	Kustavi	895	2	12	12	7
305	Kuusamo	305	17	10	11	7
309	Outokumpu	167	12	12	9	11
312	Kyyjärvi	729	13	12	12	7
316	Kärkölä	398	7	10	8	8
317	Kärsämäki	69	17	12	12	7
318	Kökar	478	21	7	3	3
319	Köyliö	50	4	12	11	9
320	Kemijärvi	320	19	11	11	10
322	Kemiönsaari	445	2	10	11	7
398	Lahti	398	7	7	8	8
399	Laihia	905	15	7	7	7
400	Laitila	895	2	12	12	7
402	Lapinlahti	140	11	12	12	9
403	Lappajärvi	233	14	11	12	9
405	Lappeenranta	405	9	7	9	9
407	Lapinjärvi	638	1	10	8	4
408	Lapua	743	14	8	6	9
410	Laukaa	179	13	7	6	7
413	Lavia	214	4	11	12	9
416	Lemi	405	9	10	9	9
417	Lemland	478	21	3	3	3
418	Lempäälä	837	6	5	6	6
420	Leppävirta	915	11	11	11	9
421	Lestijärvi	272	16	12	8	8
422	Lieksa	541	12	12	12	11
423	Lieto	853	2	6	7	7
425	Liminka	564	17	6	6	7
426	Liperi	167	12	8	9	11
430	Loimaa	430	2	11	11	7
433	Loppi	106	5	7	7	8
434	Loviisa	638	1	10	8	4
435	Luhanka	179	13	11	6	7
436	Lumijoki	564	17	10	6	7
438	Lumparland	478	21	8	3	3
440	Luoto	598	15	8	9	7
441	Luumäki	405	9	10	9	9
442	Luvia	609	4	9	9	9
444	Lohja	444	1	8	8	4
445	Parainen	445	2	11	11	7
475	Maalahti	905	15	9	7	7
476	Maaninka	297	11	12	8	9
478	Maarianhamina	478	21	3	3	3
480	Marttila	430	2	10	11	7
481	Masku	853	2	4	7	7
483	Merijärvi	977	17	12	11	7

484	Merikarvia	609	4	12	9	9
489	Miehikkälä	285	8	12	9	9
491	Mikkeli	491	10	9	10	11
494	Muhos	564	17	8	6	7
495	Multia	249	13	12	12	7
498	Muonio	261	19	9	8	10
499	Mustasaari	905	15	7	7	7
500	Muurame	179	13	7	6	7
503	Mynämäki	853	2	9	7	7
504	Myrskylä	638	1	9	8	4
505	Mäntsälä	505	1	5	6	4
507	Mäntyharju	491	10	11	10	11
508	Mänttä-Vilppula	508	6	11	12	6
529	Naantali	853	2	9	7	7
531	Nakkila	609	4	10	9	9
532	Nastola	398	7	10	8	8
534	Nilsjä	297	11	11	8	9
535	Nivala	69	17	11	12	7
536	Nokia	837	6	7	6	6
538	Nousiainen	853	2	7	7	7
540	Nummi-Pusula	444	1	7	8	4
541	Nurmes	541	12	11	12	11
543	Nurmijärvi	186	1	5	5	4
545	Närpiö	287	15	10	12	7
560	Orimattila	398	7	8	8	8
561	Oripää	430	2	8	11	7
562	Orivesi	508	6	10	12	6
563	Oulainen	977	17	11	11	7
564	Oulu	564	17	6	6	7
567	Oulunsalo	564	17	7	6	7
576	Padasjoki	398	7	11	8	8
577	Paimio	853	2	8	7	7
578	Paltamo	205	18	8	8	8
580	Parikkala	405	9	11	9	9
581	Parkano	581	6	12	11	6
583	Pelkosenniemi	320	19	10	11	10
584	Perho	272	16	12	8	8
588	Pertunmaa	491	10	11	10	11
592	Petäjävesi	179	13	8	6	7
593	Pieksämäki	915	10	11	11	11
595	Pielavesi	140	11	12	12	9
598	Pietarsaari	598	15	9	9	7
599	Pedersöre	598	15	9	9	7
601	Pihtipudas	992	13	12	12	7
604	Pirkkala	837	6	5	6	6
607	Polvijärvi	167	12	11	9	11
608	Pomarkku	609	4	12	9	9

609	Pori	609	4	7	9	9
611	Pornainen	505	1	5	6	4
614	Posio	305	19	12	11	10
615	Pudasjärvi	564	17	11	6	7
616	Pukkila	505	1	8	6	4
618	Punkaharju	740	10	12	11	11
619	Punkalaidun	102	6	11	12	6
620	Puolanka	205	18	8	8	8
623	Puumala	491	10	11	10	11
624	Pyhtää	285	8	8	9	9
625	Pyhäjoki	678	17	12	12	7
626	Pyhäjärvi	69	17	12	12	7
630	Pyhäntä	69	17	12	12	7
631	Pyhäranta	684	2	10	10	7
635	Pälkäne	837	6	10	6	6
636	Pöytyä	430	2	9	11	7
638	Porvoo	638	1	7	8	4
678	Raahe	678	17	10	12	7
680	Raisio	853	2	6	7	7
681	Rantasalmi	740	10	12	11	11
683	Ranua	698	19	11	6	10
684	Rauma	684	4	9	10	9
686	Rautalampi	297	11	12	8	9
687	Rautavaara	297	11	11	8	9
689	Rautjärvi	405	9	11	9	9
691	Reisjärvi	69	17	12	12	7
694	Riihimäki	106	5	6	7	8
696	Ristiina	491	10	11	10	11
697	Ristijärvi	205	18	8	8	8
698	Rovaniemi	698	19	6	6	10
700	Ruokolahti	405	9	10	9	9
702	Ruovesi	508	6	12	12	6
704	Rusko	853	2	8	7	7
707	Rääkkylä	260	12	12	12	11
710	Raasepori	710	1	8	9	4
729	Saarijärvi	729	13	11	12	7
732	Salla	320	19	11	11	10
734	Salo	734	2	9	10	7
736	Saltvik	478	21	6	3	3
738	Sauvo	853	2	9	7	7
739	Savitaipale	405	9	11	9	9
740	Savonlinna	740	10	10	11	11
742	Savukoski	320	19	12	11	10
743	Seinäjoki	743	14	6	6	9
746	Sievi	977	17	12	11	7
747	Siikainen	609	4	12	9	9
748	Siikajoki	678	17	12	12	7

749	Siilinjärvi	297	11	8	8	9
751	Simo	240	19	11	10	10
753	Sipoo	91	1	6	4	4
755	Siuntio	444	1	5	8	4
758	Sodankylä	758	19	11	11	10
759	Soini	5	14	12	12	9
761	Somero	734	2	10	10	7
762	Sonkajärvi	140	11	12	12	9
765	Sotkamo	205	18	8	8	8
766	Sottunga	478	21	8	3	3
768	Sulkava	740	10	12	11	11
771	Sund	478	21	5	3	3
775	Suomenniemi	491	9	12	10	9
777	Suomussalmi	205	18	8	8	8
778	Suonenjoki	297	11	11	8	9
781	Sysmä	111	7	11	11	8
783	Säkylä	50	4	11	11	9
785	Vaala	564	18	8	4	8
790	Sastamala	790	6	11	11	6
791	Siikalatva	69	17	12	12	7
831	Taipalsaari	405	9	9	9	9
832	Taivalkoski	305	17	11	11	7
833	Taivassalo	895	2	12	12	7
834	Tammela	61	5	11	11	8
837	Tampere	837	6	6	6	6
838	Tarvasjoki	853	2	9	7	7
844	Tervo	297	11	11	8	9
845	Tervola	240	19	12	10	10
846	Teuva	232	14	12	12	9
848	Tohmajärvi	260	12	11	12	11
849	Toholampi	272	16	12	8	8
850	Toivakka	179	13	10	6	7
851	Tornio	240	19	10	10	10
853	Turku	853	2	7	7	7
854	Pello	698	19	11	6	10
857	Tuusniemi	297	11	12	8	9
858	Tuusula	186	1	4	5	4
859	Tyrnävä	564	17	10	6	7
863	Töysä	10	14	10	11	9
886	Ulvila	609	4	9	9	9
887	Urdala	20	6	12	9	6
889	Utajärvi	564	17	11	6	7
890	Utsjoki	148	19	10	10	10
892	Uurainen	179	13	6	6	7
893	Uusikaarlepyy	598	15	9	9	7
895	Uusikaupunki	895	2	12	12	7
905	Vaasa	905	15	6	7	7

908	Valkeakoski	20	6	7	9	6
911	Valtimo	541	12	12	12	11
915	Varkaus	915	11	11	11	9
918	Vehmaa	895	2	12	12	7
921	Vesanto	297	11	12	8	9
922	Vesilahti	837	6	6	6	6
924	Veteli	272	16	12	8	8
925	Viermä	140	11	12	12	9
926	Vihanti	678	17	12	12	7
927	Vihti	927	1	6	6	4
931	Viitasaari	992	13	12	12	7
934	Vimpeli	5	14	12	12	9
935	Virolahti	285	8	11	9	9
936	Virrat	10	6	12	11	6
941	Vårdö	478	21	7	3	3
942	Vähäkyrö	905	15	7	7	7
946	Vöyri	905	15	10	7	7
972	Yli-li	564	17	12	6	7
976	Ylitornio	240	19	11	10	10
977	Ylivieska	977	17	6	11	7
980	Ylöjärvi	837	6	7	6	6
981	Ypäjä	61	5	10	11	8
989	Ähtäri	10	14	12	11	9
992	Äänekoski	992	13	11	12	7

Liitetaulukko 2.

Yhteenveto, kunnat, kuntajakoselvitysalueet ja maakunnat luokiteltuina eri mittareiden mukaan, 1 = hyvä, 2 = kohtalainen, 3 = heikko.

huoltosuhde 2030:

1 = alle 75, 2 = 75–85, 3 = yli 85

työkäisen väestön määrän muutos 2010–2030:

1 = kasvaa, 2 = vähenee alle 10 %, 3 = vähenee yli 10 %

yksityisen sektorin työpaikkojen määrän muutos 2010–2020:

1 = kasvaa, 2 = vähenee alle 3 %, 3 = vähenee yli 3 %

nettokustannukset / ansiotulot 2030:

1 = alle 20 %, 2 = 20–30 %, 3 = yli 30 %

kuntanro	kunta	huoltosuhde, kunta, 2030	huoltosuhde, kuntajakoselvitysalue, 2030	huoltosuhde, maakunta, 2030	15-64-vuotiaiden määrä, kunta, muutos 2010-2030	15-64-vuotiaiden määrä, kuntajakoselvitysalue, muutos 2010-2030	15-64-vuotiaiden määrä, maakunta, muutos 2010-2030	työpaikat, kunta, muutos 2010-2020	työpaikat, kuntajakoselvitysalue, muutos 2010-2020	työpaikat, kuntajakoselvitysalue, muutos 2010-2020	nettokust./ ansiotulot, kunta, 2030	nettokust./ ansiotulot, kuntajakoselvitysalue, 2030	nettokust./ ansiotulot, maakunta, 2030
5	Alajärvi	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
9	Alavieska	3	3	1	3	2	2	2	3	2	3	3	2
10	Alavus	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2
16	Asikkala	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
18	Askola	1	2	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1
19	Aura	1	1	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2
20	Akaa	1	2	1	2	2	1	3	3	2	2	2	2
35	Brändö	3	1	1	3	1	1	1	1	1			
43	Eckerö	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
46	Enonkoski	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3
47	Enontekiö	3	2	2	3	2	3	1	1	2	3	3	3
49	Espoo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
50	Eura	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
51	Eurajoki	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
52	Evijärvi	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
60	Finström	2	1	1	1	1	1	2	1	1			
61	Forssa	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
62	Föglö	3	1	1	2	1	1	1	1	1			

65	Geta	2	1	1	1	1	1	2	1	1			
69	Haapajärvi	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
71	Haapavesi	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
72	Hailuoto	3	1	1	3	1	2	2	2	2	3	2	2
74	Halsua	3	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
75	Hamina	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
76	Hammarland	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
77	Hankasalmi	3	1	1	3	1	2	2	2	2	3	2	2
78	Hanko	3	2	1	3	3	1	3	2	1	2	2	1
79	Harjavalta	3	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2
81	Hartola	3	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2	2
82	Hattula	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
84	Haukipudas	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
86	Hausjärvi	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
90	Heinävesi	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3
91	Helsinki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
92	Vantaa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
97	Hirvensalmi	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3
98	Hollola	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
99	Honkajoki	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
102	Huittinen	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2	3	2
103	Humppila	3	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	2
105	Hyrnsalmi	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
106	Hyvinkää	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1
108	Hämeenkyrö	2	3	1	2	3	1	3	3	2	2	2	2
109	Hämeenlinna	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
111	Heinola	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
139	Ii	3	1	1	1	1	2	2	2	2	3	2	2
140	Iisalmi	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2
142	Iitti	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2
143	Ikaalinen	3	3	1	3	3	1	2	3	2	3	2	2
145	Ilmajoki	2	1	2	1	1	3	3	2	2	2	2	2
146	Iloantsi	3	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
148	Inari	3	3	2	3	3	3	1	1	2	3	3	3
149	Inkoo	2	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1
151	Isojoki	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
152	Isokyrö	3	1	1	3	1	1	2	2	3	2	2	2
153	Imatra	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
164	Jalasjärvi	3	1	2	3	1	3	3	2	2	3	2	2
165	Janakkala	2	2	2	1	2	2	3	2	2	2	2	2
167	Joensuu	1	2	3	2	3	3	2	2	2	2	2	3
169	Jokioinen	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
170	Jomala	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
171	Joroinen	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3
172	Joutsa	3	1	1	3	1	2	2	2	2	3	2	2
174	Juankoski	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
176	Juuka	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3

177	Juupajoki	3	3	1	3	3	1	2	3	2	3	3	2
178	Juva	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
179	Jyväskylä	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
181	Jämijärvi	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2
182	Jämsä	3	3	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2
186	Järvenpää	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1
202	Kaarina	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
204	Kaavi	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
205	Kajaani	2	3	3	3	3	3	2	2	2			
208	Kalajoki	3	3	1	2	2	2	2	3	2	2	3	2
211	Kangasala	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
213	Kangasniemi	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
214	Kankaanpää	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2
216	Kannonkoski	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
217	Kannus	3	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
218	Karjajoki	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
223	Karjalohja	3	2	1	2	2	1	1	2	1	2	2	1
224	Karkkila	2	1	1	2	1	1	3	2	1	2	2	1
226	Karstula	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
230	Karvia	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
231	Kaskinen	3	3	1	3	3	1	3	3	3	2	3	2
232	Kauhajoki	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
233	Kauhava	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2
235	Kauniainen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
236	Kaustinen	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
239	Keitele	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
240	Kemi	2	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3
241	Keminmaa	3	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3
244	Kempele	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
245	Kerava	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
246	Kerimäki	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3
248	Kesälahti	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3
249	Keuruu	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3	3	2
250	Kihniö	3	3	1	3	3	1	3	3	2	3	2	2
254	Kiikoinen	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2
255	Kiiminki	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2
256	Kinnula	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3	3	2
257	Kirkkonummi	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1
260	Kitee	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3
261	Kittilä	1	2	2	1	2	3	1	1	2	3	3	3
263	Kiuruvesi	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
265	Kivijärvi	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3	3	2
271	Kokemäki	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
272	Kokkola	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2
273	Kolari	3	2	2	3	2	3	1	1	2	3	3	3
275	Konnevesi	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3	3	2
276	Kontiolahti	2	2	3	1	3	3	3	2	2	2	2	3

280	Korsnäs	2	1	1	1	1	1	3	3	3	2	2	2
283	Hämeenkoski	3	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2
284	Koski Tl	3	2	1	3	3	2	2	3	2	3	2	2
285	Kotka	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
286	Kouvola	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
287	Kristiinan- kaupunki	3	3	1	3	3	1	2	3	3	3	3	2
288	Kruunupyö	2	2	1	3	2	1	3	2	3	3	2	2
290	Kuhmo	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
291	Kuhmoinen	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3	2	2
295	Kumlinge	3	1	1	3	1	1	1	1	1			
297	Kuopio	1	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2
300	Kuortane	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2
301	Kurikka	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
304	Kustavi	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
305	Kuusamo	3	3	1	3	3	2	1	2	2	3	3	2
309	Outokumpu	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3
312	Kyyjärvi	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
316	Kärkölä	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
317	Kärsämäki	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
318	Kökar	3	1	1	3	1	1	1	1	1			
319	Köyliö	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2
320	Kemijärvi	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3
322	Kemiönsaari	3	3	1	3	3	2	2	3	2	2	2	2
398	Lahti	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
399	Laihia	2	1	1	1	1	1	2	3	3	2	2	2
400	Laitila	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
402	Lapinlahti	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
403	Lappajärvi	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2
405	Lappeenranta	1	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
407	Lapinjärvi	2	2	1	3	2	1	2	2	1	3	2	1
408	Lapua	2	1	2	1	1	3	3	2	2	2	2	2
410	Laukaa	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
413	Lavia	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2
416	Lemi	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
417	Lemland	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
418	Lempäälä	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
420	Leppävirta	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
421	Lestijärvi	3	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
422	Lieksa	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3
423	Lieto	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
425	Liminka	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
426	Liperi	2	2	3	2	3	3	2	2	2	2	2	3
430	Loimaa	3	3	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2
433	Loppi	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2
434	Loviisa	3	2	1	3	2	1	2	2	1	2	2	1
435	Luhanka	3	1	1	3	1	2	2	2	2	3	2	2

436	Lumijoki	3	1	1	1	1	2	3	2	2	3	2	2
438	Lumparland	3	1	1	3	1	1	2	1	1			
440	Luoto	2	2	1	1	2	1	3	3	3	2	2	2
441	Luumäki	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
442	Luvia	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2
444	Lohja	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1
445	Parainen	3	3	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2
475	Maalahti	2	1	1	1	1	1	3	3	3	3	2	2
476	Maaninka	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
478	Maarianhamina	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
480	Marttila	3	3	1	3	3	2	2	3	2	2	2	2
481	Masku	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2
483	Merijärvi	3	3	1	3	2	2	3	3	2	3	3	2
484	Merikarvia	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
489	Miehikkälä	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
491	Mikkeli	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3
494	Muhos	2	1	1	1	1	2	2	2	2	3	2	2
495	Multia	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
498	Muonio	2	2	2	3	2	3	1	1	2	3	3	3
499	Mustasaari	2	1	1	1	1	1	2	3	3	2	2	2
500	Muurame	1	1	1	1	1	2	3	2	2	2	2	2
503	Mynämäki	2	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2
504	Myrskylä	2	2	1	3	2	1	2	2	1	2	2	1
505	Mäntsälä	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1
507	Mäntyharju	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
508	Mänttä-Vilppula	3	3	1	3	3	1	3	3	2	2	3	2
529	Naantali	3	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
531	Nakkila	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
532	Nastola	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
534	Nilsjä	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2
535	Nivala	3	3	1	2	3	2	3	3	2	3	3	2
536	Nokia	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2
538	Nousiainen	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
540	Nummi-Pusula	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1
541	Nurmes	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3
543	Nurmijärvi	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
545	Närpiö	2	3	1	2	3	1	3	3	3	3	3	2
560	Orimattila	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
561	Oripää	2	3	1	1	3	2	3	3	2	2	2	2
562	Orivesi	3	3	1	3	3	1	2	3	2	2	3	2
563	Oulainen	3	3	1	3	2	2	2	3	2	3	3	2
564	Oulu	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
567	Oulunsalo	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
576	Padasjoki	3	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2
577	Paimio	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
578	Paltamo	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
580	Parikkala	3	2	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2

581	Parkano	3	3	1	3	3	1	3	3	2	3	2	2
583	Pelkosenniemi	3	3	2	3	3	3	1	2	2	3	3	3
584	Perho	3	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
588	Pertunmaa	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
592	Petäjavesi	2	1	1	1	1	2	2	2	2	3	2	2
593	Pieksämäki	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3
595	Pielavesi	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
598	Pietarsaari	2	2	1	2	2	1	3	3	3	2	2	2
599	Pedersöre	2	2	1	1	2	1	3	3	3	3	2	2
601	Pihtipudas	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
604	Pirkkala	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
607	Polvijärvi	3	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
608	Pomarkku	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
609	Pori	1	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
611	Pornainen	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1
614	Posio	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3
615	Pudasjärvi	3	1	1	3	1	2	2	2	2	3	2	2
616	Pukkila	2	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1
618	Punkaharju	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3
619	Punkalaidun	3	3	1	3	3	1	2	3	2	3	3	2
620	Puolanka	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
623	Puumala	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3
624	Pyhtää	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
625	Pyhäjoki	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
626	Pyhäjärvi	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
630	Pyhäntä	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
631	Pyhäranta	2	2	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2
635	Pälkäne	3	1	1	3	1	1	2	2	2	2	2	2
636	Pöytyä	2	3	1	2	3	2	3	3	2	2	2	2
638	Porvoo	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1
678	Raahe	2	3	1	3	3	2	3	3	2	2	3	2
680	Raisio	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2
681	Rantasalmi	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3
683	Ranua	3	1	2	3	2	3	2	1	2	3	2	3
684	Rauma	2	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2
686	Rautalampi	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
687	Rautavaara	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2
689	Rautjärvi	3	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2
691	Reisjärvi	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
694	Riihimäki	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2
696	Ristiina	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3
697	Ristijärvi	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
698	Rovaniemi	1	1	2	2	2	3	1	1	2	2	2	3
700	Ruokolahti	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
702	Ruovesi	3	3	1	3	3	1	3	3	2	3	3	2
704	Rusko	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
707	Rääkkylä	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3

710	Raasepori	2	2	1	2	3	1	2	2	1	2	2	1
729	Saarijärvi	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3	3	2
732	Salla	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3
734	Salo	2	2	1	2	3	2	3	3	2	2	2	2
736	Saltvik	2	1	1	1	1	1	3	1	1			
738	Sauvo	2	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2
739	Savitaipale	3	2	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2
740	Savonlinna	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3
742	Savukoski	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3
743	Seinäjoki	1	1	2	1	1	3	2	2	2	2	2	2
746	Sievi	3	3	1	3	2	2	3	3	2	3	3	2
747	Siikainen	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
748	Siikajoki	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
749	Siilinjärvi	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2
751	Simo	3	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2	3
753	Sipoo	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1
755	Siuntio	1	2	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1
758	Sodankylä	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3
759	Soini	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
761	Somero	3	2	1	3	3	2	2	3	2	2	2	2
762	Sonkajärvi	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
765	Sotkamo	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
766	Sottunga	3	1	1	3	1	1	2	1	1			
768	Sulkava	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3
771	Sund	2	1	1	1	1	1	2	1	1			
775	Suomenniemi	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
777	Suomussalmi	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
778	Suonenjoki	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2
781	Sysmä	3	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	2
783	Säkylä	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
785	Vaala	3	1	3	3	1	3	2	2	2			
790	Sastamala	3	3	1	3	3	1	3	3	2	2	2	2
791	Siikalatva	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
831	Taipalsaari	3	2	2	3	3	3	1	2	2	2	2	2
832	Taivalkoski	3	3	1	3	3	2	2	2	2	3	3	2
833	Taivassalo	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
834	Tammela	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
837	Tampere	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
838	Tarvasjoki	2	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2
844	Tervo	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2
845	Tervola	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3
846	Teuva	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
848	Tohmajärvi	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3
849	Toholampi	3	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
850	Toivakka	3	1	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2
851	Tornio	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	3
853	Turku	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2

854	Pello	3	1	2	3	2	3	2	1	2	3	2	3
857	Tuusniemi	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
858	Tuusula	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
859	Tyrnävä	3	1	1	1	1	2	3	2	2	3	2	2
863	Töysä	3	3	2	3	3	3	1	2	2	3	3	2
886	Ulvila	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
887	Urkala	3	2	1	3	2	1	3	3	2	3	2	2
889	Utajärvi	3	1	1	3	1	2	2	2	2	3	2	2
890	Utsjoki	3	3	2	3	3	3	1	1	2	3	3	3
892	Uurainen	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
893	Uusikaarlepyy	2	2	1	2	2	1	3	3	3	2	2	2
895	Uusikaupunki	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
905	Vaasa	1	1	1	1	1	1	2	3	3	2	2	2
908	Valkeakoski	1	2	1	1	2	1	3	3	2	2	2	2
911	Valtimo	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3
915	Varkaus	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
918	Vehmaa	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
921	Vesanto	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
922	Vesilähti	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
924	Veteli	3	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2
925	Vieremä	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
926	Vihanti	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
927	Vihti	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1
931	Viitasaari	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2
934	Vimpeli	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2
935	Virolahti	3	2	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2
936	Virrat	3	3	1	3	3	1	3	2	2	3	3	2
941	Vårdö	3	1	1	2	1	1	2	1	1			
942	Vähäkyrö	2	1	1	1	1	1	2	3	3	2	2	2
946	Vöyri	2	1	1	2	1	1	3	3	3	3	2	2
972	Yli-li	3	1	1	3	1	2	3	2	2	3	2	2
976	Ylitornio	3	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2	3
977	Ylivieska	2	3	1	1	2	2	1	3	2	2	3	2
980	Ylöjärvi	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2
981	Ypäjä	2	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
989	Ähtäri	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2
992	Äänekoski	3	3	1	3	3	2	3	3	2	2	3	2

Liitetaulukko 3.

Huoltosuhte 2020 ja 2030, kunta, kuntajakoselvitysalue ja maakunta

<i>kuntanro</i>	<i>kunta</i>	<i>kuntajakoselvitysalue</i>	<i>maakunta</i>	<i>huoltosuhte, kunta, 2020</i>	<i>huoltosuhte, kunta, 2030</i>	<i>huoltosuhte, kuntajakoselvitysalue, 2020</i>	<i>huoltosuhte, kuntajakoselvitysalue, 2030</i>	<i>huoltosuhte, maakunta, 2020</i>	<i>huoltosuhte, maakunta, 2030</i>
5	Alajärvi	5	14	86	102	85	101	74	82
9	Alavieska	977	17	86	101	79	89	67	74
10	Alavus	10	14	88	101	89	102	74	82
16	Asikkala	398	7	90	103	69	77	71	80
18	Askola	638	1	63	71	68	76	54	59
19	Aura	853	2	64	72	60	66	65	72
20	Akaa	20	6	70	74	72	75	63	68
35	Brändö	478	21	70	93	63	70	63	70
43	Eckerö	478	21	64	72	63	70	63	70
46	Enonkoski	740	10	107	124	83	100	81	96
47	Enontekiö	261	19	83	104	67	76	71	83
49	Espoo	91	1	53	58	50	55	54	59
50	Eura	50	4	81	91	81	93	74	82
51	Eurajoki	684	4	78	81	73	78	74	82
52	Evijärvi	233	14	84	94	82	94	74	82
60	Finström	478	21	68	76	63	70	63	70
61	Forssa	61	5	77	88	76	87	69	78
62	Föglö	478	21	78	95	63	70	63	70
65	Geta	478	21	68	84	63	70	63	70
69	Haapajärvi	69	17	82	98	85	96	67	74
71	Haapavesi	69	17	77	87	85	96	67	74
72	Hailuoto	564	17	96	109	61	68	67	74
74	Halsua	272	16	87	101	74	80	74	79
75	Hamina	285	8	77	89	72	80	72	83
76	Hammarland	478	21	67	70	63	70	63	70
77	Hankasalmi	179	13	82	97	60	66	68	75
78	Hanko	710	1	84	95	75	83	54	59
79	Harjavalta	609	4	88	100	73	79	74	82
81	Hartola	111	7	90	111	88	108	71	80
82	Hattula	109	5	68	79	69	77	69	78

84	Haukipudas	564	17	70	75	61	68	67	74
86	Hausjärvi	106	5	68	78	64	72	69	78
90	Heinävesi	915	10	98	120	82	101	81	96
91	Helsinki	91	1	47	51	50	55	54	59
92	Vantaa	91	1	53	58	50	55	54	59
97	Hirvensalmi	491	10	91	114	78	92	81	96
98	Hollola	398	7	72	80	69	77	71	80
99	Honkajoki	214	4	85	103	80	97	74	82
102	Huittinen	102	4	75	85	79	89	74	82
103	Humppila	61	5	78	91	76	87	69	78
105	Hyrnsalmi	205	18	101	140	77	90	77	91
106	Hyvinkää	106	1	63	71	64	72	54	59
108	Hämeenkyrö	581	6	71	80	79	90	63	68
109	Hämeenlinna	109	5	69	77	69	77	69	78
111	Heinola	111	7	85	104	88	108	71	80
139	li	564	17	81	89	61	68	67	74
140	Iisalmi	140	11	74	87	80	95	70	82
142	Iitti	286	8	83	100	73	85	72	83
143	Ikaalinen	581	6	82	91	79	90	63	68
145	Ilmajoki	743	14	72	77	67	73	74	82
146	Ilomantsi	167	12	99	128	67	77	73	86
148	Inari	148	19	72	93	76	97	71	83
149	Inkoo	257	1	69	79	62	69	54	59
151	Isojoki	232	14	89	114	81	92	74	82
152	Isokyrö	743	15	80	91	67	73	69	73
153	Imatra	405	9	76	86	72	82	72	82
164	Jalasjärvi	743	14	84	95	67	73	74	82
165	Janakkala	109	5	70	76	69	77	69	78
167	Joensuu	167	12	62	72	67	77	73	86
169	Jokioinen	61	5	75	89	76	87	69	78
170	Jomala	478	21	57	60	63	70	63	70
171	Joroinen	915	10	86	101	82	101	81	96
172	Joutsa	179	13	101	121	60	66	68	75
174	Juankoski	297	11	87	106	65	75	70	82
176	Juuka	541	12	95	133	95	121	73	86
177	Juupajoki	508	6	90	104	89	102	63	68
178	Juva	491	10	92	117	78	92	81	96
179	Jyväskylä	179	13	55	60	60	66	68	75
181	Jämijärvi	214	4	82	97	80	97	74	82
182	Jämsä	182	13	83	100	86	102	68	75
186	Järvenpää	186	1	57	66	60	68	54	59
202	Kaarina	853	2	68	75	60	66	65	72
204	Kaavi	297	11	86	102	65	75	70	82
205	Kajaani	205	18	68	76	77	90	77	91
208	Kalajoki	977	17	81	92	79	89	67	74
211	Kangasala	837	6	70	74	58	62	63	68
213	Kangasniemi	491	10	100	125	78	92	81	96

214	Kankaanpää	214	4	76	93	80	97	74	82
216	Kannonkoski	729	13	99	127	92	112	68	75
217	Kannus	272	16	76	95	74	80	74	79
218	Karjajoki	232	14	86	103	81	92	74	82
223	Karjalohja	444	1	84	99	69	77	54	59
224	Karkkila	927	1	70	79	65	72	54	59
226	Karstula	729	13	88	104	92	112	68	75
230	Karvia	214	4	90	112	80	97	74	82
231	Kaskinen	287	15	115	150	86	97	69	73
232	Kauhajoki	232	14	76	88	81	92	74	82
233	Kauhava	233	14	80	92	82	94	74	82
235	Kauniainen	91	1	67	73	50	55	54	59
236	Kaustinen	272	16	74	83	74	80	74	79
239	Keitele	140	11	91	116	80	95	70	82
240	Kemi	240	19	72	79	74	85	71	83
241	Keminmaa	240	19	79	93	74	85	71	83
244	Kempele	564	17	68	76	61	68	67	74
245	Kerava	186	1	61	68	60	68	54	59
246	Kerimäki	740	10	93	112	83	100	81	96
248	Kesälahti	260	12	101	132	91	117	73	86
249	Keuruu	249	13	90	103	92	105	68	75
250	Kihniö	581	6	86	109	79	90	63	68
254	Kiikoinen	790	4	76	86	78	87	74	82
255	Kiiminki	564	17	69	75	61	68	67	74
256	Kinnula	729	13	99	122	92	112	68	75
257	Kirkkonummi	257	1	61	68	62	69	54	59
260	Kitee	260	12	90	118	91	117	73	86
261	Kittilä	261	19	58	65	67	76	71	83
263	Kiuruvesi	140	11	82	100	80	95	70	82
265	Kivijärvi	729	13	116	143	92	112	68	75
271	Kokemäki	102	4	82	91	79	89	74	82
272	Kokkola	272	16	71	74	74	80	74	79
273	Kolari	261	19	74	85	67	76	71	83
275	Konovesi	992	13	92	113	83	97	68	75
276	Kontiolahti	167	12	66	76	67	77	73	86
280	Korsnäs	905	15	75	78	64	67	69	73
283	Hämeenkoski	398	7	83	96	69	77	71	80
284	Koski Tl	734	2	82	87	74	83	65	72
285	Kotka	285	8	69	76	72	80	72	83
286	Kouvola	286	8	72	84	73	85	72	83
287	Kristiinankau- punki	287	15	95	114	86	97	69	73
288	Kruunupyö	272	15	76	82	74	80	69	73
290	Kuhmo	205	18	97	125	77	90	77	91
291	Kuhmoinen	182	13	114	128	86	102	68	75
295	Kumlingle	478	21	93	111	63	70	63	70
297	Kuopio	297	11	58	66	65	75	70	82

300	Kuortane	10	14	90	94	89	102	74	82
301	Kurikka	232	14	80	89	81	92	74	82
304	Kustavi	895	2	105	152	83	98	65	72
305	Kuusamo	305	17	78	98	81	101	67	74
309	Outokumpu	167	12	87	101	67	77	73	86
312	Kyyjärvi	729	13	93	108	92	112	68	75
316	Kärkölä	398	7	72	84	69	77	71	80
317	Kärsämäki	69	17	86	102	85	96	67	74
318	Kökar	478	21	125	149	63	70	63	70
319	Köyliö	50	4	83	98	81	93	74	82
320	Kemijärvi	320	19	97	121	95	123	71	83
322	Kemiönsaari	445	2	86	97	80	90	65	72
398	Lahti	398	7	65	72	69	77	71	80
399	Laihia	905	15	75	78	64	67	69	73
400	Laitila	895	2	78	87	83	98	65	72
402	Lapinlahti	140	11	79	91	80	95	70	82
403	Lappajärvi	233	14	91	105	82	94	74	82
405	Lappeenranta	405	9	65	72	72	82	72	82
407	Lapinjärvi	638	1	77	84	68	76	54	59
408	Lapua	743	14	73	77	67	73	74	82
410	Laukaa	179	13	73	78	60	66	68	75
413	Lavia	214	4	91	106	80	97	74	82
416	Lemi	405	9	75	88	72	82	72	82
417	Lemland	478	21	61	68	63	70	63	70
418	Lempäälä	837	6	68	71	58	62	63	68
420	Leppävirta	915	11	83	102	82	101	70	82
421	Lestijärvi	272	16	78	111	74	80	74	79
422	Lieksa	541	12	95	120	95	121	73	86
423	Lieto	853	2	68	72	60	66	65	72
425	Liminka	564	17	73	73	61	68	67	74
426	Liperi	167	12	71	81	67	77	73	86
430	Loimaa	430	2	78	90	78	88	65	72
433	Loppi	106	5	74	82	64	72	69	78
434	Loviisa	638	1	77	87	68	76	54	59
435	Luhanka	179	13	121	150	60	66	68	75
436	Lumijoki	564	17	93	96	61	68	67	74
438	Lumparland	478	21	94	115	63	70	63	70
440	Luoto	598	15	78	80	75	79	69	73
441	Luumäki	405	9	90	108	72	82	72	82
442	Luvia	609	4	79	80	73	79	74	82
444	Lohja	444	1	69	78	69	77	54	59
445	Parainen	445	2	78	87	80	90	65	72
475	Maalahti	905	15	76	77	64	67	69	73
476	Maaninka	297	11	76	86	65	75	70	82
478	Maarianhamina	478	21	59	65	63	70	63	70
480	Marttila	430	2	80	85	78	88	65	72
481	Masku	853	2	63	69	60	66	65	72

483	Merijärvi	977	17	89	106	79	89	67	74
484	Merikarvia	609	4	95	116	73	79	74	82
489	Miehikkälä	285	8	88	94	72	80	72	83
491	Mikkeli	491	10	70	80	78	92	81	96
494	Muhos	564	17	74	82	61	68	67	74
495	Multia	249	13	101	114	92	105	68	75
498	Muonio	261	19	73	80	67	76	71	83
499	Mustasaari	905	15	72	76	64	67	69	73
500	Muurame	179	13	66	74	60	66	68	75
503	Mynämäki	853	2	71	82	60	66	65	72
504	Myrskylä	638	1	77	83	68	76	54	59
505	Mäntsälä	505	1	66	73	65	73	54	59
507	Mäntyharju	491	10	94	120	78	92	81	96
508	Mänttä-Vilppula	508	6	92	106	89	102	63	68
529	Naantali	853	2	73	89	60	66	65	72
531	Nakkila	609	4	82	91	73	79	74	82
532	Nastola	398	7	75	83	69	77	71	80
534	Nilsjä	297	11	84	103	65	75	70	82
535	Nivala	69	17	85	87	85	96	67	74
536	Nokia	837	6	68	71	58	62	63	68
538	Nousiainen	853	2	66	73	60	66	65	72
540	Nummi-Pusula	444	1	71	81	69	77	54	59
541	Nurmes	541	12	92	115	95	121	73	86
543	Nurmijärvi	186	1	62	69	60	68	54	59
545	Närpiö	287	15	78	82	86	97	69	73
560	Orimattila	398	7	73	80	69	77	71	80
561	Oripää	430	2	78	84	78	88	65	72
562	Orivesi	508	6	84	95	89	102	63	68
563	Oulainen	977	17	86	103	79	89	67	74
564	Oulu	564	17	53	58	61	68	67	74
567	Oulunsalo	564	17	72	79	61	68	67	74
576	Padasjoki	398	7	105	133	69	77	71	80
577	Paimio	853	2	71	78	60	66	65	72
578	Paltamo	205	18	85	106	77	90	77	91
580	Parikkala	405	9	96	113	72	82	72	82
581	Parkano	581	6	90	102	79	90	63	68
583	Pelkosenniemi	320	19	94	118	95	123	71	83
584	Perho	272	16	101	109	74	80	74	79
588	Pertunmaa	491	10	103	128	78	92	81	96
592	Petäjävesi	179	13	79	82	60	66	68	75
593	Pieksämäki	915	10	85	104	82	101	81	96
595	Pielavesi	140	11	106	128	80	95	70	82
598	Pietarsaari	598	15	73	78	75	79	69	73
599	Pedersöre	598	15	75	80	75	79	69	73
601	Pihtipudas	992	13	87	102	83	97	68	75
604	Pirkkala	837	6	62	68	58	62	63	68
607	Polvijärvi	167	12	86	101	67	77	73	86

608	Pomarkku	609	4	81	92	73	79	74	82
609	Pori	609	4	68	74	73	79	74	82
611	Pornainen	505	1	62	73	65	73	54	59
614	Posio	305	19	96	121	81	101	71	83
615	Pudasjärvi	564	17	92	114	61	68	67	74
616	Pukkila	505	1	69	82	65	73	54	59
618	Punkaharju	740	10	99	125	83	100	81	96
619	Punkalaidun	102	6	88	95	79	89	63	68
620	Puolanka	205	18	98	129	77	90	77	91
623	Puumala	491	10	110	153	78	92	81	96
624	Pyhtää	285	8	70	79	72	80	72	83
625	Pyhäjoki	678	17	94	100	81	87	67	74
626	Pyhäjärvi	69	17	97	113	85	96	67	74
630	Pyhäntä	69	17	90	126	85	96	67	74
631	Pyhäranta	684	2	77	85	73	78	65	72
635	Pälkäne	837	6	81	93	58	62	63	68
636	Pöytyä	430	2	77	85	78	88	65	72
638	Porvoo	638	1	64	73	68	76	54	59
678	Raahe	678	17	77	82	81	87	67	74
680	Raisio	853	2	64	71	60	66	65	72
681	Rantasalmi	740	10	88	116	83	100	81	96
683	Ranua	698	19	91	118	64	74	71	83
684	Rauma	684	4	72	78	73	78	74	82
686	Rautalampi	297	11	90	105	65	75	70	82
687	Rautavaara	297	11	101	122	65	75	70	82
689	Rautjärvi	405	9	97	116	72	82	72	82
691	Reisjärvi	69	17	80	94	85	96	67	74
694	Riihimäki	106	5	63	70	64	72	69	78
696	Ristiina	491	10	85	104	78	92	81	96
697	Ristijärvi	205	18	93	129	77	90	77	91
698	Rovaniemi	698	19	61	70	64	74	71	83
700	Ruokolahti	405	9	94	109	72	82	72	82
702	Ruovesi	508	6	93	106	89	102	63	68
704	Rusko	853	2	64	75	60	66	65	72
707	Rääkkylä	260	12	90	111	91	117	73	86
710	Raasepori	710	1	72	80	75	83	54	59
729	Saarijärvi	729	13	89	109	92	112	68	75
732	Salla	320	19	95	128	95	123	71	83
734	Salo	734	2	72	80	74	83	65	72
736	Saltvik	478	21	69	79	63	70	63	70
738	Sauvo	853	2	70	82	60	66	65	72
739	Savitaipale	405	9	104	133	72	82	72	82
740	Savonlinna	740	10	76	91	83	100	81	96
742	Savukoski	320	19	80	125	95	123	71	83
743	Seinäjoki	743	14	62	68	67	73	74	82
746	Sievi	977	17	88	97	79	89	67	74
747	Siikainen	609	4	99	122	73	79	74	82

748	Siikajoki	678	17	81	90	81	87	67	74
749	Siilinjärvi	297	11	70	81	65	75	70	82
751	Simo	240	19	92	109	74	85	71	83
753	Sipoo	91	1	62	68	50	55	54	59
755	Siuntio	444	1	61	68	69	77	54	59
758	Sodankylä	758	19	79	103	79	103	71	83
759	Soini	5	14	86	105	85	101	74	82
761	Somero	734	2	87	102	74	83	65	72
762	Sonkajärvi	140	11	88	107	80	95	70	82
765	Sotkamo	205	18	74	86	77	90	77	91
766	Sottunga	478	21	96	92	63	70	63	70
768	Sulkava	740	10	95	129	83	100	81	96
771	Sund	478	21	65	75	63	70	63	70
775	Suomenniemi	491	9	96	119	78	92	72	82
777	Suomussalmi	205	18	87	112	77	90	77	91
778	Suonenjoki	297	11	84	97	65	75	70	82
781	Sysmä	111	7	101	127	88	108	71	80
783	Säkylä	50	4	80	93	81	93	74	82
785	Vaala	564	18	84	103	61	68	77	91
790	Sastamala	790	6	78	87	78	87	63	68
791	Siikalatva	69	17	90	105	85	96	67	74
831	Taipalsaari	405	9	76	93	72	82	72	82
832	Taivalkoski	305	17	83	101	81	101	67	74
833	Taivassalo	895	2	95	111	83	98	65	72
834	Tammela	61	5	74	85	76	87	69	78
837	Tampere	837	6	51	56	58	62	63	68
838	Tarvasjoki	853	2	75	83	60	66	65	72
844	Tervo	297	11	85	121	65	75	70	82
845	Tervola	240	19	87	111	74	85	71	83
846	Teuva	232	14	93	105	81	92	74	82
848	Tohmajärvi	260	12	89	113	91	117	73	86
849	Toholampi	272	16	84	96	74	80	74	79
850	Toivakka	179	13	93	97	60	66	68	75
851	Tornio	240	19	69	77	74	85	71	83
853	Turku	853	2	54	58	60	66	65	72
854	Pello	698	19	104	141	64	74	71	83
857	Tuusniemi	297	11	93	123	65	75	70	82
858	Tuusula	186	1	60	67	60	68	54	59
859	Tyrnävä	564	17	85	90	61	68	67	74
863	Töysä	10	14	79	95	89	102	74	82
886	Ulvila	609	4	77	83	73	79	74	82
887	Urkala	20	6	84	91	72	75	63	68
889	Utajärvi	564	17	86	107	61	68	67	74
890	Utsjoki	148	19	100	125	76	97	71	83
892	Uurainen	179	13	75	73	60	66	68	75
893	Uusikaarlepyy	598	15	79	79	75	79	69	73
895	Uusikaupunki	895	2	84	101	83	98	65	72

905	Vaasa	905	15	57	59	64	67	69	73
908	Valkeakoski	20	6	72	73	72	75	63	68
911	Valtimo	541	12	102	127	95	121	73	86
915	Varkaus	915	11	77	94	82	101	70	82
918	Vehmaa	895	2	80	95	83	98	65	72
921	Vesanto	297	11	101	119	65	75	70	82
922	Vesilahti	837	6	66	72	58	62	63	68
924	Veteli	272	16	88	96	74	80	74	79
925	Vieremä	140	11	74	88	80	95	70	82
926	Vihanti	678	17	96	118	81	87	67	74
927	Vihti	927	1	63	70	65	72	54	59
931	Viitasaari	992	13	95	118	83	97	68	75
934	Vimpeli	5	14	81	96	85	101	74	82
935	Virolahti	285	8	79	94	72	80	72	83
936	Virrat	10	6	94	109	89	102	63	68
941	Vårdö	478	21	91	96	63	70	63	70
942	Vähäkyrö	905	15	76	77	64	67	69	73
946	Vöyri	905	15	78	85	64	67	69	73
972	Yli-li	564	17	87	101	61	68	67	74
976	Ylitornio	240	19	94	120	74	85	71	83
977	Ylivieska	977	17	70	77	79	89	67	74
980	Ylöjärvi	837	6	67	74	58	62	63	68
981	Ypäjä	61	5	72	81	76	87	69	78
989	Ähtäri	10	14	88	104	89	102	74	82
992	Äänekoski	992	13	78	88	83	97	68	75

Liitetaulukko 4.

Työikäisen (15–64-vuotiaat) väestön määrän muutos 2010–2020 ja 2010–2030 ja yksityisen sektorin työpaikkojen määrän muutos 2010–2020, kunta, kuntajakoselvitysalue ja maakunta

kuntanro	kunta	väestö 2010	15–64-vuotiaiden määrä, kunta, muutos 2010–2020	15–64-vuotiaiden määrä, kunta, muutos 2010–2030	15–64-vuotiaiden määrä, kuntajakoselvitysalue, muutos 2010–2020	15–64-vuotiaiden määrä, kuntajakoselvitysalue, muutos 2010–2030	15–64-vuotiaiden määrä, maakunta, muutos 2010–2020	15–64-vuotiaiden määrä, maakunta, muutos 2010–2030	yksityisen sektorin työpaikat, kunta, muutos 2010–2020	yksityisen sektorin työpaikat, kuntajakoselvitysalue, muutos 2010–2020	yksityisen sektorin työpaikat, maakunta, muutos 2010–2020
5	Alajärvi	10487	-18 %	-28 %	-18 %	-28 %	-8 %	-10 %	-4 %	-4 %	-3 %
9	Alavieska	2770	-13 %	-20 %	-7 %	-10 %	-2 %	-2 %	-3 %	-3 %	-2 %
10	Alavus	9287	-17 %	-24 %	-19 %	-28 %	-8 %	-10 %	-3 %	-2 %	-3 %
16	Asikkala	8552	-15 %	-19 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-4 %	-2 %	-2 %
18	Askola	4864	4 %	7 %	-5 %	-6 %	4 %	8 %	0 %	-2 %	0 %
19	Aura	3911	6 %	9 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-4 %	-1 %	-2 %
20	Akaa	17012	-2 %	-1 %	-4 %	-2 %	0 %	2 %	-4 %	-5 %	-2 %
35	Brändö	488	-10 %	-18 %	5 %	11 %	5 %	11 %	0 %	1 %	1 %
43	Eckerö	943	11 %	19 %	5 %	11 %	5 %	11 %	2 %	1 %	1 %
46	Enonkoski	1615	-30 %	-41 %	-18 %	-29 %	-17 %	-26 %	-2 %	-2 %	-2 %
47	Enontekiö	1876	-22 %	-30 %	-5 %	-6 %	-12 %	-17 %	1 %	2 %	-1 %
49	Espoo	247970	7 %	13 %	6 %	10 %	4 %	8 %	0 %	1 %	0 %
50	Eura	12507	-14 %	-21 %	-16 %	-23 %	-11 %	-16 %	-5 %	-5 %	-3 %
51	Eurajoki	5923	-13 %	-15 %	-12 %	-16 %	-11 %	-16 %	-5 %	-3 %	-3 %
52	Evijärvi	2755	-17 %	-26 %	-16 %	-24 %	-8 %	-10 %	-3 %	-4 %	-3 %
60	Finström	2502	2 %	6 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-1 %	1 %	1 %
61	Forssa	17904	-13 %	-17 %	-12 %	-17 %	-3 %	-3 %	-3 %	-3 %	-2 %
62	Föglö	580	-6 %	-8 %	5 %	11 %	5 %	11 %	1 %	1 %	1 %
65	Geta	475	15 %	18 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-1 %	1 %	1 %
69	Haapajärvi	7639	-16 %	-25 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-4 %	-5 %	-2 %
71	Haapavesi	7418	-12 %	-18 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-5 %	-5 %	-2 %
72	Hailuoto	1004	-15 %	-20 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-2 %	-1 %	-2 %
74	Halsua	1289	-25 %	-38 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-5 %	-2 %	-2 %
75	Hamina	21400	-13 %	-21 %	-9 %	-14 %	-12 %	-18 %	0 %	-1 %	-1 %
76	Hammarland	1508	7 %	17 %	5 %	11 %	5 %	11 %	1 %	1 %	1 %
77	Hankasalmi	5542	-10 %	-16 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-3 %	-1 %	-2 %
78	Hanko	9462	-19 %	-25 %	-8 %	-10 %	4 %	8 %	-3 %	-2 %	0 %
79	Harjavalta	7540	-17 %	-25 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-5 %	-2 %	-3 %

81	Hartola	3355	-24 %	-34 %	-19 %	-28 %	-7 %	-8 %	-3 %	-4 %	-2 %
82	Hattula	9657	-4 %	-6 %	-1 %	0 %	-3 %	-3 %	0 %	-2 %	-2 %
84	Haukipudas	18872	3 %	5 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-2 %	-1 %	-2 %
86	Hausjärvi	8815	-5 %	-6 %	-1 %	0 %	-3 %	-3 %	-3 %	0 %	-2 %
90	Heinävesi	3912	-28 %	-42 %	-20 %	-32 %	-17 %	-26 %	-4 %	-3 %	-2 %
91	Helsinki	588549	5 %	9 %	6 %	10 %	4 %	8 %	0 %	1 %	0 %
92	Vantaa	200055	6 %	11 %	6 %	10 %	4 %	8 %	2 %	1 %	0 %
97	Hirvensalmi	2439	-21 %	-33 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-4 %	-1 %	-2 %
98	Hollola	21962	-4 %	-4 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-4 %	-2 %	-2 %
99	Honkajoki	1878	-26 %	-36 %	-20 %	-30 %	-11 %	-16 %	-4 %	-3 %	-3 %
102	Huittinen	10663	-11 %	-16 %	-13 %	-19 %	-11 %	-16 %	-3 %	-3 %	-3 %
103	Humppila	2506	-12 %	-19 %	-12 %	-17 %	-3 %	-3 %	-1 %	-3 %	-2 %
105	Hyrynsalmi	2736	-34 %	-50 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-2 %	-2 %	-2 %
106	Hyvinkää	45489	-4 %	-4 %	-1 %	0 %	4 %	8 %	0 %	0 %	0 %
108	Hämeenkyrö	10489	-2 %	-3 %	-12 %	-16 %	0 %	2 %	-3 %	-3 %	-2 %
109	Hämeenlinna	66829	-2 %	-1 %	-1 %	0 %	-3 %	-3 %	-1 %	-2 %	-2 %
111	Heinola	20258	-17 %	-26 %	-19 %	-28 %	-7 %	-8 %	-4 %	-4 %	-2 %
139	li	9382	1 %	2 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-2 %	-1 %	-2 %
140	Iisalmi	22095	-13 %	-20 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-2 %	-3 %	-2 %
142	Iitti	7005	-17 %	-26 %	-14 %	-22 %	-12 %	-18 %	-4 %	-1 %	-1 %
143	Ikaalinen	7428	-15 %	-19 %	-12 %	-16 %	0 %	2 %	-3 %	-3 %	-2 %
145	Ilmajoki	11841	-1 %	2 %	1 %	5 %	-8 %	-10 %	-3 %	-2 %	-3 %
146	Ilomantsi	5883	-25 %	-40 %	-6 %	-10 %	-12 %	-19 %	-2 %	-2 %	-2 %
148	Inari	6778	-19 %	-28 %	-19 %	-29 %	-12 %	-17 %	1 %	1 %	-1 %
149	Inkoo	5546	-3 %	-3 %	4 %	7 %	4 %	8 %	-3 %	0 %	0 %
151	Isojoki	2400	-22 %	-36 %	-17 %	-24 %	-8 %	-10 %	-4 %	-4 %	-3 %
152	Isokyrö	4965	-11 %	-17 %	1 %	5 %	-2 %	1 %	-2 %	-2 %	-3 %
153	Imatra	28540	-15 %	-23 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-3 %	-2 %	-2 %
164	Jalasjärvi	8214	-19 %	-26 %	1 %	5 %	-8 %	-10 %	-5 %	-2 %	-3 %
165	Janakkala	16892	1 %	4 %	-1 %	0 %	-3 %	-3 %	-4 %	-2 %	-2 %
167	Joensuu	73305	-6 %	-9 %	-6 %	-10 %	-12 %	-19 %	-1 %	-2 %	-2 %
169	Jokioinen	5720	-12 %	-18 %	-12 %	-17 %	-3 %	-3 %	-4 %	-3 %	-2 %
170	Jomala	4098	21 %	39 %	5 %	11 %	5 %	11 %	1 %	1 %	1 %
171	Joroinen	5394	-20 %	-29 %	-20 %	-32 %	-17 %	-26 %	-4 %	-3 %	-2 %
172	Joutsa	5053	-23 %	-33 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-2 %	-1 %	-2 %
174	Juankoski	5170	-24 %	-36 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-5 %	-1 %	-2 %
176	Juuka	5589	-29 %	-47 %	-27 %	-41 %	-12 %	-19 %	-6 %	-3 %	-2 %
177	Juupajoki	2094	-25 %	-34 %	-18 %	-25 %	0 %	2 %	-2 %	-4 %	-2 %
178	Juva	6962	-22 %	-36 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-2 %	-1 %	-2 %
179	Jyväskylä	130816	2 %	4 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-1 %	-1 %	-2 %
181	Jämijärvi	2041	-18 %	-29 %	-20 %	-30 %	-11 %	-16 %	-2 %	-3 %	-3 %
182	Jämsä	22691	-19 %	-30 %	-20 %	-31 %	-6 %	-7 %	-4 %	-4 %	-2 %
186	Järvenpää	38680	-3 %	-3 %	2 %	5 %	4 %	8 %	0 %	0 %	0 %
202	Kaarina	30911	0 %	1 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-1 %	-1 %	-2 %
204	Kaavi	3377	-15 %	-25 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-5 %	-1 %	-2 %
205	Kajaani	38157	-10 %	-14 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-1 %	-2 %	-2 %
208	Kalajoki	12562	-7 %	-10 %	-7 %	-10 %	-2 %	-2 %	-3 %	-3 %	-2 %

211	Kangasala	29675	0 %	3 %	4 %	8 %	0 %	2 %	-3 %	-2 %	-2 %
213	Kangasniemi	5964	-24 %	-37 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-2 %	-1 %	-2 %
214	Kankaanpää	12135	-18 %	-28 %	-20 %	-30 %	-11 %	-16 %	-2 %	-3 %	-3 %
216	Kannonkoski	1577	-18 %	-30 %	-21 %	-33 %	-6 %	-7 %	-3 %	-3 %	-2 %
217	Kannus	5737	-15 %	-24 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-4 %	-2 %	-2 %
218	Karjajoki	1521	-17 %	-26 %	-17 %	-24 %	-8 %	-10 %	-4 %	-4 %	-3 %
223	Karjalohja	1493	-7 %	-8 %	-2 %	0 %	4 %	8 %	1 %	-1 %	0 %
224	Karkkila	9209	-4 %	-2 %	2 %	7 %	4 %	8 %	-4 %	-2 %	0 %
226	Karstula	4507	-20 %	-32 %	-21 %	-33 %	-6 %	-7 %	-4 %	-3 %	-2 %
230	Karvia	2643	-21 %	-34 %	-20 %	-30 %	-11 %	-16 %	-5 %	-3 %	-3 %
231	Kaskinen	1429	-32 %	-41 %	-17 %	-21 %	-2 %	1 %	-7 %	-4 %	-3 %
232	Kauhajoki	14269	-14 %	-20 %	-17 %	-24 %	-8 %	-10 %	-3 %	-4 %	-3 %
233	Kauhava	17308	-15 %	-23 %	-16 %	-24 %	-8 %	-10 %	-5 %	-4 %	-3 %
235	Kauniainen	8689	10 %	18 %	6 %	10 %	4 %	8 %	0 %	1 %	0 %
236	Kaustinen	4302	-12 %	-16 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-3 %	-2 %	-2 %
239	Keitele	2542	-24 %	-36 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-6 %	-3 %	-2 %
240	Kemi	22537	-14 %	-19 %	-14 %	-20 %	-12 %	-17 %	-2 %	-3 %	-1 %
241	Keminmaa	8573	-17 %	-24 %	-14 %	-20 %	-12 %	-17 %	-1 %	-3 %	-1 %
244	Kempele	15864	8 %	11 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-3 %	-1 %	-2 %
245	Kerava	34282	-1 %	3 %	2 %	5 %	4 %	8 %	1 %	0 %	0 %
246	Kerimäki	5641	-22 %	-33 %	-18 %	-29 %	-17 %	-26 %	-3 %	-2 %	-2 %
248	Kesälahti	2403	-31 %	-46 %	-25 %	-38 %	-12 %	-19 %	-2 %	-3 %	-2 %
249	Keuruu	10666	-20 %	-27 %	-20 %	-28 %	-6 %	-7 %	-3 %	-3 %	-2 %
250	Kihniö	2226	-23 %	-35 %	-12 %	-16 %	0 %	2 %	-5 %	-3 %	-2 %
254	Kiikoinen	1269	-9 %	-12 %	-8 %	-11 %	-11 %	-16 %	-3 %	-4 %	-3 %
255	Kiiminki	13088	6 %	8 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	1 %	-1 %	-2 %
256	Kinnula	1821	-22 %	-32 %	-21 %	-33 %	-6 %	-7 %	-3 %	-3 %	-2 %
257	Kirkkonummi	36942	4 %	9 %	4 %	7 %	4 %	8 %	1 %	0 %	0 %
260	Kitee	9263	-25 %	-39 %	-25 %	-38 %	-12 %	-19 %	-4 %	-3 %	-2 %
261	Kittilä	6183	7 %	10 %	-5 %	-6 %	-12 %	-17 %	2 %	2 %	-1 %
263	Kiuruvesi	9157	-20 %	-32 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-3 %	-3 %	-2 %
265	Kivijärvi	1364	-26 %	-39 %	-21 %	-33 %	-6 %	-7 %	-2 %	-3 %	-2 %
271	Kokemäki	7987	-16 %	-22 %	-13 %	-19 %	-11 %	-16 %	-3 %	-3 %	-3 %
272	Kokkola	46260	-2 %	1 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-1 %	-2 %	-2 %
273	Kolari	3839	-11 %	-13 %	-5 %	-6 %	-12 %	-17 %	1 %	2 %	-1 %
275	Konnesvesi	2963	-20 %	-31 %	-15 %	-23 %	-6 %	-7 %	-3 %	-4 %	-2 %
276	Kontiolahti	13722	5 %	5 %	-6 %	-10 %	-12 %	-19 %	-4 %	-2 %	-2 %
280	Korsnäs	2260	-3 %	2 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-3 %	-3 %	-3 %
283	Hämeenkoski	2144	-12 %	-15 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-3 %	-2 %	-2 %
284	Koski Tl	2436	-11 %	-16 %	-7 %	-10 %	-4 %	-5 %	-2 %	-4 %	-2 %
285	Kotka	54824	-8 %	-10 %	-9 %	-14 %	-12 %	-18 %	-1 %	-1 %	-1 %
286	Kouvola	88072	-13 %	-21 %	-14 %	-22 %	-12 %	-18 %	-1 %	-1 %	-1 %
287	Kristiinankaupunki	7157	-25 %	-35 %	-17 %	-21 %	-2 %	1 %	-2 %	-4 %	-3 %
288	Kruunupyö	6731	-8 %	-10 %	-7 %	-8 %	-2 %	1 %	-5 %	-2 %	-3 %
290	Kuhmo	9492	-29 %	-44 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-2 %	-2 %	-2 %
291	Kuhmoinen	2554	-28 %	-38 %	-20 %	-31 %	-6 %	-7 %	-3 %	-4 %	-2 %

295	Kumlinge	364	-12 %	-17 %	5 %	11 %	5 %	11 %	1 %	1 %	1 %
297	Kuopio	96793	-3 %	-4 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	0 %	-1 %	-2 %
300	Kuortane	3943	-21 %	-28 %	-19 %	-28 %	-8 %	-10 %	-4 %	-2 %	-3 %
301	Kurikka	14597	-17 %	-23 %	-17 %	-24 %	-8 %	-10 %	-4 %	-4 %	-3 %
304	Kustavi	874	-20 %	-34 %	-18 %	-25 %	-4 %	-5 %	-4 %	-4 %	-2 %
305	Kuusamo	16492	-17 %	-28 %	-20 %	-31 %	-2 %	-2 %	0 %	-1 %	-2 %
309	Outokumpu	7411	-21 %	-30 %	-6 %	-10 %	-12 %	-19 %	-6 %	-2 %	-2 %
312	Kyyjärvi	1508	-22 %	-33 %	-21 %	-33 %	-6 %	-7 %	-4 %	-3 %	-2 %
316	Kärkölä	4882	-13 %	-18 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-6 %	-2 %	-2 %
317	Kärsämäki	2872	-21 %	-32 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-4 %	-5 %	-2 %
318	Kökar	259	-36 %	-41 %	5 %	11 %	5 %	11 %	1 %	1 %	1 %
319	Köyliö	2824	-17 %	-24 %	-16 %	-23 %	-11 %	-16 %	-4 %	-5 %	-3 %
320	Kemijärvi	8418	-29 %	-43 %	-29 %	-44 %	-12 %	-17 %	-2 %	-2 %	-1 %
322	Kemiönsaari	7191	-15 %	-21 %	-11 %	-15 %	-4 %	-5 %	-3 %	-3 %	-2 %
398	Lahti	101588	-3 %	-2 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	0 %	-2 %	-2 %
399	Laihia	7870	-2 %	2 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-3 %	-3 %	-3 %
400	Laitila	8440	-12 %	-18 %	-18 %	-25 %	-4 %	-5 %	-4 %	-4 %	-2 %
402	Lapinlahti	10412	-13 %	-21 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-4 %	-3 %	-2 %
403	Lappajärvi	3440	-19 %	-27 %	-16 %	-24 %	-8 %	-10 %	-2 %	-4 %	-3 %
405	Lappeenranta	71982	-7 %	-9 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-1 %	-2 %	-2 %
407	Lapinjärvi	2872	-11 %	-13 %	-5 %	-6 %	4 %	8 %	-3 %	-2 %	0 %
408	Lapua	14428	-2 %	1 %	1 %	5 %	-8 %	-10 %	-4 %	-2 %	-3 %
410	Laukaa	18142	0 %	2 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-2 %	-1 %	-2 %
413	Lavia	1994	-25 %	-33 %	-20 %	-30 %	-11 %	-16 %	-2 %	-3 %	-3 %
416	Lemi	3064	-6 %	-11 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-2 %	-2 %	-2 %
417	Lemland	1814	12 %	22 %	5 %	11 %	5 %	11 %	2 %	1 %	1 %
418	Lempäälä	20588	12 %	23 %	4 %	8 %	0 %	2 %	0 %	-2 %	-2 %
420	Leppävirta	10556	-19 %	-30 %	-20 %	-32 %	-10 %	-16 %	-4 %	-3 %	-2 %
421	Lestijärvi	853	-23 %	-40 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-7 %	-2 %	-2 %
422	Liekka	12687	-27 %	-40 %	-27 %	-41 %	-12 %	-19 %	-3 %	-3 %	-2 %
423	Lieto	16260	8 %	15 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-1 %	-1 %	-2 %
425	Liminka	9037	22 %	33 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-1 %	-1 %	-2 %
426	Liperi	12271	-4 %	-6 %	-6 %	-10 %	-12 %	-19 %	-2 %	-2 %	-2 %
430	Loimaa	16916	-13 %	-20 %	-10 %	-15 %	-4 %	-5 %	-3 %	-3 %	-2 %
433	Loppi	8273	3 %	4 %	-1 %	0 %	-3 %	-3 %	0 %	0 %	-2 %
434	Loviisa	15595	-11 %	-14 %	-5 %	-6 %	4 %	8 %	-3 %	-2 %	0 %
435	Luhanka	831	-24 %	-37 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-2 %	-1 %	-2 %
436	Lumijoki	1994	2 %	6 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-3 %	-1 %	-2 %
438	Lumparland	394	-10 %	-15 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-2 %	1 %	1 %
440	Luoto	4816	13 %	26 %	-3 %	-1 %	-2 %	1 %	-4 %	-5 %	-3 %
441	Luumäki	5147	-17 %	-26 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-3 %	-2 %	-2 %
442	Luvia	3322	-9 %	-10 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-5 %	-2 %	-3 %
444	Lohja	39714	-4 %	-3 %	-2 %	0 %	4 %	8 %	-2 %	-1 %	0 %
445	Parainen	15501	-9 %	-12 %	-11 %	-15 %	-4 %	-5 %	-3 %	-3 %	-2 %
475	Maalahti	5605	-4 %	0 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-4 %	-3 %	-3 %
476	Maaninka	3833	-6 %	-12 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-4 %	-1 %	-2 %

478	Maarianhamina	11190	1 %	6 %	5 %	11 %	5 %	11 %	2 %	1 %	1 %
480	Marttila	1994	-15 %	-19 %	-10 %	-15 %	-4 %	-5 %	-3 %	-3 %	-2 %
481	Masku	9455	13 %	21 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	1 %	-1 %	-2 %
483	Merijärvi	1202	-16 %	-24 %	-7 %	-10 %	-2 %	-2 %	-6 %	-3 %	-2 %
484	Merikarvia	3347	-22 %	-34 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-5 %	-2 %	-3 %
489	Miehikkälä	2210	-23 %	-32 %	-9 %	-14 %	-12 %	-18 %	-3 %	-1 %	-1 %
491	Mikkeli	48751	-9 %	-14 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	0 %	-1 %	-2 %
494	Muhos	8857	2 %	1 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-1 %	-1 %	-2 %
495	Multia	1890	-23 %	-34 %	-20 %	-28 %	-6 %	-7 %	-5 %	-3 %	-2 %
498	Muonio	2401	-14 %	-18 %	-5 %	-6 %	-12 %	-17 %	2 %	2 %	-1 %
499	Mustasaari	18637	4 %	11 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-2 %	-3 %	-3 %
500	Muurame	9256	3 %	6 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-4 %	-1 %	-2 %
503	Mynämäki	8041	-7 %	-11 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-2 %	-1 %	-2 %
504	Myrskylä	2006	-10 %	-11 %	-5 %	-6 %	4 %	8 %	-2 %	-2 %	0 %
505	Mäntsälä	19975	7 %	13 %	6 %	11 %	4 %	8 %	0 %	0 %	0 %
507	Mäntyharju	6456	-21 %	-32 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-3 %	-1 %	-2 %
508	Mänttä-Vilppula	11413	-22 %	-31 %	-18 %	-25 %	0 %	2 %	-5 %	-4 %	-2 %
529	Naantali	18807	-6 %	-9 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-2 %	-1 %	-2 %
531	Nakkila	5788	-10 %	-15 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-2 %	-2 %	-3 %
532	Nastola	14994	-11 %	-13 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-6 %	-2 %	-2 %
534	Nilsjä	6540	-13 %	-22 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-1 %	-1 %	-2 %
535	Nivala	11025	-8 %	-9 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-4 %	-5 %	-2 %
536	Nokia	31647	5 %	12 %	4 %	8 %	0 %	2 %	-5 %	-2 %	-2 %
538	Nousiainen	4865	-3 %	-4 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-2 %	-1 %	-2 %
540	Nummi-Pusula	6134	1 %	3 %	-2 %	0 %	4 %	8 %	-2 %	-1 %	0 %
541	Nurmes	8508	-25 %	-38 %	-27 %	-41 %	-12 %	-19 %	-2 %	-3 %	-2 %
543	Nurmijärvi	39937	5 %	9 %	2 %	5 %	4 %	8 %	-1 %	0 %	0 %
545	Närpiö	9435	-8 %	-8 %	-17 %	-21 %	-2 %	1 %	-4 %	-4 %	-3 %
560	Orimattila	16309	-6 %	-7 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-3 %	-2 %	-2 %
561	Oripää	1414	5 %	7 %	-10 %	-15 %	-4 %	-5 %	-3 %	-3 %	-2 %
562	Orivesi	9617	-11 %	-14 %	-18 %	-25 %	0 %	2 %	-1 %	-4 %	-2 %
563	Oulainen	7889	-15 %	-24 %	-7 %	-10 %	-2 %	-2 %	-2 %	-3 %	-2 %
564	Oulu	141671	6 %	10 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-1 %	-1 %	-2 %
567	Oulunsalo	9599	3 %	4 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-1 %	-1 %	-2 %
576	Padasjoki	3423	-25 %	-37 %	-5 %	-5 %	-7 %	-8 %	-3 %	-2 %	-2 %
577	Paimio	10402	-2 %	-1 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-2 %	-1 %	-2 %
578	Paltamo	3884	-22 %	-33 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	0 %	-2 %	-2 %
580	Parikkala	5787	-26 %	-37 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-2 %	-2 %	-2 %
581	Parkano	6978	-19 %	-26 %	-12 %	-16 %	0 %	2 %	-4 %	-3 %	-2 %
583	Pelkoseniemi	1008	-33 %	-44 %	-29 %	-44 %	-12 %	-17 %	4 %	-2 %	-1 %
584	Perho	2934	-19 %	-26 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-4 %	-2 %	-2 %
588	Pertunmaa	1936	-22 %	-34 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-1 %	-1 %	-2 %
592	Petäjävesi	4022	2 %	9 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-2 %	-1 %	-2 %
593	Pieksämäki	19869	-21 %	-33 %	-20 %	-32 %	-17 %	-26 %	-1 %	-3 %	-2 %

595	Pielavesi	5087	-25 %	-38 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-3 %	-3 %	-2 %
598	Pietarsaari	19656	-7 %	-8 %	-3 %	-1 %	-2 %	1 %	-4 %	-5 %	-3 %
599	Pedersöre	10893	0 %	2 %	-3 %	-1 %	-2 %	1 %	-6 %	-5 %	-3 %
601	Pihtipudas	4563	-22 %	-34 %	-15 %	-23 %	-6 %	-7 %	-3 %	-4 %	-2 %
604	Pirkkala	17237	22 %	38 %	4 %	8 %	0 %	2 %	1 %	-2 %	-2 %
607	Polvijärvi	4804	-18 %	-25 %	-6 %	-10 %	-12 %	-19 %	-3 %	-2 %	-2 %
608	Pomarkku	2460	-13 %	-22 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-4 %	-2 %	-3 %
609	Pori	83032	-6 %	-8 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-1 %	-2 %	-3 %
611	Pornainen	5107	7 %	9 %	6 %	11 %	4 %	8 %	2 %	0 %	0 %
614	Posio	3874	-31 %	-45 %	-20 %	-31 %	-12 %	-17 %	-4 %	-1 %	-1 %
615	Pudasjärvi	8827	-23 %	-36 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-2 %	-1 %	-2 %
616	Pukkila	2024	-2 %	-5 %	6 %	11 %	4 %	8 %	-1 %	0 %	0 %
618	Punkaharju	3733	-24 %	-37 %	-18 %	-29 %	-17 %	-26 %	-6 %	-2 %	-2 %
619	Punkalaidun	3281	-16 %	-21 %	-13 %	-19 %	0 %	2 %	-3 %	-3 %	-2 %
620	Puolanka	3063	-30 %	-45 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-3 %	-2 %	-2 %
623	Puumala	2477	-37 %	-54 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-1 %	-1 %	-2 %
624	Pyhtää	5355	-5 %	-7 %	-9 %	-14 %	-12 %	-18 %	-1 %	-1 %	-1 %
625	Pyhäjoki	3393	-20 %	-24 %	-14 %	-18 %	-2 %	-2 %	-4 %	-5 %	-2 %
626	Pyhäjärvi	5946	-24 %	-34 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-6 %	-5 %	-2 %
630	Pyhäntä	1633	-31 %	-47 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-8 %	-5 %	-2 %
631	Pyhäranta	2236	-14 %	-20 %	-12 %	-16 %	-4 %	-5 %	-7 %	-3 %	-2 %
635	Pälkäne	6950	-9 %	-13 %	4 %	8 %	0 %	2 %	-2 %	-2 %	-2 %
636	Pöytyä	8494	-6 %	-7 %	-10 %	-15 %	-4 %	-5 %	-4 %	-3 %	-2 %
638	Porvoo	48768	-4 %	-4 %	-5 %	-6 %	4 %	8 %	-2 %	-2 %	0 %
678	Raahe	22562	-12 %	-15 %	-14 %	-18 %	-2 %	-2 %	-5 %	-5 %	-2 %
680	Raisio	24427	-3 %	-4 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	0 %	-1 %	-2 %
681	Rantasalmi	3996	-24 %	-40 %	-18 %	-29 %	-17 %	-26 %	-4 %	-2 %	-2 %
683	Ranua	4337	-27 %	-43 %	-5 %	-7 %	-12 %	-17 %	-2 %	1 %	-1 %
684	Rauma	39715	-12 %	-16 %	-12 %	-16 %	-11 %	-16 %	-3 %	-3 %	-3 %
686	Rautalampi	3475	-16 %	-26 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-3 %	-1 %	-2 %
687	Rautavaara	1872	-25 %	-39 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-2 %	-1 %	-2 %
689	Rautjärvi	3937	-27 %	-39 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-6 %	-2 %	-2 %
691	Reisjärvi	2973	-10 %	-17 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-5 %	-5 %	-2 %
694	Riihimäki	28803	2 %	5 %	-1 %	0 %	-3 %	-3 %	0 %	0 %	-2 %
696	Ristiina	4900	-17 %	-28 %	-14 %	-22 %	-17 %	-26 %	-6 %	-1 %	-2 %
697	Ristijärvi	1513	-20 %	-34 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-2 %	-2 %	-2 %
698	Rovaniemi	60090	-2 %	-3 %	-5 %	-7 %	-12 %	-17 %	1 %	1 %	-1 %
700	Ruokolampi	5668	-20 %	-29 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-2 %	-2 %	-2 %
702	Ruovesi	5038	-21 %	-29 %	-18 %	-25 %	0 %	2 %	-6 %	-4 %	-2 %
704	Rusko	5816	-1 %	-3 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-2 %	-1 %	-2 %
707	Rääkkylä	2554	-25 %	-38 %	-25 %	-38 %	-12 %	-19 %	-5 %	-3 %	-2 %
710	Raasepori	29065	-5 %	-6 %	-8 %	-10 %	4 %	8 %	-1 %	-2 %	0 %
729	Saarijärvi	10580	-22 %	-33 %	-21 %	-33 %	-6 %	-7 %	-3 %	-3 %	-2 %
732	Salla	4162	-30 %	-46 %	-29 %	-44 %	-12 %	-17 %	-1 %	-2 %	-1 %
734	Salo	55235	-6 %	-8 %	-7 %	-10 %	-4 %	-5 %	-4 %	-4 %	-2 %
736	Saltvik	1802	1 %	3 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-4 %	1 %	1 %
738	Sauvo	3045	-1 %	-1 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-3 %	-1 %	-2 %

739	Savitaipale	3863	-28 %	-44 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	-2 %	-2 %	-2 %
740	Savonlinna	27685	-15 %	-23 %	-18 %	-29 %	-17 %	-26 %	-1 %	-2 %	-2 %
742	Savukoski	1179	-22 %	-42 %	-29 %	-44 %	-12 %	-17 %	-4 %	-2 %	-1 %
743	Seinäjäoki	57811	6 %	12 %	1 %	5 %	-8 %	-10 %	-1 %	-2 %	-3 %
746	Sievi	5310	-7 %	-11 %	-7 %	-10 %	-2 %	-2 %	-8 %	-3 %	-2 %
747	Siikainen	1654	-19 %	-31 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-6 %	-2 %	-3 %
748	Siikajoki	5682	-14 %	-18 %	-14 %	-18 %	-2 %	-2 %	-4 %	-5 %	-2 %
749	Siilinjärvi	21010	-3 %	-6 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-2 %	-1 %	-2 %
751	Simo	3489	-20 %	-30 %	-14 %	-20 %	-12 %	-17 %	-2 %	-3 %	-1 %
753	Sipoo	18253	10 %	19 %	6 %	10 %	4 %	8 %	-1 %	1 %	0 %
755	Siuntio	6104	11 %	19 %	-2 %	0 %	4 %	8 %	2 %	-1 %	0 %
758	Sodankylä	8779	-19 %	-31 %	-19 %	-31 %	-12 %	-17 %	-1 %	-1 %	-1 %
759	Soini	2391	-21 %	-33 %	-18 %	-28 %	-8 %	-10 %	-3 %	-4 %	-3 %
761	Somero	9330	-14 %	-23 %	-7 %	-10 %	-4 %	-5 %	-2 %	-4 %	-2 %
762	Sonkajärvi	4671	-23 %	-35 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-3 %	-3 %	-2 %
765	Sotkamo	10702	-10 %	-15 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-2 %	-2 %	-2 %
766	Sottunga	119	-29 %	-28 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-3 %	1 %	1 %
768	Sulkava	2938	-25 %	-42 %	-18 %	-29 %	-17 %	-26 %	-3 %	-2 %	-2 %
771	Sund	1019	-1 %	1 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-1 %	1 %	1 %
775	Suomen- niemi	804	-14 %	-23 %	-14 %	-22 %	-11 %	-17 %	-4 %	-1 %	-2 %
777	Suomussalmi	9156	-29 %	-44 %	-17 %	-25 %	-17 %	-25 %	-3 %	-2 %	-2 %
778	Suonenjoki	7598	-12 %	-20 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-2 %	-1 %	-2 %
781	Sysmä	4305	-23 %	-36 %	-19 %	-28 %	-7 %	-8 %	-3 %	-4 %	-2 %
783	Säkylä	4703	-18 %	-26 %	-16 %	-23 %	-11 %	-16 %	-4 %	-5 %	-3 %
785	Vaala	3370	-20 %	-32 %	4 %	7 %	-17 %	-25 %	-1 %	-1 %	-2 %
790	Sastamala	24495	-8 %	-10 %	-8 %	-11 %	0 %	2 %	-4 %	-4 %	-2 %
791	Siikalatva	6179	-23 %	-33 %	-16 %	-23 %	-2 %	-2 %	-4 %	-5 %	-2 %
831	Taipalsaari	4911	-13 %	-21 %	-11 %	-17 %	-11 %	-17 %	1 %	-2 %	-2 %
832	Taivalkoski	4459	-21 %	-32 %	-20 %	-31 %	-2 %	-2 %	-2 %	-1 %	-2 %
833	Taivassalo	1700	-17 %	-22 %	-18 %	-25 %	-4 %	-5 %	-4 %	-4 %	-2 %
834	Tammela	6591	-9 %	-13 %	-12 %	-17 %	-3 %	-3 %	-4 %	-3 %	-2 %
837	Tampere	213217	1 %	4 %	4 %	8 %	0 %	2 %	-1 %	-2 %	-2 %
838	Tarvasjoki	1945	-6 %	-9 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	-4 %	-1 %	-2 %
844	Tervo	1706	-20 %	-36 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-3 %	-1 %	-2 %
845	Tervola	3444	-17 %	-31 %	-14 %	-20 %	-12 %	-17 %	-4 %	-3 %	-1 %
846	Teuva	5923	-20 %	-29 %	-17 %	-24 %	-8 %	-10 %	-4 %	-4 %	-3 %
848	Tohmajärvi	5008	-22 %	-34 %	-25 %	-38 %	-12 %	-19 %	-2 %	-3 %	-2 %
849	Toholampi	3480	-15 %	-24 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-4 %	-2 %	-2 %
850	Toivakka	2418	-3 %	0 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-2 %	-1 %	-2 %
851	Tornio	22513	-8 %	-11 %	-14 %	-20 %	-12 %	-17 %	-4 %	-3 %	-1 %
853	Turku	177326	-2 %	-1 %	-1 %	0 %	-4 %	-5 %	0 %	-1 %	-2 %
854	Pello	3980	-33 %	-50 %	-5 %	-7 %	-12 %	-17 %	-1 %	1 %	-1 %
857	Tuusniemi	2864	-20 %	-33 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-3 %	-1 %	-2 %
858	Tuusula	37214	5 %	10 %	2 %	5 %	4 %	8 %	1 %	0 %	0 %
859	Tyrnävä	6416	6 %	10 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-3 %	-1 %	-2 %
863	Töysä	3152	-12 %	-21 %	-19 %	-28 %	-8 %	-10 %	2 %	-2 %	-3 %

886	Ulvila	13606	-12 %	-16 %	-9 %	-12 %	-11 %	-16 %	-3 %	-2 %	-3 %
887	Urkala	5335	-19 %	-24 %	-4 %	-2 %	0 %	2 %	-5 %	-5 %	-2 %
889	Utajärvi	2998	-21 %	-33 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-3 %	-1 %	-2 %
890	Utsjoki	1297	-21 %	-29 %	-19 %	-29 %	-12 %	-17 %	1 %	1 %	-1 %
892	Uurainen	3455	13 %	25 %	1 %	3 %	-6 %	-7 %	-3 %	-1 %	-2 %
893	Uusikaarlepyy	7458	-5 %	0 %	-3 %	-1 %	-2 %	1 %	-6 %	-5 %	-3 %
895	Uusi-kaupunki	15833	-20 %	-29 %	-18 %	-25 %	-4 %	-5 %	-4 %	-4 %	-2 %
905	Vaasa	59587	3 %	8 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-3 %	-3 %	-3 %
908	Valkeakoski	20844	-2 %	2 %	-4 %	-2 %	0 %	2 %	-6 %	-5 %	-2 %
911	Valtimo	2458	-26 %	-38 %	-27 %	-41 %	-12 %	-19 %	-4 %	-3 %	-2 %
915	Varkaus	22777	-19 %	-30 %	-20 %	-32 %	-10 %	-16 %	-3 %	-3 %	-2 %
918	Vehmaa	2378	-17 %	-24 %	-18 %	-25 %	-4 %	-5 %	-3 %	-4 %	-2 %
921	Vesanto	2426	-23 %	-34 %	-6 %	-10 %	-10 %	-16 %	-3 %	-1 %	-2 %
922	Vesilahti	4345	17 %	27 %	4 %	8 %	0 %	2 %	-1 %	-2 %	-2 %
924	Veteli	3466	-22 %	-28 %	-7 %	-8 %	-7 %	-7 %	-4 %	-2 %	-2 %
925	Vieremä	3982	-13 %	-22 %	-16 %	-25 %	-10 %	-16 %	-7 %	-3 %	-2 %
926	Vihanti	3094	-25 %	-37 %	-14 %	-18 %	-2 %	-2 %	-5 %	-5 %	-2 %
927	Vihti	28311	4 %	10 %	2 %	7 %	4 %	8 %	-1 %	-2 %	0 %
931	Viitasaari	7174	-22 %	-33 %	-15 %	-23 %	-6 %	-7 %	-3 %	-4 %	-2 %
934	Vimpeli	3255	-17 %	-27 %	-18 %	-28 %	-8 %	-10 %	-5 %	-4 %	-3 %
935	Virolahti	3516	-14 %	-23 %	-9 %	-14 %	-12 %	-18 %	0 %	-1 %	-1 %
936	Virrat	7514	-22 %	-30 %	-19 %	-28 %	0 %	2 %	-3 %	-2 %	-2 %
941	Vårdö	452	-4 %	-2 %	5 %	11 %	5 %	11 %	-2 %	1 %	1 %
942	Vähäkyrö	4758	-2 %	1 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-2 %	-3 %	-3 %
946	Vöyri	6689	-4 %	-4 %	2 %	6 %	-2 %	1 %	-4 %	-3 %	-3 %
972	Yli-li	2189	-8 %	-15 %	4 %	7 %	-2 %	-2 %	-4 %	-1 %	-2 %
976	Ylitornio	4731	-28 %	-42 %	-14 %	-20 %	-12 %	-17 %	0 %	-3 %	-1 %
977	Ylivieska	14067	0 %	2 %	-7 %	-10 %	-2 %	-2 %	0 %	-3 %	-2 %
980	Ylöjärvi	30500	7 %	13 %	4 %	8 %	0 %	2 %	-3 %	-2 %	-2 %
981	Ypäjä	2565	-14 %	-18 %	-12 %	-17 %	-3 %	-3 %	-4 %	-3 %	-2 %
989	Ähtäri	6482	-23 %	-33 %	-19 %	-28 %	-8 %	-10 %	-3 %	-2 %	-3 %
992	Äänekoski	20244	-10 %	-16 %	-15 %	-23 %	-6 %	-7 %	-5 %	-4 %	-2 %

Liitetaulukko 5.

Nettokustannukset / ansiotulot 2010 ja 2030, kunta, kuntajakoselvitysalue ja maakunta.

<i>kuntanro</i>	<i>kunta</i>	<i>nettokust / ansiotulot kunta 2010</i>	<i>nettokust / ansiotulot kunta 2030</i>	<i>nettokust / ansiotulot kuntajakoselvitysalue 2010</i>	<i>nettokust / ansiotulot kuntajakoselvitysalue 2030</i>	<i>nettokust / ansiotulot maakunta 2010</i>	<i>nettokust / ansiotulot maakunta 2030</i>
5	Alajärvi	32 %	37 %	32 %	36 %	27 %	29 %
9	Alavieska	32 %	37 %	28 %	32 %	24 %	27 %
10	Alavus	29 %	34 %	29 %	33 %	27 %	29 %
16	Asikkala	24 %	26 %	22 %	25 %	23 %	25 %
18	Askola	21 %	24 %	21 %	23 %	18 %	20 %
19	Aura	22 %	24 %	22 %	24 %	23 %	25 %
20	Akaa	23 %	25 %	23 %	24 %	21 %	24 %
46	Enonkoski	32 %	38 %	28 %	32 %	26 %	30 %
47	Enontekiö	41 %	52 %	31 %	35 %	27 %	30 %
49	Espoo	16 %	18 %	17 %	19 %	18 %	20 %
50	Eura	24 %	27 %	24 %	27 %	23 %	27 %
51	Eurajoki	18 %	22 %	19 %	22 %	23 %	27 %
52	Evijärvi	30 %	36 %	27 %	31 %	27 %	29 %
61	Forssa	24 %	27 %	24 %	26 %	22 %	25 %
69	Haapajärvi	32 %	37 %	33 %	38 %	24 %	27 %
71	Haapavesi	31 %	35 %	33 %	38 %	24 %	27 %
72	Hailuoto	27 %	31 %	21 %	24 %	24 %	27 %
74	Halsua	31 %	36 %	25 %	28 %	25 %	28 %
75	Hamina	22 %	25 %	23 %	25 %	23 %	26 %
77	Hankasalmi	32 %	35 %	22 %	25 %	24 %	27 %
78	Hanko	20 %	26 %	22 %	26 %	18 %	20 %
79	Harjavalta	24 %	29 %	24 %	27 %	23 %	27 %
81	Hartola	28 %	31 %	25 %	28 %	23 %	25 %
82	Hattula	20 %	23 %	22 %	24 %	22 %	25 %
84	Haukipudas	24 %	26 %	21 %	24 %	24 %	27 %
86	Hausjärvi	22 %	25 %	20 %	23 %	22 %	25 %
90	Heinävesi	33 %	38 %	26 %	29 %	26 %	30 %
91	Helsinki	17 %	19 %	17 %	19 %	18 %	20 %
92	Vantaa	19 %	22 %	17 %	19 %	18 %	20 %
97	Hirvensalmi	32 %	33 %	25 %	29 %	26 %	30 %
98	Hollola	20 %	23 %	22 %	25 %	23 %	25 %
99	Honkajoki	30 %	39 %	28 %	33 %	23 %	27 %

102	Huittinen	25 %	29 %	27 %	31 %	23 %	27 %
103	Humppila	28 %	31 %	24 %	26 %	22 %	25 %
106	Hyvinkää	19 %	22 %	20 %	23 %	18 %	20 %
108	Hämeenkyrö	24 %	26 %	25 %	29 %	21 %	24 %
109	Hämeenlinna	22 %	25 %	22 %	24 %	22 %	25 %
111	Heinola	24 %	27 %	25 %	28 %	23 %	25 %
139	Ii	30 %	34 %	21 %	24 %	24 %	27 %
140	Iisalmi	25 %	31 %	29 %	34 %	25 %	28 %
142	Iitti	25 %	29 %	24 %	28 %	23 %	26 %
143	Ikaalinen	27 %	31 %	25 %	29 %	21 %	24 %
145	Ilmajoki	25 %	27 %	24 %	26 %	27 %	29 %
146	Iloanta	36 %	41 %	26 %	29 %	28 %	31 %
148	Inari	30 %	33 %	31 %	35 %	27 %	30 %
149	Inkoo	19 %	22 %	18 %	21 %	18 %	20 %
151	Isojoki	35 %	39 %	30 %	34 %	27 %	29 %
152	Isokyrö	25 %	29 %	24 %	26 %	25 %	27 %
153	Imatra	21 %	24 %	23 %	25 %	23 %	25 %
164	Jalasjärvi	35 %	41 %	24 %	26 %	27 %	29 %
165	Janakkala	21 %	24 %	22 %	24 %	22 %	25 %
167	Joensuu	26 %	28 %	26 %	29 %	28 %	31 %
169	Jokioinen	22 %	26 %	24 %	26 %	22 %	25 %
171	Joroinen	26 %	30 %	26 %	29 %	26 %	30 %
172	Joutsa	28 %	34 %	22 %	25 %	24 %	27 %
174	Juankoski	30 %	36 %	24 %	26 %	25 %	28 %
176	Juuka	36 %	43 %	32 %	38 %	28 %	31 %
177	Juupajoki	26 %	32 %	26 %	30 %	21 %	24 %
178	Juva	29 %	35 %	25 %	29 %	26 %	30 %
179	Jyväskylä	21 %	24 %	22 %	25 %	24 %	27 %
181	Jämijärvi	32 %	35 %	28 %	33 %	23 %	27 %
182	Jämsä	25 %	29 %	25 %	29 %	24 %	27 %
186	Järvenpää	17 %	20 %	17 %	19 %	18 %	20 %
202	Kaarina	18 %	21 %	22 %	24 %	23 %	25 %
204	Kaavi	35 %	39 %	24 %	26 %	25 %	28 %
208	Kalajoki	25 %	29 %	28 %	32 %	24 %	27 %
211	Kangasala	20 %	22 %	20 %	22 %	21 %	24 %
213	Kangasniemi	32 %	38 %	25 %	29 %	26 %	30 %
214	Kankaanpää	26 %	31 %	28 %	33 %	23 %	27 %
216	Kannonkoski	32 %	36 %	31 %	37 %	24 %	27 %
217	Kannus	27 %	31 %	25 %	28 %	25 %	28 %
218	Karjajoki	30 %	34 %	30 %	34 %	27 %	29 %
223	Karjalohja	24 %	27 %	21 %	23 %	18 %	20 %
224	Karkkila	23 %	26 %	20 %	23 %	18 %	20 %
226	Karstula	33 %	38 %	31 %	37 %	24 %	27 %
230	Karvia	31 %	37 %	28 %	33 %	23 %	27 %
231	Kaskinen	21 %	30 %	27 %	31 %	25 %	27 %
232	Kauhajoki	30 %	35 %	30 %	34 %	27 %	29 %
233	Kauhava	26 %	30 %	27 %	31 %	27 %	29 %

235	Kauniainen	14 %	15 %	17 %	19 %	18 %	20 %
236	Kaustinen	26 %	31 %	25 %	28 %	25 %	28 %
239	Keitele	31 %	37 %	29 %	34 %	25 %	28 %
240	Kemi	25 %	28 %	25 %	28 %	27 %	30 %
241	Keminmaa	23 %	27 %	25 %	28 %	27 %	30 %
244	Kempele	20 %	22 %	21 %	24 %	24 %	27 %
245	Kerava	16 %	19 %	17 %	19 %	18 %	20 %
246	Kerimäki	30 %	36 %	28 %	32 %	26 %	30 %
248	Kesälahti	33 %	39 %	32 %	38 %	28 %	31 %
249	Keuruu	27 %	31 %	28 %	32 %	24 %	27 %
250	Kihniö	27 %	34 %	25 %	29 %	21 %	24 %
254	Kiikoinen	31 %	34 %	25 %	28 %	23 %	27 %
255	Kiiminki	22 %	26 %	21 %	24 %	24 %	27 %
256	Kinnula	39 %	47 %	31 %	37 %	24 %	27 %
257	Kirkkonummi	17 %	21 %	18 %	21 %	18 %	20 %
260	Kitee	29 %	36 %	32 %	38 %	28 %	31 %
261	Kittilä	30 %	32 %	31 %	35 %	27 %	30 %
263	Kiuruvesi	33 %	38 %	29 %	34 %	25 %	28 %
265	Kivijärvi	38 %	45 %	31 %	37 %	24 %	27 %
271	Kokemäki	27 %	32 %	27 %	31 %	23 %	27 %
272	Kokkola	23 %	26 %	25 %	28 %	25 %	28 %
273	Kolari	29 %	36 %	31 %	35 %	27 %	30 %
275	Konnevesi	29 %	33 %	28 %	32 %	24 %	27 %
276	Kontiolahti	22 %	25 %	26 %	29 %	28 %	31 %
280	Korsnäs	27 %	29 %	24 %	26 %	25 %	27 %
283	Hämeenkoski	26 %	32 %	22 %	25 %	23 %	25 %
284	Koski TI	28 %	30 %	24 %	27 %	23 %	25 %
285	Kotka	22 %	25 %	23 %	25 %	23 %	26 %
286	Kouvola	24 %	27 %	24 %	28 %	23 %	26 %
287	Kristiinan- kaupunki	28 %	32 %	27 %	31 %	25 %	27 %
288	Kruunupyö	28 %	30 %	25 %	28 %	25 %	27 %
291	Kuhmoinen	33 %	36 %	25 %	29 %	24 %	27 %
297	Kuopio	21 %	23 %	24 %	26 %	25 %	28 %
300	Kuortane	31 %	33 %	29 %	33 %	27 %	29 %
301	Kurikka	28 %	32 %	30 %	34 %	27 %	29 %
304	Kustavi	31 %	38 %	26 %	31 %	23 %	25 %
305	Kuusamo	30 %	36 %	32 %	38 %	24 %	27 %
309	Outokumpu	28 %	34 %	26 %	29 %	28 %	31 %
312	Kyyjärvi	31 %	40 %	31 %	37 %	24 %	27 %
316	Kärkölä	24 %	27 %	22 %	25 %	23 %	25 %
317	Kärsämäki	38 %	43 %	33 %	38 %	24 %	27 %
319	Köyliö	26 %	30 %	24 %	27 %	23 %	27 %
320	Kemijärvi	34 %	39 %	36 %	41 %	27 %	30 %
322	Kemiönsaari	25 %	28 %	24 %	26 %	23 %	25 %
398	Lahti	23 %	25 %	22 %	25 %	23 %	25 %
399	Laihia	22 %	26 %	24 %	26 %	25 %	27 %

400	Laitila	26 %	30 %	26 %	31 %	23 %	25 %
402	Lapinlahti	28 %	32 %	29 %	34 %	25 %	28 %
403	Lappajärvi	29 %	35 %	27 %	31 %	27 %	29 %
405	Lappeenranta	23 %	25 %	23 %	25 %	23 %	25 %
407	Lapinjärvi	29 %	33 %	21 %	23 %	18 %	20 %
408	Lapua	25 %	28 %	24 %	26 %	27 %	29 %
410	Laukaa	24 %	27 %	22 %	25 %	24 %	27 %
413	Lavia	34 %	39 %	28 %	33 %	23 %	27 %
416	Lemi	24 %	28 %	23 %	25 %	23 %	25 %
418	Lempäälä	20 %	22 %	20 %	22 %	21 %	24 %
420	Leppävirta	25 %	28 %	26 %	29 %	25 %	28 %
421	Lestijärvi	38 %	39 %	25 %	28 %	25 %	28 %
422	Lieksa	31 %	35 %	32 %	38 %	28 %	31 %
423	Lieto	20 %	22 %	22 %	24 %	23 %	25 %
425	Liminka	27 %	27 %	21 %	24 %	24 %	27 %
426	Liperi	26 %	30 %	26 %	29 %	28 %	31 %
430	Loimaa	26 %	29 %	26 %	29 %	23 %	25 %
433	Loppi	23 %	26 %	20 %	23 %	22 %	25 %
434	Loviisa	24 %	27 %	21 %	23 %	18 %	20 %
435	Luhanka	36 %	43 %	22 %	25 %	24 %	27 %
436	Lumijoki	28 %	33 %	21 %	24 %	24 %	27 %
440	Luoto	27 %	29 %	25 %	28 %	25 %	27 %
441	Luumäki	25 %	28 %	23 %	25 %	23 %	25 %
442	Luvia	21 %	24 %	24 %	27 %	23 %	27 %
444	Lohja	20 %	23 %	21 %	23 %	18 %	20 %
445	Parainen	23 %	26 %	24 %	26 %	23 %	25 %
475	Maalahti	28 %	30 %	24 %	26 %	25 %	27 %
476	Maaninka	29 %	34 %	24 %	26 %	25 %	28 %
480	Marttila	23 %	27 %	26 %	29 %	23 %	25 %
481	Masku	17 %	19 %	22 %	24 %	23 %	25 %
483	Merijärvi	36 %	43 %	28 %	32 %	24 %	27 %
484	Merikarvia	33 %	37 %	24 %	27 %	23 %	27 %
489	Miehikkälä	32 %	35 %	23 %	25 %	23 %	26 %
491	Mikkeli	23 %	26 %	25 %	29 %	26 %	30 %
494	Muhos	28 %	31 %	21 %	24 %	24 %	27 %
495	Multia	35 %	38 %	28 %	32 %	24 %	27 %
498	Muonio	31 %	34 %	31 %	35 %	27 %	30 %
499	Mustasaari	21 %	24 %	24 %	26 %	25 %	27 %
500	Muurame	20 %	21 %	22 %	25 %	24 %	27 %
503	Mynämäki	23 %	26 %	22 %	24 %	23 %	25 %
504	Myrskylä	25 %	27 %	21 %	23 %	18 %	20 %
505	Mäntsälä	20 %	22 %	20 %	22 %	18 %	20 %
507	Mäntyharju	28 %	32 %	25 %	29 %	26 %	30 %
508	Mänttä-Vilppula	25 %	30 %	26 %	30 %	21 %	24 %
529	Naantali	18 %	22 %	22 %	24 %	23 %	25 %
531	Nakkila	24 %	28 %	24 %	27 %	23 %	27 %
532	Nastola	20 %	24 %	22 %	25 %	23 %	25 %

534	Nilsä	30 %	36 %	24 %	26 %	25 %	28 %
535	Nivala	31 %	35 %	33 %	38 %	24 %	27 %
536	Nokia	20 %	22 %	20 %	22 %	21 %	24 %
538	Nousiainen	23 %	25 %	22 %	24 %	23 %	25 %
540	Nummi-Pusula	25 %	27 %	21 %	23 %	18 %	20 %
541	Nurmes	31 %	36 %	32 %	38 %	28 %	31 %
543	Nurmijärvi	17 %	19 %	17 %	19 %	18 %	20 %
545	Närpiö	27 %	30 %	27 %	31 %	25 %	27 %
560	Orimattila	25 %	27 %	22 %	25 %	23 %	25 %
561	Oripää	24 %	27 %	26 %	29 %	23 %	25 %
562	Orivesi	25 %	28 %	26 %	30 %	21 %	24 %
563	Oulainen	30 %	35 %	28 %	32 %	24 %	27 %
564	Oulu	18 %	21 %	21 %	24 %	24 %	27 %
567	Oulunsalo	22 %	27 %	21 %	24 %	24 %	27 %
576	Padasjoki	29 %	34 %	22 %	25 %	23 %	25 %
577	Paimio	21 %	24 %	22 %	24 %	23 %	25 %
580	Parikkala	29 %	34 %	23 %	25 %	23 %	25 %
581	Parkano	26 %	31 %	25 %	29 %	21 %	24 %
583	Pelkosenniemi	34 %	42 %	36 %	41 %	27 %	30 %
584	Perho	39 %	47 %	25 %	28 %	25 %	28 %
588	Pertunmaa	33 %	38 %	25 %	29 %	26 %	30 %
592	Petäjävesi	27 %	32 %	22 %	25 %	24 %	27 %
593	Pieksämäki	26 %	31 %	26 %	29 %	26 %	30 %
595	Pielavesi	37 %	42 %	29 %	34 %	25 %	28 %
598	Pietarsaari	23 %	26 %	25 %	28 %	25 %	27 %
599	Pedersöre	28 %	30 %	25 %	28 %	25 %	27 %
601	Pihtipudas	37 %	41 %	28 %	32 %	24 %	27 %
604	Pirkkala	18 %	20 %	20 %	22 %	21 %	24 %
607	Polvijärvi	31 %	35 %	26 %	29 %	28 %	31 %
608	Pomarkku	31 %	34 %	24 %	27 %	23 %	27 %
609	Pori	25 %	27 %	24 %	27 %	23 %	27 %
611	Pornainen	19 %	20 %	20 %	22 %	18 %	20 %
614	Posio	38 %	46 %	32 %	38 %	27 %	30 %
615	Pudasjärvi	38 %	47 %	21 %	24 %	24 %	27 %
616	Pukkila	24 %	26 %	20 %	22 %	18 %	20 %
618	Punkaharju	29 %	35 %	28 %	32 %	26 %	30 %
619	Punkalaidun	31 %	36 %	27 %	31 %	21 %	24 %
623	Puumala	36 %	44 %	25 %	29 %	26 %	30 %
624	Pyhtää	21 %	23 %	23 %	25 %	23 %	26 %
625	Pyhäjoki	27 %	34 %	26 %	30 %	24 %	27 %
626	Pyhäjärvi	31 %	37 %	33 %	38 %	24 %	27 %
630	Pyhäntä	31 %	41 %	33 %	38 %	24 %	27 %
631	Pyhäranta	20 %	23 %	19 %	22 %	23 %	25 %
635	Pälkäne	26 %	29 %	20 %	22 %	21 %	24 %
636	Pöytyä	26 %	29 %	26 %	29 %	23 %	25 %
638	Porvoo	19 %	22 %	21 %	23 %	18 %	20 %
678	Raahe	23 %	28 %	26 %	30 %	24 %	27 %

680	Raisio	19 %	21 %	22 %	24 %	23 %	25 %
681	Rantasalmi	32 %	36 %	28 %	32 %	26 %	30 %
683	Ranua	43 %	50 %	25 %	28 %	27 %	30 %
684	Rauma	19 %	22 %	19 %	22 %	23 %	27 %
686	Rautalampi	35 %	37 %	24 %	26 %	25 %	28 %
687	Rautavaara	38 %	45 %	24 %	26 %	25 %	28 %
689	Rautjärvi	26 %	28 %	23 %	25 %	23 %	25 %
691	Reisjärvi	37 %	43 %	33 %	38 %	24 %	27 %
694	Riihimäki	21 %	24 %	20 %	23 %	22 %	25 %
696	Ristiina	26 %	30 %	25 %	29 %	26 %	30 %
698	Rovaniemi	24 %	27 %	25 %	28 %	27 %	30 %
700	Ruokolahti	23 %	27 %	23 %	25 %	23 %	25 %
702	Ruovesi	31 %	34 %	26 %	30 %	21 %	24 %
704	Rusko	18 %	21 %	22 %	24 %	23 %	25 %
707	Rääkkylä	38 %	44 %	32 %	38 %	28 %	31 %
710	Raasepori	23 %	26 %	22 %	26 %	18 %	20 %
729	Saarjärvi	28 %	34 %	31 %	37 %	24 %	27 %
732	Salla	39 %	44 %	36 %	41 %	27 %	30 %
734	Salo	24 %	27 %	24 %	27 %	23 %	25 %
738	Sauvo	23 %	26 %	22 %	24 %	23 %	25 %
739	Savitaipale	31 %	35 %	23 %	25 %	23 %	25 %
740	Savonlinna	26 %	30 %	28 %	32 %	26 %	30 %
742	Savukoski	38 %	44 %	36 %	41 %	27 %	30 %
743	Seinäjoki	22 %	24 %	24 %	26 %	27 %	29 %
746	Sievi	35 %	40 %	28 %	32 %	24 %	27 %
747	Siikainen	34 %	42 %	24 %	27 %	23 %	27 %
748	Siikajoki	31 %	35 %	26 %	30 %	24 %	27 %
749	Siilinjärvi	21 %	25 %	24 %	26 %	25 %	28 %
751	Simo	27 %	32 %	25 %	28 %	27 %	30 %
753	Sipoo	19 %	20 %	17 %	19 %	18 %	20 %
755	Siuntio	19 %	21 %	21 %	23 %	18 %	20 %
758	Sodankylä	30 %	37 %	30 %	37 %	27 %	30 %
759	Soini	34 %	40 %	32 %	36 %	27 %	29 %
761	Somero	25 %	28 %	24 %	27 %	23 %	25 %
762	Sonkajärvi	33 %	41 %	29 %	34 %	25 %	28 %
768	Sulkava	35 %	38 %	28 %	32 %	26 %	30 %
775	Suomenniemi	36 %	39 %	25 %	29 %	23 %	25 %
778	Suonenjoki	31 %	34 %	24 %	26 %	25 %	28 %
781	Sysmä	30 %	33 %	25 %	28 %	23 %	25 %
783	Säkylä	22 %	25 %	24 %	27 %	23 %	27 %
790	Sastamala	25 %	28 %	25 %	28 %	21 %	24 %
791	Siikalatva	34 %	41 %	33 %	38 %	24 %	27 %
831	Taipalsaari	21 %	23 %	23 %	25 %	23 %	25 %
832	Taivalkoski	36 %	41 %	32 %	38 %	24 %	27 %
833	Taivassalo	26 %	30 %	26 %	31 %	23 %	25 %
834	Tammela	22 %	24 %	24 %	26 %	22 %	25 %
837	Tampere	21 %	22 %	20 %	22 %	21 %	24 %

838	Tarvasjoki	27 %	29 %	22 %	24 %	23 %	25 %
844	Tervo	34 %	38 %	24 %	26 %	25 %	28 %
845	Tervola	32 %	34 %	25 %	28 %	27 %	30 %
846	Teuva	30 %	34 %	30 %	34 %	27 %	29 %
848	Tohmajärvi	33 %	40 %	32 %	38 %	28 %	31 %
849	Toholampi	29 %	34 %	25 %	28 %	25 %	28 %
850	Toivakka	28 %	35 %	22 %	25 %	24 %	27 %
851	Tornio	23 %	26 %	25 %	28 %	27 %	30 %
853	Turku	24 %	26 %	22 %	24 %	23 %	25 %
854	Pello	31 %	40 %	25 %	28 %	27 %	30 %
857	Tuusniemi	33 %	39 %	24 %	26 %	25 %	28 %
858	Tuusula	17 %	19 %	17 %	19 %	18 %	20 %
859	Tyrnävä	30 %	35 %	21 %	24 %	24 %	27 %
863	Töysä	31 %	35 %	29 %	33 %	27 %	29 %
886	Ulvila	21 %	25 %	24 %	27 %	23 %	27 %
887	Urjala	29 %	33 %	23 %	24 %	21 %	24 %
889	Utajärvi	37 %	40 %	21 %	24 %	24 %	27 %
890	Utsjoki	36 %	46 %	31 %	35 %	27 %	30 %
892	Uurainen	27 %	29 %	22 %	25 %	24 %	27 %
893	Uusikaarlepyy	25 %	29 %	25 %	28 %	25 %	27 %
895	Uusikaupunki	26 %	31 %	26 %	31 %	23 %	25 %
905	Vaasa	25 %	27 %	24 %	26 %	25 %	27 %
908	Valkeakoski	21 %	22 %	23 %	24 %	21 %	24 %
911	Valtimo	37 %	45 %	32 %	38 %	28 %	31 %
915	Varkaus	24 %	27 %	26 %	29 %	25 %	28 %
918	Vehmaa	28 %	32 %	26 %	31 %	23 %	25 %
921	Vesanto	36 %	40 %	24 %	26 %	25 %	28 %
922	Vesilahti	24 %	25 %	20 %	22 %	21 %	24 %
924	Veteli	30 %	36 %	25 %	28 %	25 %	28 %
925	Vieremä	29 %	33 %	29 %	34 %	25 %	28 %
926	Vihanti	36 %	40 %	26 %	30 %	24 %	27 %
927	Vihti	19 %	22 %	20 %	23 %	18 %	20 %
931	Viitasaari	32 %	37 %	28 %	32 %	24 %	27 %
934	Vimpeli	28 %	33 %	32 %	36 %	27 %	29 %
935	Virolahti	28 %	30 %	23 %	25 %	23 %	26 %
936	Virrat	28 %	32 %	29 %	33 %	21 %	24 %
942	Vähäkyrö	26 %	29 %	24 %	26 %	25 %	27 %
946	Vöyri	28 %	33 %	24 %	26 %	25 %	27 %
972	Yli-Ii	40 %	45 %	21 %	24 %	24 %	27 %
976	Ylitornio	31 %	34 %	25 %	28 %	27 %	30 %
977	Ylivieska	26 %	30 %	28 %	32 %	24 %	27 %
980	Ylöjärvi	20 %	22 %	20 %	22 %	21 %	24 %
981	Ypäjä	25 %	28 %	24 %	26 %	22 %	25 %
989	Ähtäri	29 %	34 %	29 %	33 %	27 %	29 %
992	Äänekoski	25 %	30 %	28 %	32 %	24 %	27 %

Kunnallisan kehittämissätiön tutkimusjulkaisujen sarjassa ovat ilmestyneet

- 1 Pirjo Mäkinen
KUNTARAKENNESELVITYS (1992)
- 2 HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN TULEVAISUUS
Kolme näkökulmaa (1992)
- 3 Maria Lindbom
KUNNAT JA EUROOPPALAINEN ALUEKEHITYS (1994)
- 4 Jukka Jääskeläinen
KUNTA, KÄYTTÄJÄ, MARKKINAVOIMA
Kunnallisen monopolin ohjaus ja johtaminen (1994)
- 5 Torsti Kivistö
KEHITYKSEN MEGATRENDIT JA KUNTIEN TULEVAISUUS
Kohti ihmisläheistä kansalaisyhteiskuntaa (1995)
- 6 Kari Ilmonen–Jouni Kaipainen–Timo Tohmo
KUNTA JA MUSIIKKIJUHLAT (1995)
- 7 Juhani Laurinkari–Pauli Niemelä–Olli Pusa–Sakari Kainulainen
KUNTA VALINTATILANTEESSA
Kuka tuottaa ja rahoittaa palvelut? (1995)
- 8 Pirjo Mäkinen
KUNNALLISEN ITSEHALLINNON JÄLJILLÄ (1995)
- 9 Arvo Myllymäki–Asko Uoti
LEIKKAUKSET KUNTIEN UHKANA
Vaikeutuuko peruspalvelujen järjestäminen? (1995)
- 10 Heikki Helin–Markku Hyypiä–Markku Lankinen
ERILAISET KUNNAT
Kustannuserojen taustat (1996)
- 11 Juhani Laurinkari–Tuula Laukkanen–Antti Miettinen–Olli Pusa
VAIHTOEHDOKSI OSUUSKUNTA
– yhteisö kunnan palvelutuotannossa (1997)
- 12 Jari Hyvärinen–Paavo Okko
EMU – ALUEELLISET VAIKUTUKSET JA KUNTATALOUS (1997)
- 13 Arvo Myllymäki–Juha Salomaa–Virpi Poikkeus
MUUTTUMATON – MUUTTUVA KANSANELÄKELAITOS (1997)

- 14 Petri Böckerman
ALUEET TYÖTTÖMYYDEN KURIMUKSESSA (1998)
- 15 Heikki Helin–Seppo Laakso–Markku Lankinen–Ilkka Susiluoto
MUUTTOLIIKE JA KUNNAT (1998)
- 16 Kari Neilimo
STRATEGIAPROSESSIN KEHITTÄMINEN MAAKUNTATASOLLA
– case Pirkanmaa (1998)
- 17 Hannu Pirkola
RAKENNERAHASTOT
– ohjelmien valmistelu, täytäntöönpano ja valvonta (1998)
- 18 Marja-Liisa Nyholm–Heikki Suominen
PALVELUVERKOSSA YÖTÄPÄIVÄÄ (1999)
- 19 Jarmo J. Hukka–Tapio S. Katko
YKSITYISTÄMINEN VESIHUOLLOSSA? (1999)
- 20 Salme Näsi–Juha Keurulainen
KUNNAN KIRJANPITOUUDISTUS (1999)
- 21 Heikki Heikkilä–Risto Kunelius
JULKISUUSKOE
Kansalaiskeskustelun opetuksia koneistoille (2000)
- 22 Marjaana Kopperi
VASTUU HYVINVOINNISTA (2000)
- 23 Lauri Hautamäki
MAASEUDUN MENESTYJÄT
Yritykset kehityksen vetureina (2000)
- 24 Paavo Okko–Asko Miettälä–Elias Oikarinen
MUUTTOLIIKE PAKOTTAA RAKENNEMUUTOKSEEN (2000)
- 25 Olavi Borg
TIEDON VAJE KUNNISSA (2000)
- 26 Max Arhippainen–Perttu Pyykkönen
KIINTEISTÖVERO KUNNALLISTALOUEDESSA (2000)
- 27 Petri Böckerman
TYÖPAIKKOJEN SYNTYMINEN
JA HÄVIÄMINEN MAAKUNNISSA (2001)
- 28 Aimo Ryyänen
KUNTAYHTEISÖN JOHTAMINEN (2001)

- 29 Ilkka Ruostetsaari–Jari Holttinen
LUOTTAMUSHENKILÖ JA VALTA
Edustuksellisen kunnallisdemokratian mahdollisuudet (2001)
- 30 Terho Pursiainen
KUNTAETIIKKA
Kunnallisen arvokeskustelun kritiikkiä (2001)
- 31 Timo Tohmo–Jari Ritsilä–Tuomo Nenonen–Mika Haapanen
JARRUA MUUTTOLIIKKEELLE (2001)
- 32 Arvo Myllymäki–Eija Tetri
RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS KANSALAISSPVELUJEN RA-
HOITTAJANA (2001)
- 33 Anu Pekki–Tuula Tamminen
LAPSEN EHDOLLILLA (2002)
- 34 Lauri Hautamäki
TEOLLISTUVA MAASEUTU
– menestyvät yritykset maaseudun voimavarana (2002)
- 35 Pertti Kettunen
KUNTIEN ELOONJÄÄMISEN TAITO (2002)
- 36 MAAKUNTIEN MERKITYS JA TEHTÄVÄT (2003)
- 37 Marko Taipale–Max Arhippainen
ANSIOTULOVAHENNYS, JAETTAVAT YRITYSTULOT
JA KUNTIEN VEROPOHJA (2003)
- 38 Jukka Lassila–Tarmo Valkonen
HOIVARAHASTO (2003)
- 39 Pekka Kettunen
OSALLISTUA VAI VAIKUTTAA? (2004)
- 40 Arto Ikola–Timo Rothovius–Petri Sahlström
YRITYSTOIMINNAN TUKEMINEN KUNNISSA (2004)
- 41 Päivi Kuosmanen–Pentti Meklin–Tuija Rajala–Maarit Sihvonen
KUNNAT ERIKOISSAIRAANHOIDOSTA SOPIMASSA (2004)
- 42 Pauli Niemelä
SOSIAALINEN PÄÄOMA SUOMEN KUNNISSA (2004)
- 43 Ilkka Ruostetsaari–Jari Holttinen
TARKASTUSLAUTAKUNTA KUNNAN PÄÄTÖKSENTEOSSA (2004)
- 44 Aimo Ryytänen
KUNNAT VALTION VALVONNASSA (2004)

- 45 Antti Peltokorpi–Jaakko Kujala–Paul Lillrank
KESKENERÄISEN POTILAAN KUSTANNUKSET
Menetelmä kunnille terveystalveluiden tuotannon suunnitteluun ja ohjaukseen (2004)
- 46 Pentti Puoskari
KUNTA JA AMMATTIKORKEAKOULU (2004)
- 47 Timo Nurmi
KUNTIEN ARVOPERHEET (2005)
- 48 Jarna Heinonen–Kaisu Paasio
SISÄINEN YRITTÄJYYS KUNTATYÖSSÄ (2005)
- 49 Soili Keskinen
TUTKIMUS ALAISTAIDOISTA KUNNISSA
(verkkojulkaisu 2005)
- 50 Heikki A. Loikkanen–Ilkka Susiluoto
PALJONKO VERORAHOILLA SAA? (2005)
- 51 Arvo Myllymäki–Päivi Kalliokoski
VALTIO, KUNTA JA EUROOPAN UNIONI
Unionijäsenyyden vaikutus valtion ja kuntien taloudelliseen päätösvaltaan (2006)
- 52 Aini Pehkonen
MAAHANMUUTTAJAN KOTIKUNTA (2006)
- 53 Toivo Pihlajaniemi
KUNTARAKENNE MURROKSESSA
(verkkojulkaisu 2006)
- 54 Satu Nivalainen
PENDELÖINKÖ VAI MUUTANKO?
Työvoiman liikkuvuus kuntien välillä (2006)
- 55 Jouni Kaipainen
KUNTIEN ROSKASOTA (2006)
- 56 Vesa Vesterinen
KUNTA JA YHTIÖITTÄMINEN (2006)
- 57 Maria Solakivi–Matti Virén
KUNTIEN HENKILÖSTÖ, TEHO KUUS JA KUNTAKOKO (2006)
- 58 Jarmo J. Hukka–Tapio S. Katko
VESIHUOLLON HAAVOITTUVUUS
(verkkojulkaisu 2007)

- 59 Elina Viitanen–Lauri Kokkinen–Anne Konu–Outi Simonen–
Juha V. Virtanen–Juhani Lehto
JOHTAJANA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLOSSA (2007)
- 60 Jouni Ponnikas–Timo Tiainen–Johanna Hätälä–Jarmo Rusanen
SUOMI JA ALUEET 2030
– toteutunut kehitys, ennakointia ja skenaariot (2010)
- 61 Ritva Pihlaja
KOLMAS SEKTORI JA JULKINEN VALTA (2010)
- 62 Pekka Pietilä–Tapio Katko–Vuokko Kurki
VESI KUNTAYHTEISTYÖN VOITELUAINEENA (2010)
- 63 Pasi Holm–Janne Huovari
KUNNAT VEROUUDISTUKSEN MAKSAJINA? (2011)
- 64 Irene Roivainen–Jari Heinonen–Satu Ylinen
KÖYHÄ BYROKRATIAN RATTAISSA (2011)
- 65 Anu Hakonen–Kiisa Hulkko-Nyman
KUNNASTA HOUKUTTELEVA TYÖPAIKKA? (2011)
- 66 Markku Sotarauta–Toni Saarivirta–Jari Kolehmainen
MIKÄ ESTÄÄ KUNTIEN UUDISTUMISTA? (2012)
- 67 Eero Lehto
VOIKO ÄÄNESTÄMÄLLÄ VAIKUTTA A KUNTAVEROIHIN? (2012)
- 68 Kirsi Kuusinen-James
TUOKO PALVELUSETELI VALINNANVAPAUTTA? (2012)
- 69 Leena Forma–Marja Jylhä–Mari Aaltonen–Jani Raitanen–
Pekka Rissanen
VANHUUDEN VIIMEISET VUODET
– pitkäaikaishoito ja siirtymät hoitopaikkojen välillä (2012)
- 70 Niina Mäntylä–Jonna Kivelä–Seija Ollila–Laura Perttola
PELASTAKAA KOULUKIUSATTU!
– koulun vastuu, puuttumisen muodot ja ongelmat oikeudellisessa
tarkastelussa (2013)
- 71 Juhani Laurinkari–Kirsi Rönkä–Anja Saarinen–Veli-Matti Poutanen
PALVELUT TOIMIMAAN
– tapaturmissa vammautuneiden nuorten puheenvuoro (2013)
- 72 Signe Jauhiainen–Janne Huovari
KUNTARAKENNE JA ALUEIDEN ELINVOIMA
– laskelmia väestöstä, työpaikoista ja kuntataloudesta (2013)

KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiö rahoittaa kuntia palvelevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tavoitteena on tukea ja parantaa kuntien ja niiden organisaatioiden toimintamahdollisuuksia.

Rahoitamme hankkeita ja tutkimuksia, joiden arvioimme olevan kuntien tulevaisuuden kannalta keskeisimpiä. Tuloksien tulee olla sovellettavissa käytäntöön. Rahoitettavilta hankkeilta edellytetään ennakkoluulotonta ja uutta uraa luovaa otetta.

Säätiöllä on *Polemiikki*-niminen asiakaslehti ja kaksi julkaisusarjaa:

Polemia-sarja, jossa käsitellään kunnille tärkeitä strategisia kysymyksiä ajattelua herättävällä tavalla.

Tutkimusjulkaisut-sarja, jossa julkaistaan osa säätiön rahoittamista tutkimuksista. Pääosa säätiön rahoittamista tutkimuksista julkaistaan tekijätahon omissa julkaisusarjoissa.

Toimintamme ja julkaisumme esitellään tarkasti kotisivuillamme www.kaks.fi.

Vuonna 1990 perustettu itsenäinen säätiö rahoittaa toimintansa sijoitustuotoilla.

Osoite	Fredrikinkatu 61 A 00100 Helsinki
Asiamies	Antti Mykkänen, antti.mykkanen@kaks.fi , p. 0400 570 087
Tutkimusasiamies	Veli Pelkonen, veli.pelkonen@kaks.fi , p. 0400 815 527
Taloudenhoitaja	Anja Kirves, anja.kirves@kaks.fi , p. 0400 722 682
Tutustu kotisivuihimme (www.kaks.fi)!	

Signe Jauhiainen
Janne Huovari

Kuntarakenne ja alueiden elinvoima

Tässä tutkimuksessa arvioidaan, muodostuisiko kuntauudistuksessa elinvoimaisia kuntia. Kuntia yhdistämällä voidaan vaikuttaa alueiden elinvoimaan vain vähän. Kuntia yhdistämällä voidaan kuitenkin parantaa tilannetta erityisesti sellaisissa kunnissa, jotka kohtaavat yksin huolto-suhteen merkittävän heikkenemisen.

Alueiden elinvoimaa tarkastellaan väestön, työpaikkojen ja kuntatalouden tulevan kehityksen perusteella. Tarkastelussa käytetään kolmea eri aluejakoa. Tutkimus on tehty Pellervon taloustutkimuksessa.

